GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din 2026

Chișinău

Pentru aprobarea Programului strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030

În temeiul art. 8 alin. (8) din Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 1-4, art. 4), Guvernul HOTĂRĂŞTE:

1. Se aprobă Programul strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030 (se anexează).

2. Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și entitățile publice responsabile:

2.1. vor asigura realizarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028 privind implementarea Programului strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030;

2.2. vor prezenta anual, până la data de 28 februarie a fiecărui an, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, informația cu privire la realizarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028.

3. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va prezenta Guvernului:

3.1. până la data de 31 martie 2029, raportul de evaluare intermediară;

3.2. până la data de 31 martie 2031, raportul de evaluare finală;

3.3. până la data de 31 martie a anului următor celui de raportare, raportul anual de performanță, cu informația relevantă;

3.4. până la finele lunii decembrie 2028, Planul de acțiuni pentru anii 2029-2030.

4. Realizarea prevederilor prezentei hotărâri se va efectua în limitele volumului mijloacelor Fondului pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, aprobat anual prin Legea bugetului de stat, şi din surse financiare oferite din partea partenerilor de dezvoltare.

5. Controlul executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Prim-ministru **VASILE TOFAN**

Contrasemnează:

Ministrul finanțelor Victoria Belous

Vizează:

Secretar general al
Ministerului Sergiu Gherciu

Secretar general al Guvernului Alexei BUZU

	Nume, prenume	Subdiviziunea	Semnătura
Responsabil de proiect			
Șeful subdiviziunii responsabile			
Conformitate juridică			
Conformitate lingvistică		DRAN	

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. /2026

PROGRAM STRATEGIC
al sectorului de acvacultură 2026-2030

Capitolul I
INTRODUCERE

1. Programul strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030 (denumit în continuare *PSSA*) reprezintă un instrument important pentru dezvoltarea durabilă a acvaculturii în Republica Moldova. PSSA este elaborat în concordanță cu orientările strategice ale Comisiei pentru dezvoltarea durabilă a acvaculturii în Uniunea Europeană și va contribui semnificativ la creșterea economică, la protecția mediului și la asigurarea securității alimentare a țării.

2. În baza Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, accesul pe piața europeană – cea mai mare piață din lume – oferă oportunități considerabile pentru exportul și valorificarea produselor de origine acvatică. Această deschidere economică este nu doar o oportunitate comercială, ci și un stimulent pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură din Republica Moldova pe principii sustenabile. Accesul la piața europeană implică respectarea unor standarde riguroase de calitate, siguranță alimentară și trasabilitate a produselor, ceea ce impune modernizarea și optimizarea proceselor de producție, procesare și distribuție. În acest context, antreprenorii și producătorii din sector sunt încurajați să adopte practici inovatoare, să investească în tehnologii ecologice și să dezvolte parteneriate durabile pentru a asigura competitivitatea produselor locale.

3. Elaborarea PSSA s-a realizată în corelare directă cu politicile publice de nivel național și sectorial:

3.1. Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, orientată spre o dezvoltare durabilă, incluzivă și competitivă din punct de vedere economic, în contextul aspirațiilor de integrare europeană. PSSA a fost conceput nu doar ca un instrument sectorial, ci ca un vector de contribuție la atingerea țintelor naționale majore, având un impact direct asupra dezvoltării zonelor rurale și a gestionării resurselor naturale. Contribuția PSSA la realizarea obiectivelor Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, se materializează prin:

3.1.1. Obiectivul general 1. Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților. PSSA urmărește valorificarea potențialului economic al sectorului. Prin stimularea investițiilor pentru modernizarea fermelor piscicole și

trecerea de la o acvacultură de subzistență la una comercială va genera creșterea productivității și a valorii adăugate a producției piscicole, generând venituri mai mari și mai stabile pentru fermierii din zonele rurale, în care se concentrează majoritatea activităților. Dezvoltarea lanțurilor valorice (procesare, distribuție) va crea noi locuri de muncă, contribuind direct la creșterea bunăstării populației rurale și la reducerea decalajelor de venit față de mediul urban;

3.1.2. Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai. Implementarea PSSA va stimula dezvoltarea infrastructurii piscicole (reabilitarea obiectivelor acvatice, aplicarea sistemelor moderne de alimentare cu apă, construcția unităților de procesare). Această modernizare nu doar că va eficientiza producția, dar va contribui și la îmbunătățirea infrastructurii rurale conexe. Mai mult decât atât, promovarea activităților complementare, precum turismul piscicol și recreativ, va diversifica baza economică a comunităților rurale, oferind noi oportunități antreprenoriale și îmbunătățind atractivitatea și condițiile de trai în aceste zone.

3.1.3. Obiectivul general 10. Asigurarea unui mediu sănătos și sigur. Pilonul central al PSSA este promovarea practicilor de acvacultură durabilă, inclusiv a celei organice și a sistemelor cu recirculare a apei, care minimizează impactul asupra mediului. Prin măsuri de gestionare responsabilă a resurselor acvatice, protejare a fondului genetic piscicol local și implementarea standardelor stricte de biosecuritate și sănătate a biodiversității acvatice, PSSA contribuie activ la conservarea biodiversității acvatice și la menținerea unui mediu înconjurător sănătos, esențial pentru asigurarea calității vieții generațiilor actuale și viitoare.

4. Programul național de adaptare la schimbările climatice până în 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 624/2023. Acvacultura este unul dintre sectoarele cele mai vulnerabile la schimbările climatice, fiind dependentă critic de disponibilitatea și calitatea resurselor de apă. PSSA integrează obiectivele de adaptare climatică prin promovarea unor măsuri specifice de reziliență. Acestea includ tranziția către tehnologii de producție eficiente din punctul de vedere al utilizării apei (sisteme recirculante), reabilitarea infrastructurii hidrotehnice a fermelor pentru a face față fenomenelor extreme (secetă, inundații) și diversificarea către specii cu toleranță mai ridicată la secetă. Astfel, PSSA contribuie direct la obiectivul național de gestionare durabilă a resurselor de apă în condiții de stres climatic.

5. Programul de management durabil al substanțelor chimice 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 816/2023. Asigurarea unui mediu acvatic sănătos este o precondiție pentru o acvacultură de succes și pentru siguranța alimentară a produselor piscicole. PSSA se aliniază la principiile managementului durabil al substanțelor chimice, promovând bune practici de producție care vizează reducerea necesarului de tratamente chimice în ferme (prin biosecuritate și management sanitar preventiv) și prevenirea poluării ecosistemelor acvatice naturale prin deversările provenite din activitățile de acvacultură.

6. PSSA definește direcțiile prioritare de investiții și măsurile necesare pentru modernizare, iar Hotărârea Guvernului nr. 251/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură (denumit în continuare *FDSAOPPPA*) pune în aplicare mecanismul de susținere a sectorului. Finanțarea acestor măsuri este asigurată din sursele FDSAOPPPA, instituit prin Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, fiind astfel garantate resursele necesare pentru atingerea țintelor stabilite de PSSA.

7. PSSA constituie principalul document de planificare strategică pe termen mediu și este destinat dezvoltării durabile a sectorului de acvacultură din Republica Moldova. Elaborarea acestuia derivă din necesitatea implementării Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2023 (denumită în continuare *SNDAR 2023-2030*), care servește drept cadru de referință superior și „strategie-umbrelă" pentru întregul sector agroalimentar.

8. PSSA se aliniază viziunii stabilite în SNDAR 2023-2030 și preia dezideratul de transformare a agriculturii din Republica Moldova într-un sector competitiv, rezilient la factorii climatici și orientat spre o dezvoltare durabilă, care echilibrează productivitatea economică cu responsabilitatea ecologică și socială în mediul rural. Prin urmare, PSSA nu este un document de sine stătător, ci reprezintă o componentă integrantă a efortului național de modernizare a economiei rurale și de aliniere la standardele și practicile Uniunii Europene în domeniul politicii comune privind pescuitul și acvacultura.

9. Măsurile și intervențiile propuse de PSSA sunt fundamentate pe o analiză riguroasă a situației curente, detaliată în capitolele subsecvente. Această analiză a resurselor disponibile (fondul genetic, bazine de apă), a capacităților reale de producție și a barierelor structurale și nevralgice (infrastructură învechită, deficit de specialiști, vulnerabilitate la secetă, dependență de importuri) constituie baza actuală pentru definirea direcțiilor de acțiune. În acest sens, PSSA reprezintă instrumentul de legătură dintre țintele macro-economice stabilite în SNDAR 2023-2030 și realitățile din teren ale fermierilor piscicoli.

10. Prin intervențiile sale, PSSA își propune transformarea acvaculturii dintr-un sector slab dezvoltat într-un vector de creștere economică, bazat pe performanță și durabilitate. Impactul scontat vizează nu doar aspectele economice, ci și consolidarea securității alimentare a țării prin reducerea dependenței critice de importurile de pește și produse din pește.

11. Procesul de elaborare a PSSA a fost conceput ca un mecanism incluziv, menit să asigure dezvoltarea sectorului de acvacultură din Republica Moldova. Fundamentarea documentului nu a fost o simplă formalitate administrativă, ci rezultatul unei corelări între datele științifice și realitățile economice din teren, ca urmare a consultărilor și a discuțiilor desfășurate, implicând actori-cheie care acoperă întregul lanț valoric:

11.1. mediul de afaceri, producători și procesatori de pește și produse de acvacultură, reprezentați ai asociațiilor de profil;

11.2. mediul științific, experți din cadrul Instituției Publice Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, care au asigurat rigoarea tehnică a măsurilor;

11.3. autorități publice, specialiști din cadrul entităților publice.

12. Pentru a asigura corelarea PSSA cu realitățile din sector, la elaborarea proiectului au participat mediul asociativ și instituțiile de cercetare, care au contribuit la definirea acțiunilor cu un impact direct asupra dezvoltării sectorului. Prin urmare, documentul reflectă aspirațiile mediului de afaceri și propune un set de soluții tehnice și normative concrete, orientate spre remedierea carențelor structurale persistente din sectorul de acvacultură.

Capitolul II
ANALIZA SITUAȚIEI

Secțiunea 1
Resurse de apă pentru sectorul de acvacultură

13. Bazinul hidrografic al Republicii Moldova constituie 3 621 de râuri și pâraie cu lungimea totală de circa 18 000 km, inclusiv 7 cu lungimea de peste 100 km, 247 – de peste 10 km. Cele mai lungi râuri sunt Nistru, Prut, Dunărea, Răut, Bîc, Botna, Ichel, Cogîlnic și Ialpug (vezi figura de mai jos)

Reţeaua hidrografică a Republicii Moldova

14. Densitatea medie a reţelei hidrografice este de aproximativ 0,48 km^2. Cel mai mare debit al râurilor se înregistrează în timpul ploilor abundente și al viiturilor, precum și primăvara, ca urmare a topirii zăpezilor, inclusiv în cazul iernilor cu ninsori consistente. Resursele de apă ale Republicii Moldova sunt limitate și depind în proporție semnificativă de aportul fluviului Nistru și al râului Prut, care constituie principalele surse de apă de suprafață ale țării. Districtul bazinul hidrografic al fluviului Nistru ocupă cea mai mare parte a teritoriului Republicii Moldova, reprezentând 56,6 % din suprafața țării. Aceasta se caracterizează prin densitatea reţelei hidrografice de 0,56 km/km^2 și cuprinde 1 591 de râuri, inclusiv cinci cu lungimea de peste 100 km. Cele mai lungi râuri din cadrul districtului sunt Răut, Bîc și Botna. Cel mai mare lac de acumulare este Dubăsari pe fluviul Nistru (67,5 km^2). Debitul mediu multianual al fluviului Nistru la intrarea pe teritoriul Republicii Moldova (postul hidrometric Naslavcea) este de aproximativ 301 m^3/s, iar la ieșire (zona Palanca) de circa 303 m^3/s,

valorile fiind influențate de regimul hidrologic natural și de exploatarea acumulărilor hidrotehnice din amonte.

15. Fluviul Nistru reprezintă una dintre principalele surse de apă de suprafață pentru Republica Moldova, fiind utilizat în special pentru alimentarea cu apă potabilă a localităților, inclusiv a municipiului Chișinău, precum și pentru unele regiuni ale Ucrainei, inclusiv regiunea Odesa, prin infrastructură hidrotehnică transfrontalieră.

16. Cel de-al doilea district este districtul bazinului hidrografic Dunărea–Prut și Marea Neagră, care, în hotarele Republicii Moldova, ocupă 43,6 % din suprafața țării, cu resurse de apă de suprafață destul de modeste. Densitatea rețelei hidrografice este neuniformă în cadrul districtului. Debitul mediu multianual al râului Prut (postul hidrometric Șirăuți) este de aproximativ 71,6 m^3/s, iar cel de ieșire (postul hidrometric Cahul) de circa 78,6 m^3/s. Suprafață bazinului râului Prut este de aproximativ 22,16 % din teritoriul țării, iar valoarea medie a densității hidrografice este de 0,54 km/km^2. În partea de sud a districtului bazinului hidrografic Dunărea–Prut și Marea Neagră, densitatea rețelei hidrografice este mai redusă, fiind aproximativ de 0,45 km/km^2. Pe râul Prut cele mai mari lacuri de acumulare fiind Costești–Stânca, cu o suprafață de 59 km^2, și ferma piscicolă de la Crihana, cu o suprafață de aproximativ 14,7 km^2.

17. Lacurile naturale în districtul bazinului hidrografic Dunărea–Prut și Marea Neagră sunt Beleu și Manta, cu o suprafață de 60 km^2, și, respectiv, 6,5 km^2, iar în districtul bazinului hidrografic al fluviului Nistru este albia veche a fluviului, denumită Nistrul Chior, cu o lungime de circa 42 km^2.

18. În urma ultimilor inventarieri, pe teritoriul țării au fost identificate 6 763 de iazuri și lacuri de acumulare, a căror suprafață totală este de aproximativ 513 km^2. Apa din aceste iazuri și lacuri de acumulare este destinată pentru acvacultură, irigație, pescuit, recreere, necesități industriale și protecția contra inundațiilor.

19. Apa subterană reprezintă o sursă strategică de alimentare cu apă potabilă și, într-o măsură mai redusă, pentru alte utilizări industriale în Republica Moldova. Reîncărcarea naturală a acviferelor se realizează preponderent prin infiltrarea precipitațiilor, însă procesul de reîncărcare este relativ lent și variabil în funcție de condițiile climatice, ceea ce determină vulnerabilitatea acestora la o supraexploatare. Regimul apelor subterane este influențat în principal de factorii climatici (precipitații) și de condițiile hidrogeologice locale, precum și de interacțiunea cu apele de suprafață, în special în zonele adiacente fluviului Nistru, râurilor Prut, Răut, Ichel, Bîcul și alte zone unde rocile acvifere eflorează.

Influența directă a iazurilor și a lacurilor de acumulare asupra nivelului apelor subterane este, în general, locală și dependentă de conectivitatea hidrogeologică dintre aceste sisteme.

20. Nivelul apelor din iazuri și lacurile de acumulare este determinat de regimul precipitațiilor și de aportul hidrologic sezonier, fiind, de regulă, mai ridicat în perioadele de primăvară. Din punct de vedere socioeconomic, resursele de apă de suprafață și subterane au un rol esențial în dezvoltarea sectorului agroalimentar, contribuind la:

20.1. asigurarea necesarului de apă pentru irigare;

20.2. stabilizarea microclimatului local;

20.3. susținerea activităților de piscicultură;

20.4. conservarea biodiversității și dezvoltarea activităților de recreere și turism rural.

Secțiunea a 2-a
Managementul și capacitatea de producție

21. Creșterea peștelui în obiecte acvatice cu apă dulce reprezintă o ramură importantă a acvaculturii în Republica Moldova, având un potențial semnificativ pentru dezvoltarea economică și asigurarea securității alimentare. În prezent, obiectele acvatice se află în proprietatea statului, a unităților administrativ-teritoriale și a persoanelor fizice și juridice de drept privat.

22. Reforma administrativă din 2017 a consolidat competențele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare în calitate de coordonator al politicilor din sectorul de acvacultură, care asigură nu doar trasarea direcțiilor de dezvoltare prin PSSA, ci și reprezentarea Republicii Moldova în organismele internaționale de profil. În prezent, structura administrativă este pe deplin calibrată pentru gestionarea noului cadru de raportare statistică, colectarea datelor din teritoriu și coordonarea programelor de reziliență climatică destinate operatorilor economici din sector.

23. Creșterea dinamică a producției piscicole autohtone și cererea consumatorilor din ultimii ani indică faptul că sectorul de acvacultură devine din ce în ce mai important în economia Republicii Moldova. Dezvoltarea durabilă a sectorului de acvacultură reprezintă o necesitate socioeconomică pe termen mediu şi lung.

24. Conform datelor statistice ale Centrului pentru Cercetare „ACVAGENRESURS”, actualmente Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, cea mai mare parte a suprafeței de apă a țării, de 96 000 ha, constituie 4 220 de obiective acvatice

artificiale (51 710 ha), dintre care 39,7 % (20,507 ha) din suprafața de apă din lacurile artificiale sunt utilizate în acvacultura de ape dulci. În prezent, sunt implicate în producția de pește de apă dulce peste 1 000 de ferme piscicole, dintre care doar 362 de exploatații sunt autorizate sanitar veterinar pentru producerea peștelui de consum și a materialului piscicol de populat, inclusiv:

24.1. 5 ferme pentru producerea sturionilor;

24.2. 11 pepiniere piscicole pentru reproducerea naturală și artificială și creșterea materialului piscicol de populat;

24.3. 10 complexe de reproducție cu incubatoare pentru reproducerea artificială.

25. Pepinierele piscicole și complexele de reproducție au contribuit în procesul de menținere a fondului genetic piscicol și de reproducere a materialului piscicol de populat pentru popularea și repopularea fermelor piscicole autorizate.

26. Extinderea capacității de producție a sectorului privind utilizarea și administrarea obiectivelor acvatice pentru producerea produselor de acvacultură se va desfășura cu respectarea prevederilor:

26.1. Legii apelor nr. 272/2011;

26.2. Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul şi piscicultura;

26.3. Legii nr. 121/2007 privind administrarea şi deetatizarea proprietăţii publice.

27. Intervențiile și lucrările hidrotehnice efectuate în cadrul obiectelor acvatice, inclusiv lucrările de decolmatare, consolidare a malurilor, construcție, reconstrucție sau reabilitare a construcțiilor hidrotehnice, se realizează în coordonare cu Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, în conformitate cu cadrul normativ aplicabil.

28. Inventarierea, planificarea și înregistrarea unităților de acvacultură se efectuează cu utilizarea datelor oficiale din Cadastrul de Stat al Apelor. Identificarea obiectelor acvatice utilizate pentru activități de acvacultură se realizează în baza informațiilor cadastrale, inclusiv a coordonatelor geografice și a datelor tehnice aferente acestora.

29. Exploatarea obiectelor acvatice utilizate pentru activități de acvacultură se realizează în conformitate cu regulamentele de exploatare elaborate pentru fiecare lac de acumulare, iaz sau helești, iar pentru bazinele de apă, lacurile și helești cu umplere prin pompare, în baza fișelor tehnice întocmite în condițiile cadrului normativ aplicabil. Persoanele care desfășoară activități de acvacultură în cadrul obiectelor acvatice de suprafață au obligația de a deține regulamente de exploatare sau, după caz, fișe tehnice elaborate, coordonate și înregistrate în

conformitate cu Regulamentul-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor /helețeielor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016.

Secțiunea a 3-a
Dinamica pieței și structura producției

30. Principala sursă de produse piscicole în Republica Moldova este acvacultura de helețeu de apă dulce, care se caracterizează din punct de vedere tehnologic prin două direcții: creștere semi-intensivă a ciprinidelor în obiectivele acvatice (helețeie, iazuri și lacuri) și creșterea intensivă (a speciilor valoroase), direcție mai nou aplicată în Republica Moldova, prin metode de recirculare a apei în bazine artificiale.

31. Producția de pește din Republica Moldova, în concordanță cu tendințele înregistrate în majoritatea țărilor din Europa Centrală și de Est, este destinată, în primul rând, satisfacerii cererii de pe piața internă. Pe fondul interesului sporit al piscicultorilor, începând cu anul 2016, producția de pește a înregistrat o creștere constantă, depășind nivelul de 2000 de tone în anul 2023.

32. Cu toate acestea, actualmente se înregistrează un deficit semnificativ între producția internă și necesarul de consum, astfel cum indică datele din tabelul 1. Aproximativ două treimi din consumul total de pește din Republica Moldova este asigurat din importuri, constând în mare parte din resurse maritime. Această dependență majoră de importuri subliniază necesitatea consolidării și dezvoltării continue a sectorului de acvacultură din Republica Moldova.

Tabelul 1

Volumul de producere și consumul peștelui în Republica Moldova

(tone)

Producția și consumul de pește	**Dinamica producerii**								
	anii								
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Producția piscicolă autohtonă, t	12011	12083	12500	12680	12900	13900	14200	14130	12632
Consumul, total,t	37201	38519	39106	39220	39480	41980	43600	44230	38125
Import, tone	25190	26436	32899	26620	26580	28080	29600	30100	25493

33. Productivitatea piscicolă medie a helețeielor constituie 700 kg/ha. Prin aplicarea tehnologiilor corespunzătoare și popularea acestora cu material de populare provenit de la reproducătorii de prăsilă, productivitatea este de

2000 kg/ha, iar cu material de populare (puiet de o vară) poate atinge până la 3000 kg/ha.

34. Pe fondul lipsei de capital, fermele piscicole funcționează la capacitate redusă, iar amenajările piscicole se confruntă cu dificultăți majore privind alimentarea cu apă. Acestea sunt determinate atât de secetă, cât și de consumul de apă în amonte pentru irigarea terenurilor agricole aflate în vecinătatea obiectivelor acvatice folosite pentru piscicultură. O altă problemă o constituie poluarea apei la intrare în amenajările piscicole, generată de activitățile învecinate precum agricultura, dar și de atacul păsărilor ihtiofage, în deosebi de cormorani, a căror populație a crescut în ultima perioadă. Toți acești factori au un impact major asupra nivelului de producție de pește.

35. Cantitățile de pește produse, per specie, în perioada ultimilor 4 ani este reflectată în tabelul 2.

Tabelul 2

Volumul producerii peștelui în Republica Moldova

(tone)

Dinamica producerii					
Producția de pește		**anii**			
Nr. crt.	**Denumirea speciei**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
1.	Crap (Cyprinus carpio)	5560	5465	5280	4600
2.	Caras (Carassius auratus gibelio)	2170	2170	2200	2500
3.	Cosaș (Ctenopharyngodon idella)	140	140	180	150
4.	Sînger (Hypophthalmichthys molitrix)	5000	5250	5190	4200
5.	Novac (Hypophthalmichthys nobilis)	1000	1100	1200	1100
6.	Somn european (Silurus glanis)	5	5	10	12
7.	Șalău (Sander lucioperca)	25	70	70	70
	TOTAL	13900	14200	14130	12632

36. Structura producției din acvacultură este dominată istoric de ciprinide, care în anul 2023 au constituit peste 85 % din volumul total. Producția a fost susținută de Crap (5 280 tone), sânger (5 190 tone) și caras (2 200 tone), urmate de novac (1 200 tone). Această concentrare pe specii cu valoare adăugată redusă subliniază necesitatea diversificării către specii cu potențial economic înalt.

37. Acvacultura locală urmează să adopte modelul de producție al Uniunii Europene, caracterizat prin sustenabilitate ecologică și standarde riguroase de

sănătate publică. Transformarea sectorului va viza oferirea de produse care să garanteze protecția consumatorilor, constituind astfel un avantaj competitiv pentru piața internă și deschiderea oportunităților de export.

38. PSSA promovează particularitățile specifice ale sectorului de acvacultură, vizând tranziția către tehnologii care echilibrează eficiența economică cu protecția mediului. Planul de acțiuni stabilește ținte realiste, pornind de la infrastructura actuală, dar impunând modernizarea etapizată a exploatațiilor piscicole.

Secțiunea a 4-a
Metode de producție și potențial de piață

39. Republica Moldova dispune de un potențial hidrologic pentru practicarea acvaculturii organice în helești și lacuri de acumulare. Valorificarea celor 96 000 ha de suprafață de apă prin modernizarea întreprinderilor de producere și aplicarea metodelor de populări controlate cu material genetic de calitate poate asigura, în următorii 5-7 ani, o producție de până la 25 000 de tone anual. Această cantitate ar acoperi 50 % din consumul național, reducând semnificativ dependența de importuri.

40. O perspectivă strategică pentru optimizarea utilizării corpurilor de apă cu destinație complexă (inclusiv rezervoare de răcire) o constituie creșterea peștilor în viviere plutitoare. Această metodă permite valorificarea biopotențialului apelor, fără intervenții structurale majore asupra obiectivelor acvatice, fiind deja aplicate cu succes în unitățile piscicole din stânga Nistrului.

41. Acvacultura industrială reprezintă direcția prioritară pentru speciile valoroase, precum sturionii (Nisetru, Morun, Cegă, Păstrugă) și Somnul african. Utilizarea sistemelor de acvacultură recirculante asigură:

41.1. controlul biosecurității – monitorizarea strictă a sănătății peștilor și prevenirea bolilor;

41.2. eficiența resurselor – controlul parametrilor apei și reutilizarea resurselor hidrice;

41.3. performanță economică – producție ridicată pe unitatea de suprafață și obținerea de produse cu valoare adăugată înaltă (caviar, fileuri), cu impact direct asupra veniturilor și creării locurilor de muncă calificate.

42. Având în vedere scăderea considerabilă a principalelor specii cu valoare comercială (Plătică, Crap, Sânger, Novac, Amur alb, Somn european, Caras, Biban, raci), în fluviul Nistru și în lacurile de acumulare Prut, Dubăsari și Costești–Stânca, pescuitul comercial în obiectivele acvatice piscicole naturale rămâne suspendat, în conformitate cu Ordinul ministrului mediului

nr. 113/2015 cu privire la pescuitul industrial/comercial pentru anul 2016, normă în vigoare. Această măsură este necesară pentru restabilirea echilibrului ecosistemic și conservarea biodiversității în bazinele naturale. În acest context, aprovizionarea pieței interne depinde prioritar de dezvoltarea acvaculturii controlate. PSSA propune soluții strategice pentru consolidarea sectorului de acvacultură, inclusiv prin diversificarea speciilor cultivate.

43. Pentru creșterea productivității în unitățile de acvacultură (helești), PSSA susține investițiile în reabilitarea sistemelor de alimentare și evacuare a apei, precum și în tehnologii de monitorizare digitală. Implementarea senzorilor pentru monitorizarea în timp real a calității apei (oxigen dizolvat, pH, temperatură) va permite intervenții directe, reducând pierderile cauzate de stresul biologic sau de variațiile climatice extreme.

44. PSSA urmărește implementarea unui mix tehnologic care să maximizeze randamentul în funcție de specificul sursei de apă:

44.1. acvacultura extensivă și semiintensivă: Modernizarea exploatațiilor funcționale și aplicarea tehnologiilor de policultură. Se va pune accent pe producerea furajelor specifice calitative;

44.2. acvacultura intensivă (sisteme de acvacultură recirculante și viviere). Extinderea capacității sectorului prin implementarea sistemelor de acvacultură recirculante destinate speciilor cu valoare comercială ridicată (sturioni, somn african, păstrăv). Totodată, se va promova utilizarea vivierelor în obiectele acvatice ca metodă de eficientizare a spațiului acvatic, vizând modernizarea fluxurilor tehnologice pentru creșterea exponențială a capacității de producție la nivel național.

Secțiunea a 5-a
Procesare și comercializare

45. Procesarea peștelui rămâne segmentul cel mai puțin dezvoltat al sectorului. În prezent, doar 20 de unități dețin autorizații sanitar veterinare pentru procesare, majoritatea limitându-se la operațiuni de prelucrare primară (eviscerare, decapitare, filetare și congelare). Această capacitate redusă limitează diversificarea ofertei și menține o dependență ridicată de importuri pentru produsele cu valoare adăugată (afumate, marinate, conserve).

46. Peste 85 % din peștele local este comercializat în stare vie sau refrigerată, un model tradițional ce limitează sever marja de profit a producătorilor și menține sectorul blocat în cicluri logistice scurte și vulnerabile la riscurile de alterare. Această predominanță reprezintă o oportunitate economică ratată, deoarece absența tehnologiilor avansate de procesare împiedică producătorii locali

să acceseze pieţele externe şi să asigure o trasabilitate riguroasă, conform standardelor de igienă şi siguranţă alimentară europene.

47. Schimbările demografice şi migrarea populaţiei către centrele urbane au modificat fundamental comportamentul de consum, generând o tranziţie clară de la achiziţia peştelui viu către produse „gata de gătit” sau procesate, adaptate unui stil de viaţă alert. Această cerere în creştere pentru produse convenabile şi diversificate accentuează necesitatea dezvoltării industriei locale de procesare capabile să concureze eficient cu produsele importate.

48. Republica Moldova se confruntă cu lipsa pieţelor specializate (fish markets) dedicate exclusiv produselor de acvacultură. Comercializarea se realizează în mod fragmentat, prin următoarele canale:

48.1. secţii specializate în cadrul pieţelor agricole (peşte viu şi congelat);

48.2. unităţi de retail independente şi departamente specializate în marile lanţuri de supermarketuri;

48.3. vânzări angro destinate sectorului HoReCa şi reţelelor comerciale.

49. În acest context, PSSA prevede îmbunătăţirea calităţii, garantarea siguranţei şi creşterea competitivităţii produselor piscicole autohtone până în anul 2030, în vederea creării premiselor tehnice necesare exportului. Acest obiectiv va fi realizat prin stimularea construcţiei şi modernizării unităţilor de profil, diversificarea sortimentelor de produse procesate cu valoare adăugată ridicată şi aplicarea principiilor economiei circulare pentru valorificarea subproduselor sub formă de făină de peşte sau ulei bogat în acizi graşi. Corelarea capacităţii de procesare cu noile tendinţe de consum va reduce dependenţa de importuri, va stimula economia locală prin crearea de locuri de muncă şi va asigura accesul cetăţenilor la produse autohtone sigure şi diversificate.

Secţiunea a 6-a
Fondul genetic piscicol din Republica Moldova

50. Dezvoltarea acvaculturii în Republica Moldova a cunoscut o accelerare semnificativă după anul 1945, odată cu extinderea suprafeţelor de heleşteie la 30 000 ha. Pilonul central al cercetării a fost stabilit la 17 martie 1945 prin fondarea Staţiunii Experimentale Biologice pentru Piscicultură, instituţie care, după 75 de ani de reorganizări, funcţionează astăzi sub egida Instituţiei Publice Institutul Naţional de Cercetări Aplicative în Agricultură şi Medicină Veterinară.

51. Până în anul 1950, Staţiunea Experimentală Biologică pentru Piscicultură gestiona o infrastructură formată din 9 heleşteie, cu o suprafaţă totală de 283 de hectare, înregistrând o producţie anuală modestă de 34,7 tone de peşte. Până în anul 1964, prin popularea acestor heleşteie cu material de populat de înaltă

calitate producția piscicolă anuală a înregistrat o evoluție spectaculoasă, atingând 250,0 tone – o creștere de peste 7 ori față de perioada anterioară. Trecerea de la un randament tradițional (122 kg/ha) la unul intensiv (883 kg/ha) confirmă că materialul de populat de înaltă calitate și dezvoltarea fondului genetic național au funcționat ca un accelerator de productivitate, transformând stațiunea experimentală într-un model de eficiență economică.

52. Centrul pentru Cercetare a Resurselor Genetice Acvatice „ACVAGENRESURS”, actualmente Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, a reușit crearea și brevetarea a 4 rase de Crap unice, recunoscute pe plan internațional și incluse în Catalogul raselor de Crap din Europa Centrală și de Est:

52.1. Crap de Telenești cu solzi;

52.2. Crap de Telenești cu solzi în ramă;

52.3. Crap de Cubolta cu solzi;

52.4. Crap de Mîndîc cu solzi dispersați.

53. Evaluările experților internaționali confirmă statutul de rase cu productivitate înaltă, adaptate specificului climatic regional. Aceste rase prezintă indicatori superiori standardelor biologice obișnuite:

53.1. productivitate – spor de masă cu 15-26 % mai mare;

53.2. reziliență – capacitate de alimentare la temperaturi scăzute și rezistență sporită la patogeni;

53.3. eficiență reproductivă – prolificitate lucrativă a femelelor cu 46 % mai ridicată și o rată de supraviețuire a larvelor superioară cu până la 44 %.

54. În prezent, rasele de Crap autohton asigură 95 % din volumul total al producției de Crap din țară. Cercetarea a fost extinsă și asupra altor specii de interes economic, fiind dezvoltate linii noi din generațiile V-VI de selecție pentru:

54.1. pești fitofagi: Sânger, Novac și Cosaș;

54.2. specii de helești: Somn european (generația a III-a de selecție), Știucă și Șalău (tabelul 3).

55. Mentenanța noilor generații de reproducători se bazează pe o structură genetică actualizată, caracterizată prin eterogenitate înaltă și diversitate. Această bază biologică solidă permite implementarea unor tehnologii de exploatare care garantează nu doar cantitatea, ci și rezistența biologică a stocurilor în fața presiunilor de mediu.

Tabelul 3

Fondul genetic piscicol autohton

Denumirea rasei/speciei	Realizări de selecție autohtone, numărul	Loturi de reproducători/ efectivul, buc.	Loturi de remonți/ efectivul, buc.
Rase			
Crap de Telenești cu solzi	4	5/1200	6/13600
Crap de Telenești cu solzi în ramă			
Crap de Cubolta cu solzi			
Crap de Mîndîc cu solzi dispersați			
Linii autohtone			
Sânger	2	6/1000	6 (7000)
Novac	2	6/600	6 (3000)
Cosaș	2	6/300	5 (1000)
Crap	2	2/200	1/ 200
Loturile domestice (populațiile de helești)			
Somn european	1	3/ 200	3/600
Șalău	1	3/600	3/1000
Știucă	1	1/100	1/200
Hibrizi interrasiali			
Hibrizi/ larve, mln.buc	9/10,0		

56. Evaluarea capacității combinatorice a raselor de Crap autohtone a permis obținerea a nouă încrucișări interrasiale (crosuri), cu performanțe biologice superioare. Rezultatele demonstrează fenomenul de heterozis, productivitatea piscicolă a hibrizilor depășind rasele parentale cu un spor de 150-214 kg/ha. Această metodologie subliniază potențialul major al hibridării dirijate pentru creșterea randamentului economic în fermele piscicole de tip helești.

57. În prezent, rasele și liniile autohtone acoperă integral necesarul național de material piscicol pentru populare. Această autosuficiență are un dublu impact strategic:

57.1. economic – asigură material biologic adaptat condițiilor locale, reducând costurile de achiziție;

57.2. sanitar – elimină riscul de introducere a unor agenți patogeni exotici și răspândirea bolilor transfrontaliere asociate materialului piscicol de populat importat, protejând astfel integritatea ihtiologică a obiectivelor acvatice.

58. Protejarea acestui patrimoniu biologic este vitală pentru asigurarea rezilienței sectorului în fața schimbărilor climatice și a presiunilor epidemiologice. Măsurile planificate vizează prevenirea pierderii diversității genetice prin:

58.1. monitorizarea riguroasă a loturilor de reproducători;

58.2. prevenirea reproducerii necontrolate care poate duce la consangvinitate și degradare a raselor.

59. Menținerea integrității fondului genetic reprezintă garanția unei baze solide pentru inovațiile viitoare. Aceasta permite adaptarea continuă a tehnologiilor de creștere la noile realități de mediu, asigurând competitivitatea pe termen lung a acvaculturii din Republica Moldova.

Secțiunea a 7-a
Organizarea producerii furajelor combinate

60. Experiența sectorială demonstrează că producția intensivă se concentrează pe ciprinide, datorită cererii ridicate, deși costul furajelor rămâne o barieră majoră. Pentru atingerea țintei strategice de 25 000 de tone de pește, necesarul de nutrețuri combinate este estimat la 80 000 de tone anual.

61. Este imperativă inițierea producerii de nutrețuri conform unor rețete speciale. Eficiența furajării va fi organizată prin:

61.1. raionarea acvaclimatică prin determinarea productivității naturale a obiectivelor acvatice pentru a ajusta rația de hrană suplimentară;

61.2. ameliorarea conversiei hranei prin reducerea coeficientului de conversie prin utilizarea furajelor extrudate de înaltă calitate.

Secțiunea a 8-a
Cercetare, inovare și educație

62. Dezvoltarea sectorului de acvacultură din Republica Moldova este condiționată de implementarea inovațiilor tehnologice și de sporirea nivelului de pregătire a specialiștilor din sector. În prezent, este o lipsă de interacțiune structurală între instituțiile de cercetare, serviciile de consiliere (extensie), instituțiile de învățământ și entitățile economice din sectorul piscicol. Instituțiile de învățământ superior nu sunt integrate pe deplin în procesul de formare profesională a specialiștilor, iar rezultatele cercetării științifice aplicate nu răspund în mod prioritar necesităților practice și specifice ale operatorilor din sector.

63. Unul dintre obiectivele PSSA constă în dezvoltarea serviciilor de extensie și transfer de cunoștințe în sectorul de acvacultură prin instruirea fermierilor din sector. Transferul de cunoștințe se va realiza prin intermediul programelor integrate de instruire și consiliere a întreprinderilor din sector, în scopul facilitării accesului la inovații și al diminuării barierelor administrative.

64. Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară este responsabilă de activitățile de

cercetare-dezvoltare orientate spre gestionarea eficientă a resurselor acvatice, inclusiv studierea situației ihtiopatologice în helești și factorii provocatori care produc boli și pagube în exploatațiile piscicole.

65. Instituția specializată în domeniul cercetărilor ihtiologice, hidrobiologice și ecologice în obiectivele acvatice naturale este Institutul de Zoologie (Laboratorul hidrobiologie și ecologie; Laboratorul ihtiologie și acvacultură).

66. Cercetările curente prevăd măsuri pentru:

66.1. ameliorarea, conservarea și gestionarea resurselor genetice acvatice;

66.2. perfecționarea raselor, liniilor și crosurilor existente;

66.3. crearea loturilor de reproducători domestice pentru cultivarea în condițiile de helești;

66.4. valorificarea și testarea unor noi specii de acvacultură (pești, crustacee, moluște);

66.5. elaborarea și adaptarea tehnologiilor moderne;

66.6. monitorizarea stocurilor de specii economic valoroși, rare și periclitate;

66.7. îmbunătățirea potențialului bioproductiv al corpurilor de apă;

66.8. dezvoltarea direcțiilor prioritare noi – acvacultura sturionilor.

67. Pentru creșterea rezilienței sectorului de acvacultură la schimbările climatice actuale, PSSA prevede diversificarea speciilor cultivate prin metode intensive și semiintensive. Totodată, în vederea prevenirii și gestionării riscurilor biologice, conservării biodiversității și protecției fondului genetic piscicol local, PSSA propune ca acțiune directă, elaborarea cadrului normativ aliniat cerințelor Uniunii Europene, care va integra cerințe riguroase privind utilizarea speciilor exotice și a celor absente la nivel local.

68. Acțiunea 5.7 din Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028 este fundamentată pe principiul precauției, integrând măsuri de prevenire și control al riscurilor biologice, proporționale cu nivelul de risc anticipat, și va impune cerințe privind:

68.1. evaluarea riscurilor de mediu – orice intenție de introducere a speciilor non-native sau a hibrizilor în unitățile de acvacultură, în special în cele cu conexiune hidrologică cu bazinele naturale, va fi precedat de o evaluare a riscurilor de mediu. În situația în care datele științifice disponibile sunt insuficiente pentru a demonstra siguranța biologică a operațiunii, Agenția de Mediu poate refuza înregistrarea operațiunii, în temeiul principiului precauției, cu scopul de a preveni riscurile de degradare a ecosistemelor acvatice naturale;

68.2. implementarea obligatorie a protocoalelor de biosecuritate în exploatații pentru a preveni evadarea speciilor de cultură și transmiterea agenților

patogeni către fauna sălbatică. Se va impune utilizarea barierelor fizice și a sistemelor de tratare a apei, pentru a preveni evadarea specimenelor în mediul natural;

68.3. implementarea obligatorie a protocoalelor de lichidare a organismelor acvatice și a materialului biologic neconform;

68.4. raportarea incidentelor prin informarea Agenției de Mediu și a Inspectoratul pentru Protecția Mediului, care au dus la evadarea organismelor în mediul natural sau la apariția unor mortalități în masă suspecte, precum și implementarea Planului de intervenție, care prevede măsuri concrete și imediate pentru atenuarea impactului în cazul unor evenimente neprevăzute cu efecte negative asupra mediului sau a populațiilor indigene.

69. Rolul instituțiilor de cercetare este de a asigura siguranța biologică a operațiunilor și de a gestiona riscurile biologice, în scopul conservării biodiversității și protecției fondului genetic piscicol, în conformitate cu prevederile Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul şi piscicultura.

70. Pentru creșterea gradului de pregătire a cadrelor de cercetare și a specialiștilor din sectorul de producție, este necesară consolidarea capacității instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic. Obiectivul este formarea unei noi generații de specialiști calificați (ingineri, ihtiologi, hidrochimiști, tehnicieni și operatori), capabili să gestioneze tehnologiile moderne din sectorul de acvacultură.

Secțiunea a 9-a
Digitalizare și monitorizare

71. În prezent, sectorul de acvacultură din Republica Moldova se confruntă cu o lipsă de date statistice fiabile și actualizate, informațiile colectate până acum, fiind adesea fragmentate, insuficiente și obținute prin proceduri indirecte, ceea ce face dificilă o analiză reală și completă a situației.

72. Republica Moldova urmează să întreprindă măsuri importante spre o organizare mai robustă a colectării datelor din sectorul de acvacultură, prin implementarea Hotărârii Guvernului nr. 416/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind colectarea, recepționarea, procesarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice din sectorul de acvacultură. Realizarea acestui obiectiv presupune, de asemenea, investiții în capacitatea instituțională și tehnologică și o colaborare strânsă între actorii implicați în activitatea sectorului.

73. Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 416/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind colectarea, recepționarea, procesarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice din sectorul de acvacultură, Instituția

Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară este desemnată ca instituție responsabilă de aplicarea metodelor standardizate pentru colectarea următoarelor categorii de date:

73.1. date economice – cifra de afaceri, costurile operaționale (furaje, energie, puiet), volumul investițiilor, subvențiile primite și rentabilitatea pe tipuri de sisteme de producție;

73.2. date sociale – numărul de angajați (pe sexe și nivel de calificare), gradul de ocupare a forței de muncă în zonele rurale și impactul sectorului asupra comunităților locale;

73.3. date tehnice și biologice – volumele de producție pe specii, ratele de supraviețuire, eficiența conversiei hranei (FCR) și proveniența materialului biologic (autohton vs. import);

73.4. date de mediu – consumul de apă, calitatea efluenților, utilizarea tratamentelor medicamentoase și incidența bolilor la speciile cultivate.

74. Colectarea datelor se va face cu respectarea strictă a secretului comercial și a protecției datelor cu caracter personal. Datele economice individuale vor fi anonimizate și agregate, fiind utilizate exclusiv în scopuri statistice, de planificare strategică și pentru raportare.

Secțiunea a 10-a
Intervențiile de susținere a sectorului de acvacultură

75. În prezent, sectorul de acvacultură este susținut de măsuri naționale de sprijin: Regulamentul privind măsurile și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 491/2023, pentru achiziționarea materialelor de construcție și a utilajelor pentru construcția, reconstrucția fermelor piscicole și echipamentelor tehnologice pentru acestea și Regulamentul privind acordarea de plăți directe în sectorul zootehnic din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 492/2023, pentru procurarea materialului piscicol de prăsilă (larve și alevini). Cu toate acestea, nicio exploatație piscicolă nu a beneficiat până în prezent de această măsură de sprijin. Motivul îl constituie faptul că actualmente nicio fermă piscicolă nu a fost atestată în categoria de prăsilă conform prevederilor actului normativ aplicabil.

Tabelul 4

Beneficiarii de subvenții din sectorul de acvacultură

Anul	Beneficiari unici	Valoarea investiției, mil. lei	Suma subvenției solicitată, mil. lei	Suma subvenției debursată, mil. lei

2021	3	5,05	1,21	1,07
2022	4	11,80	3,01	2,95
2023	5	6,92	2,45	1,91
2024	4	5,33	1,23	Apel în derulare
Total	**5**	**29,1**	**7,9**	**5,9**

Secțiunea a 11-a
Definirea problemelor critice din sector

76. Definirea problemelor strategice ale sectorului de acvacultură s-a realizat printr-o analiză complexă, bazată pe tehnica „arborelui problemei” și pe analiza SWOT (Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări). Aceasta din urmă (sau: Prima metodă) a permis identificarea cauzelor fundamentale, a problemei principale și a efectelor negative de impact. Procesul a integrat date statistice, constatări din teren și, în mod crucial, lecțiile învățate din implementarea politicilor publice anterioare sau aflate în curs. Aceste concluzii au subliniat că abordările fragmentate nu au reușit să dezvolte un sector sustenabil și competitiv, impunând o viziune strategică, integrată și proactivă. S-a constatat, de asemenea, că absența unei direcții unitare, a unor mecanisme eficiente de coordonare interinstituțională și a investițiilor constante în capacități umane și tehnologice au perpetuat vulnerabilitățile sectorului.

77. Problema centrală a sectorului de acvacultură din Republica Moldova (Trunchiul arborelui) este competitivitatea redusă și vulnerabilitatea structurală a producției autohtone, care generează un deficit major între cerere și ofertă, acoperit în proporție de două treimi din importuri, și limitează contribuția sectorului la securitatea alimentară și dezvoltarea rurală. Problema centrală generează următoarele efecte negative majore (Ramurile arborelui):

77.1. Impact economic negativ:

77.1.1. deficit comercial semnificativ de pește, cu o dependență de peste 2/3 de importuri;

77.1.2. venituri scăzute și instabile pentru producătorii piscicoli, limitând acumularea de capital și investițiile;

77.1.3. valorificarea insuficientă a potențialului economic al resurselor acvatice naționale;

77.1.4. contribuția redusă a sectorului la produsul intern brut și la crearea de locuri de muncă calificate în zonele rurale.

77.2. Degradarea calității mediului și a biodiversității acvatice:

77.2.1. presiunea crescută asupra resurselor naturale de apă din cauza practicilor agricole învecinate și a lipsei de coordonare;

77.2.2. reducerea stocurilor de pește în ecosistemele naturale și eroziunea fondului genetic piscicol autohton (în pofida eforturilor de conservare);

77.2.3. creșterea riscului de poluare a ecosistemelor acvatice prin deversări necontrolate sau utilizarea inadecvată a substanțelor chimice.

77.3. Fragilitate socială și rurală:

77.3.1. migrația forței de muncă calificate din zonele rurale;

77.3.2. lipsa diversificării economice în comunitățile rurale cu potențial piscicol;

77.3.3. accesul limitat al consumatorilor la pește proaspăt și de calitate din producția autohtonă.

78. Problema de bază este profund înrădăcinată în următoarele cauze structurale și sistemice (Rădăcinile arborelui):

78.1. măsuri insuficiente și fragmentate de gestionare durabilă a ecosistemelor acvatice și a resurselor piscicole:

78.1.1. lecții învățate – Abordările izolate ale problemelor de mediu și resurselor de apă nu au adus rezultate pe termen lung;

78.1.2. cauze specifice:

78.1.2.1. cadrul normativ existent este insuficient aplicat, în special în privința protecției calității apei și a biodiversității;

78.1.2.2. lipsa unei monitorizări integrate și continue a stării ecologice a ecosistemelor acvatice și a stocurilor de resurse piscicole;

78.1.2.3. presiunea antropică (agricultura intensivă, poluarea) asupra surselor de apă, fără mecanisme eficiente de control și compensare;

78.1.2.4. vulnerabilitate crescută la fenomenele hidrologice extreme (secetă, inundații) și integrarea limitată a riscurilor climatice și hidrologice în planificarea sectorială.

78.2. Capacități reduse de inovare, cercetare aplicată și formare profesională continuă:

78.2.1. lecții învățate – Dezvoltarea unui sector modern necesită investiții constante în cunoaștere și capital uman. Ignorarea acestor aspecte perpetuează dependența tehnologică și lipsa de competitivitate.

78.2.2. cauze specifice:

78.2.2.1. finanțare insuficientă pentru cercetarea aplicată în domeniul acvaculturii și al ihtiopatologiei, limitând transferul de tehnologie și inovație;

78.2.2.2. un deficit de specialiști calificați în domenii critice (nutriție piscicolă, sănătate animală, tehnologii moderne de acvacultură, procesare) din cauza sistemului educațional neadaptat;

78.2.2.3. lipsa programelor de formare profesională continuă pentru fermieri și personalul tehnic, care să le permită adoptarea bunelor practici.

78.3. Infrastructură învechită și acces limitat la finanțare/tehnologii moderne:

78.3.1. lecții învățate - Fără investiții masive în modernizare, sectorul nu poate concura pe piața europeană.

78.3.2. cauze specifice:

78.3.2.1. majoritatea heleștieielor și iazurilor sunt învechite, cu sisteme hidrotehnice degradate și fără capacități de control al apei;

78.3.2.2. acces dificil la credite și scheme de finanțare adaptate specificului acvaculturii (cicluri lungi de producție, riscuri specifice);

78.3.2.3. costuri ridicate ale echipamentelor moderne și furajelor de calitate, inaccesibile pentru micii și micro-producători;

78.3.2.4. lipsa unei infrastructuri de procesare și logistică (lanț frigorific, transport specializat) adecvate pentru produsele piscicole;

78.3.2.5. fragmentarea producătorilor, care limitează puterea de negociere și capacitatea de a atrage investiții sau de a beneficia de facilități.

79. Cauzele și efectele interconectate stau la baza formulării obiectivelor și a acțiunilor propuse în Planul de acțiuni al PSSA, care vor intervine asupra cauzelor fundamentale, având ca scop final soluționarea problemelor și transformarea completă și ireversibilă a sectorului.

Analiza SWOT a sectorului de acvacultură

Puncte forte	Deficiențe
Dinamica de creștere durabilă a volumului și cotei de consum a peștelui autohton. Cerere stabilă la produse alimentare de origine animală. Peste 4220 de obiective acvatice artificiale (51710 ha). Peste 1000 de ferme piscicole, care produc material de populat și pește de consum. Fondul genetic autohton înalt productiv: patru rase de Crap aprobate cu rezistența sporită; liniile noi de selecție de pești fitofagi; populațiile de heleștieu de somn european, șalău, știucă. Existența unei instituții publice pentru cercetare specializată inclusiv și în domeniul acvaculturii, care realezează o gamă largă de servicii de consultanță adresate fermierilor. Tradiție in consumul de peste (sărbători religioase, alte obiceiuri).	Lipsa unui cadastru național a corpurilor de apă, care să includă caracteristicile hidrotehnice a acestora, date despre biopotențialul lor, indici hidrochimici, productivitatea piscicolă naturală. Lipsa producerii furajelor combinate bine echilibrate pentru pești; Lipsa sprijinului financiar guvernamental (subvenții, și politici de creditare). Sprijin financiar insuficient pentru organizațiile științifice de profil. Echipamente tehnologice şi dotări insuficiente şi învechite în sectorul piscicol. Procesarea peștelui este slab dezvoltată (nișa pentru export). Lipsa informațiilor privind piața peștelui din acvacultură în Republica Moldova. Sistemul educativ nedezvoltat și insuficiența numărului de cadre de profil.

Existența unei instituții cu capacități și potențial pentru colectarea datelor.	Lipsa organizațiilor de producători pe lângă asociația regională. Pescuit ilegal, braconajul și furturile de pește, duce și la micșorarea reproducătorilor. Numărul mare de ferme neînregistrate în localitățile din țară. Costuri mari de lansare a afacerilor în producerea și procesarea peștelui. Suport insuficient pentru conservarea, ameliorarea și gestionarea fondului genetic piscicol. Grad redus de școlarizare a fermierilor în vederea practicilor moderne de întreținere a animalelor. Lipsa fermelor de prăsilă. Lipsa datelor.
Oportunități	**Amenințări**
Inventarierea, cartografierea; bonitarea (evaluarea: indicilor hidrobiologici, hidrochimici, biopotențialului) și elaborarea Fundamentărilor piscicol-biologice (FPB) pentru corpurile de apă şi evaluarea fezabilității economice pentru includerii obiectivelor acvatice în complexul piscicol/irigare și/ sau pentru alte destinații. Raionarea acvaclimatică a obiectivelor acvatice după zone și studiul bazei naturale furajere pentru fiecare zonă va permite prognozarea și planificarea volumului de pește pentru fiecare corp de apă. Menținerea bazinelor de acumulare a apelor ca resurse hidrologice a apelor pentru sectorul agricol, cât si pentru sectorul piscicol. Creșterea volumului producerii de pește și a cotei producției autohtone prin introducerea în proces de piscicultură a corpurilor de apă neutilizate; majorarea efectivului reproducător de prăsilă - cu 100%.	Competitivitate redusă pe plan internațional. Acces limitat la resursele financiare. Carantină sanitară cauzată de boli și epizootii la animale. Condiții climatice adverse. Scăderea ofertei de forță de muncă. Concurența neloială din partea țărilor vecine (import ilegal și legal de pești de apă dulce). Procese demografice ce duc la scăderea volumului de consum. Riscul valutar la importul echipamentului solicitat prin subvenționare.

Conservarea și gestionarea fondului genetic piscicol în acvacultură. Stimularea conservării fondului genetic piscicol și utilizării materialului piscicol de populat înalt calitativ prin includerea în sistemul de subvenționare de stat: a) fermelor piscicole de prăsilă; b) fermelor piscicole de producere. Sporirea productivității și diversificarea producției autohtone prin creșterea speciilor de pește economic valoroși în policultura de helești tradițională: somn european; știucă, șalău, lin, precum și aplicarea tehnologiilor moderne si promovarea practicării acvaculturii profesioniste. Obținerea valorii adăugate prin procesarea de peste; logistica si comerțul cu produse din acvacultură trebuie sa fie îmbunătățit conform necesității pieței naționale si internaționale. Crearea fermelor piscicole ecologice certificate, elaborarea și implementarea tehnologiilor pentru produsele ecologice de pește (nișa pentru export). Consolidarea capacităților de cercetare și inovare a sectorului prin susținerea organizațiilor de cercetare-dezvoltare în vederea ameliorării fondului genetic și optimizării condițiilor de creștere de pești; modernizarea laboratoarelor (hidrochimice și ihtiopatologie, biochimice). Resurse genetice adaptate la condițiile naturale din regiune. Dezvoltarea afacerilor rurale. Substituirea producției de import cu cea autohtonă; Diversificarea piețelor de export.	

Inițierea organizării producerii furajelor combinate bine echilibrate pentru pești; Dezvoltarea serviciilor de consultanță și școlarizare în acvacultură. Controlul de stat mai eficient.	

Capitolul III
OBIECTIVE GENERALE ȘI OBIECTIVE SPECIFICE

Secțiunea 1
Scopul Programului strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030

80. Scopul principal al PSSA constă în crearea unui cadru multifuncțional de dezvoltare, menit să impulsioneze transformarea acvaculturii naționale dintr-o activitate fragmentată într-un sector economic modern, rezilient, digitalizat și integrat în lanțul valoric european.

81. Realizarea acestui scop presupune o abordare sistemică bazată pe patru piloni de intervenție strategică:

81.1. securitatea și suveranitatea alimentară – prevede reducerea dependenței de importuri prin creșterea ponderii produselor piscicole autohtone pe piața internă, asigurând accesul populației la produse de înaltă calitate, obținute prin procese controlate și sigure;

81.2. competitivitatea și modernizarea sectorială – impune facilitarea tranziției de la metodele de producție extensivă la sisteme intensive și superintensive (sisteme de acvacultură recirculante), care permit controlul total al factorilor de producție și eficientizarea consumului de resurse (apă, furaje, energie);

81.3. alinierea la practicile de producție, a standardelor de bunăstare animală și a sistemelor de control sanitar-veterinar cu normele Uniunii Europene, eliminând barierele tehnice în calea exportului de produse moldovenești;

81.4. dezvoltarea rurală durabilă – prevede generarea de noi oportunități economice în zonele rurale prin stimularea operatorilor din sector, crearea locurilor de muncă specializate și promovarea activităților complementare, cum ar fi turismul piscicol și recreativ;

81.5. adaptarea la schimbările climatice – prin consolidarea rezilienței sectorului în fața fenomenelor meteorologice extreme (secetă prelungită, inundații) prin reabilitarea infrastructurii hidrotehnice și promovarea speciilor cu toleranță ridicată la stres termic și hidric;

81.6. conservarea biodiversității și a fondului genetic prin protejarea și valorificarea rațională a resurselor genetice autohtone, asigurând menținerea

purității raselor de prăsilă selecționate, ca fundament al unei producții sănătoase locale.

82. Prin atingerea acestui scop, PSSA va acționa ca un catalizator pentru atragerea investițiilor private și a asistenței tehnice externe, oferind predictibilitate și stabilitate operatorilor economici din sector.

Secțiunea a 2-a
Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD)

83. PSSA asigură coeziunea necesară dintre acțiunile Guvernului și angajamentele asumate de Republica Moldova pentru realizarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, inclusiv prin prisma principiului „Nimeni să nu fie lăsat în urmă”, creând contextul potrivit pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în tabelul 5.

Tabelul 5

Corelarea Programului strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030 cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă	Obiectiv specific (OS)	Intervenția și contribuția PSSA	Indicatori/Ținte aferente ODD
1	2	3	4
ODD 1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context	OS 3. Optimizarea calității și siguranței alimentare a produselor piscicole autohtone și creșterea valorii adăugate în lanțul valoric până la finele anului 2030	Fortificarea economică a regiunilor rurale: Crearea de noi locuri de muncă decente (în procesare, turism piscicol) în zonele rurale, diversificând sursele de venit și contribuind la reducerea sărăciei	Ponderea micilor producători integrate în lanțul valoric comercial
ODD 2. Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile	OG. Asigurarea securității alimentare a țării prin sporirea ponderii producției interne, bazată pe optimizarea calității, creșterea competitivității, performanței și rezilienței la schimbările climatice	Fortificarea securității alimentare: Diversificarea speciilor de pește pentru consum cetățenilor prin creșterea ofertei de pește proaspăt, produs local, ca sursă esențială de proteine și micronutrienți. Promovarea unor practici de acvacultură durabilă care mențin productivitatea	Gradul de auto-suficiență alimentară în sectorul produselor piscicole (Țintă: creșterea ponderii producției interne în totalul consumului de pește)

1	2	3	4
	a sectorului de acvacultură	ecosistemelor și capacitatea de adaptare la fenomenele climatice extreme.	
ODD 4. Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți	OS 4. Dezvoltarea serviciilor de extensie și transfer de cunoștințe în sectorul acvaculturii prin instruirea a cel puțin 70% din fermierii înregistrați până în anul 2030	Dezvoltarea capitalului uman și formarea profesională: Consolidarea serviciilor de extensie pentru a oferi fermierilor acces la tehnici moderne de producție. Susținerea învățământului profesional dual prin corelarea ofertelor educaționale cu nevoile reale ale sectorului	1.Ponderea fermierilor și a specialiștilor din sector care au beneficiat de cursuri de instruire și certificare (Țintă: 85%). 2. Numărul de tineri specialiști (absolvenți ai instituțiilor de profil) încadrați în câmpul muncii în sectorul acvaculturii
ODD 8: Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, precum și a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți	OG: Asigurarea securității alimentare a țării prin sporirea ponderii producției interne, bazată pe optimizarea calității, creșterea competitivității, performanței și rezilienței la schimbările climatice a sectorului de acvacultură	Stimularea creșterii economice și a ocupării forței de muncă: Sprijinirea operatorilor în zonele rurale prin dezvoltarea unităților de procesare și a serviciilor conexe (agroturism piscicol), asigurând o creștere economică ce reduce decalajul dintre zonele urbane și rurale	Creșterea VAB (Valoarea Adăugată Brută) a sectorului. Numărul de investiții în modernizare și integrare
ODD 9. Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației	OS 1. Extinderea durabilă a capacității de producție până în anul 2028, prin creșterea cu 35% a suprafeței obiectivelor acvatice active și reabilitarea a cel puțin 25% din obiectivele degradate cu potențial de producție; OS 3. Optimizarea calității și siguranței alimentare a	Modernizarea sectorului: Investiții în reabilitarea infrastructurii critice (diguri, stații de pompare) și construcția de unități de procesare moderne, dotate cu tehnologii de ultimă generație. Promovarea inovației prin implementarea sistemelor de acvacultură de precizie (RAS, monitorizare digitală automatizată) care sporesc eficiența	1. Numărul de unități de procesare și ambalare a peștelui modernizate sau nou înființate, conform standardelor de siguranță. 2. Ponderea fermelor care au implementat tehnologii inovatoare (RAS,

1	2	3	4
	produselor piscicole autohtone și creșterea valorii adăugate în lanțul valoric până la finele anului 2030; OS 5. Consolidarea rezilienței la impactul schimbărilor climatice pentru cel puțin 50% din exploatațiile piscicole înregistrate, până în anul 2030	resurselor și competitivitatea produselor autohtone. Promovarea inovației (RAS, sisteme inteligente) în producție	monitorizare inteligentă); 3. Cota exploatațiilor piscicole care utilizează tehnologii inovatoare și eficiente din punct de vedere al resurselor (țintă: creștere intensivă până în 2030
ODD 13. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor	OS 5. Consolidarea rezilienței la impactul schimbărilor climatice pentru cel puțin 50% din exploatațiile piscicole înregistrate, până în anul 2030	Adaptare la schimbările climatice: Promovarea sistemelor de recirculare în sectorul de acvacultură (RAS - Recirculating Aquaculture Systems) și a infrastructurilor reziliente (bazine de retenție) pentru a reduce vulnerabilitatea fermelor piscicole la secetă și inundații	Ponderea fermelor care au implementat soluții de reziliență climatică (țintă: 50%)
ODD 14. Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă	OS 1. Extinderea durabilă a capacității de producție până în anul 2028, prin creșterea cu 35% a suprafeței obiectivelor acvatice active și reabilitarea a cel puțin 25% din obiectivele degradate cu potențial de producție	Utilizarea sustenabilă a ecosistemelor acvatice: Reabilitarea ecologică a obiectivelor acvatice prin decolmatări și consolidarea digurilor, asigurând un echilibru între producția economică și protecția habitatelor. Implementarea practicilor de acvacultură responsabilă pentru prevenirea poluării apelor cu reziduuri organice sau substanțe chimice	Suprafața habitatelor acvatice de apă dulce reabilitate și gestionate durabil (Țintă: 25% din obiectivele acvatice degradate identificate)

Secțiunea a 3-a
Obiectiv general

84. Sectorul de acvacultură, deși este un domeniu specific, contribuie la implementarea celor trei piloni ai obiectivului general prevăzut de Strategia

națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2023, care constituie cadrul strategic pentru dezvoltarea acestui sector. Obiectivul general vizează fortificarea potențialului sectorului agricol și promovarea practicilor agricole inteligente, durabile și reziliente la schimbările climatice, fiind structurat în jurul a trei dimensiuni principale: potențial, durabilitate/inteligență și reziliență.

85. În vederea fortificării potențialului sectorial, PSSA intervine pentru a debloca potențialul economic al sectorului acvaculturii pentru:

85.1. creșterea competitivității, prin măsuri de integrare verticală (producție, procesare, comercializare) și sprijinirea investițiilor în modernizarea tehnologică;

85.2. dezvoltarea lanțurilor valorice, ce include creșterea valorii adăugate locale, stimulând procesarea și creând noi locuri de muncă, în special în zonele rurale;

85.3. asigurarea securității alimentare, prin sporirea producției interne de pește și produse din acvacultură, reducând dependența de importuri și consolidând aprovizionarea pieței interne.

86. Promovarea în acvacultură a practicilor inteligente și durabile – acest pilon vizează implementarea metodelor de producție responsabile, bazate pe utilizarea eficientă a resurselor și pe minimizarea impactului asupra mediului, asigurând viabilitatea pe termen lung a sectorului:

86.1. practici durabile – PSSA intervine prin promovarea modelelor de gestionare ecologică a resurselor acvatice, care se aliniază direct la Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 816/2023, prin:

86.1.1. reducerea consumului de substanțe chimice și antibiotice prin biosecuritate și management sanitar preventiv;

86.1.2. utilizarea tehnologiilor moderne, cum ar fi sistemele de recirculare a apei (RAS) sau senzorii digitali, care optimizează consumul de apă, furaje și energie, asigurând o producție mai eficientă și controlată;

86.1.3. investițiile în cercetare-dezvoltare și serviciile de extensie, care asigură ca inovația și cunoștințele să ajungă rapid la fermieri.

87. Reziliența la schimbările climatice – PSSA propune:

87.1. promovarea implementării sistemelor de recirculare (RAS) care minimizează pierderile de apă și sunt mai puțin afectate de secetă sau inundații;

87.2. protejarea și valorificarea activităților tradiționale și a formelor agroecologice de acvacultură, care contribuie la conservarea biodiversității și la stocarea apei la nivel regional;

87.3. formarea resurselor umane pentru a gestiona riscurile de mediu și sanitar-veterinare crescute de fluctuațiile climatice.

88. Prin urmare, ținând cont de contextul național și regional actual, de viziunea strategică și de politicile-cadru privind dezvoltarea antreprenorială, infrastructura și utilizarea durabilă a resurselor, PSSA asigură implementarea în practică a obiectivului general: Asigurarea securității alimentare a țării prin sporirea ponderii producției interne, bazată pe optimizarea calității, creșterea competitivității, performanței și rezilienței la schimbările climatice a sectorului de acvacultură.

89. Acest obiectiv poate fi descompus în trei componente-cheie:

89.1. asigurarea securității alimentare a țării prin sporirea ponderii producției interne – vizează creșterea cantității de pește și produse piscicole produse pe plan național;

89.2. optimizarea calității, creșterea competitivității și performanței sectorului – vizează capacitatea sectorului autohton de a concura cu succes, atât pe piața internă (față de importuri), cât și pe piețele externe. Se referă la eficiența economică și tehnică a fermelor (de ex.: folosirea eficientă a furajelor, reducerea risipei, creșterea randamentului pe hectar/metru cub de apă);

89.3. reziliența la schimbările climatice a sectorului de acvacultură – vizează capacitatea sectorului la șocurile climatice și de a se recupera rapid în urma unor evenimente extreme (de ex.: secete prelungite, inundații, variații bruște de temperatură). Acest lucru poate fi realizat prin investiții în infrastructură hidrotehnică modernă (diguri, sisteme de drenaj controlat) și în tehnologii avansate (sisteme de recirculare a apei – RAS).

Secțiunea a 4-a
Obiective specifice

90. În vederea atingerii obiectivului general stabilit, PSSA își propune șase obiective specifice, caracterizate de direcții de acțiune sectorială pentru domeniile-cheie pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură.

Tabelul 6

Obiectiv specific	Direcții de acțiune
Obiectivul specific 1. Extinderea durabilă a capacității de producție până în anul 2028, prin creșterea cu 35 % a suprafeței obiectivelor acvatice active și reabilitarea a cel puțin 25 % din obiectivele degradate cu potențial de producție	**Direcția de acțiune 1.1.** Organizarea inventarierii, cartografierii și evaluării fezabilității economice a obiectivelor acvatice, pentru includerea în complexul de producere a peștelui și a produselor de acvacultură. **Direcția de acțiune 1.2.** Valorificarea și introducerea în proces de piscicultură a corpurilor de apă neutilizate.

	Curățarea chiuvetei (albiei) heleștieielor de nămol și pietriș. Restabilirea construcțiilor hidrotehnice **Direcția de acțiune 1.3.** Organizarea dotării Instituției Publice Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară cu un laborator mobil (Vehicul specializat, echipat cu tehnologii de analiză de precizie, pentru monitorizarea parametrilor apei (oxigen dizolvat, pH, amoniac, nitriți, fosfați, metale grele, reziduuri de pesticide)). **Direcția de acțiune 1.4.** Modificarea cadrului normativ pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură
Obiectivul specific 2. Realizarea conservării și valorificării fondului genetic piscicol până în anul 2028 prin creșterea cu cel puțin 20 % a numărului de reproducători obținuți din speciile locale prioritare, menținerea purității liniilor genetice obținute pentru producerea anuală a minimum 2 000 de tone de material piscicol de calitate superioară	**Direcția de acțiune 2.1.** Organizarea reabilitării pepinierelor piscicole. Restabilirea construcțiilor hidrotehnice ale pepinierelor. **Direcția de acțiune 2.2.** Majorarea efectivului reproducător de prăsilă. **Direcția de acțiune 2.3.** Organizarea lucrărilor de ameliorare a calității reproductive a raselor de prăsilă și completarea fondului genetic cu noi loturi de reproducători create. **Direcția de acțiune 2.4.** Consolidarea competențelor producătorilor, privind beneficiile și modalitățile de implementare a programelor de selecție și restabilire fondului genetic piscicol. **Direcția de acțiune 2.5.** Organizarea producerii furajelor combinate cu recepturi speciale pentru pești. Susținerea achiziționării echipamentelor necesare pentru producerea furajelor combinate
Obiectiv specific 3. Îmbunătățirea calității, garantarea siguranței și creșterea competitivității produselor de acvacultură autohtone până în anul 2030	**Direcția de acțiune 3.1.** Implementarea sistemelor de management al calității și siguranței alimentelor în unitățile de procesare. Organizarea programelor de instruire și

	asistență tehnică pentru producători și procesatori. **Direcția de acțiune 3.2.** Organizarea construcției, reconstrucției și modernizării unităților de procesare a peștelui și produselor de acvacultură. **Direcția de acțiune 3.3.** Susținerea investițiilor pentru organizarea eficienței energetice a unităților de procesare a peștelui și produselor de acvacultură. **Direcția de acțiune 3.4.** Susținerea investițiilor în fermele pentru pescuit în scop recreativ. Promovarea modelelor de gestionare ecologică a resurselor acvatice. **Direcția de acțiune 3.5.** Suport pentru organizarea și participarea la expoziții festivaluri și târguri prin care se promovează producția locală
Obiectiv specific 4. Dezvoltarea serviciilor de extensie și transfer de cunoștințe în sectorul acvaculturii prin instruirea a cel puțin 70 % dintre fermierii înregistrați până în anul 2030	**Direcția de acțiune 4.1.** Dezvoltarea campaniilor de promovare a acvaculturii performante, inclusiv prin elaborarea materialelor video de promovare. **Direcția de acțiune 4.2.** Consolidarea capitalului uman în sectorul acvaculturii prin implementarea învățământului profesional dual și formarea tinerilor specialiști în domenii critice: ihtiologie, inginerie, hidrochimie și operare tehnologică. **Direcția de acțiune 4.3.** Elaborarea și aprobarea Ghidului investitorului în acvacultură
Obiectiv specific 5. Consolidarea rezilienței la impactul schimbărilor climatice pentru cel puțin 50 % din exploatațiile piscicole înregistrate până în anul 2030	**Direcția de acțiune 5.1.** Implementarea sistemelor inteligente de monitorizare de la distanță a parametrilor mediului acvatic pentru piscicultură. **Direcția de acțiune 5.2.** Încurajarea investițiilor în infrastructuri reziliente la inundații (de ex.: diguri de protecție,

	sisteme de drenaj controlat) și la secetă (bazine de retenție, sisteme de colectare a apei pluviale). **Direcția de acțiune 5.3.** Organizarea diminuării amenințărilor pentru exploatațiile piscicole. Controlul vegetației bazinelor acvatice, promovarea și susținerea instalării dispozitivelor de alungare a prădătorilor din jurul helești exploatate pentru producerea peștelui pentru consum și a materialului piscicol de populat. **Direcția de acțiune 5.4.** Dezvoltarea cadrului normativ pentru acordarea ajutoarelor întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul de acvacultură pentru repararea pagubelor cauzate de dezastre naturale, animale protejate, pentru inovarea sectorului de acvacultură. **Direcția de acțiune 5.5.** Realizarea valorificării principiilor economiei circulare în acvacultura națională, integrarea sistemelor de recirculare în sectorul de acvacultură (RAS – Recirculating Aquaculture Systems). **Direcția de acțiune 5.6.** Implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul întreprinderilor care aplică sistemele de recirculare în sectorul de acvacultură (RAS – Recirculating Aquaculture Systems). **Direcția de acțiune 5.7.** Dezvoltarea legislației privind introducerea în acvacultură a speciilor noi de pește prin alinierea la Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local
Obiectiv specific 6. Stimularea colectării, procesării și gestionării	**Direcția de acțiune 6.1.** Organizarea campaniilor de conștientizare și

datelor de la cel puțin 85 % dintre fermierii înregistrați, în vederea asigurării unei baze statistice fiabile în sectorul de acvacultură până la finele anului 2030	stimularea angajamentelor voluntare din partea asociațiilor și operatorilor din sectorul acvaculturii, pentru implementarea Hotărârii Guvernului nr. 416/2025. **Direcția de acțiune 6.2.** Organizarea sesiunilor de instruire a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale pentru colectarea, comasarea și transmiterea datelor către Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară

Capitolul IV
INDICATORI DE MONITORIZARE

91. Pentru a asigura monitorizarea și evaluarea implementării PSSA, progresul în atingerea obiectivului general și a obiectivelor specifice va fi monitorizat prin intermediul unui set de indicatori de monitorizare pe termen lung, pe termen scurt și pe termen mediu.

92. Acești indicatori sunt specifici, măsurabili, realizabili, relevanți și încadrați în timp și vor fi dezvoltați pornind de la valorile de referință către ținte intermediare și finale (tabelul 7).

Tabelul 7

Indicatorii de monitorizare

Nr. crt.	Indicator de monitorizare	Valoarea de referință	Valoarea țintă intermediară, 2028	Valoarea țintă finală, 2030	Furnizor de date
	2	3	4	5	6
Obiectivul 1general. Asigurarea securității alimentare a țării prin sporirea ponderii producției interne, bazată pe optimizarea calității, creșterea competitivității, performanței și rezilienței la schimbările climatice a sectorului de acvacultură					
Obiectivul specific 1. Extinderea durabilă a capacității de producție până în anul 2028, prin creșterea cu 35 % a suprafeței obiectivelor acvatice active și reabilitarea a cel puțin 25 % din obiectivele degradate cu potențial de producție.					
1.1.	Suprafața obiectivelor acvatice active (ha)	20,507 ha	27,6844 ha	-	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru
1.2.	Ponderea obiectivelor acvatice reabilitate din totalul	1000 corpuri	250 corpuri		Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei; Administrațiile publice locale; Asociațiile de profil; Sectorul privat

	2	3	4	5	6
	obiectivelor degradate (%)				
1.3.	Capacitatea anuală de producție piscicolă (tone/an)	12 632	18 950	25 000	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară
Obiectivul specific 2. Realizarea conservării și valorificării fondului genetic piscicol până în anul 2028 prin creșterea cu cel puțin 20 % a numărului de reproducători obținuți din speciile locale prioritare, menținerea purității liniilor genetice obținute pentru producerea anuală a minimum 2000 de tone de material piscicol de calitate superioară					
2.1.	Ponderea capacității de producție genetice și biologice active		25 %	70 %	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară
2.2.	Numărul reproducătorilor proveniți din specii autohtone prioritare		1 200 reproducători de prăsilă	1 800 reproducători de prăsilă	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară
2.3.	Ponderea materialului piscicol certificat din totalul producției de populat (%)		30 %	60 %	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Asociațiile de profil; Sectorul privat
Obiectivul specific 3. Îmbunătățirea calității, garantarea siguranței și creșterea competitivității produselor de acvacultură autohtone până în anul 2030					
3.1.	Ponderea unităților de procesare și comercializare a peștelui și produselor de acvacultură care au implementat sisteme de management al siguranței alimentelor (HACCP/ISO 22000)	20%	50%	90%	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
3.2.	Ponderea produselor piscicole procesate din totalul producției piscicole locale (%)	10%	30%	40%	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
3.3.	Ponderea energiei din surse regenerabile (SRE) utilizate în totalul consumului energetic al	2%	-	20%	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Energiei

	2	3	4	5	6
	sectorului de acvacultură (%)				
3.4.	Valoarea adăugată brută generată de sector (mil. lei)		180 mil. lei	250-300 mil. lei	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Biroul Național de Statistică
3.5.	Consumul anual de pește și produse piscicole autohtone pe cap de locuitor (kg/capita)	14,8	15,8	17,2	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Biroul Național de Statistică; Asociațiile de profil
Obiectivul specific 4. Dezvoltarea serviciilor de extensie și transfer de cunoștințe în sectorul acvaculturii prin instruirea a cel puțin 70 % dintre fermierii înregistrați până în anul 2030					
4.1.	Ponderea fermierilor înregistrați care au beneficiat de instruire și consultanță de specialitate (%)	5-10 %	45 %	80 %	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Consiliere Agricolă și Rurală; Asociațiile de profil
4.2.	Ponderea fermierilor care aplică tehnologii și practici moderne de producție după participarea la activități de instruire (%)	10 %	35 %	80 %	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Consiliere Agricolă și Rurală; Asociațiile de profil
4.3.	Rata de angajare a absolvenților programelor de învățământ dual și stagii practice, (%)	10 %	35 %	70 %	Instituțiile de învățământ superior și profesional tehnic
Obiectivul specific 5. Consolidarea rezilienței la impactul schimbărilor climatice pentru cel puțin 50 % din exploatațiile piscicole înregistrate până în anul 2030					
5.1.	Ponderea exploatațiilor care aplică măsuri de adaptare climatică (%)	3%	20%	50%	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
5.2.	Ponderea exploatațiilor dotate cu sisteme automate de monitorizare a parametrilor de mediu (%)	5%	15%	45%	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
5.3.	Rata reducerii pierderilor în exploatații cauzate de fenomene climatice extreme, (%)		15%	40%	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Asociațiile de profil; Sectorul privat
5.4.	Ponderea exploatațiilor care utilizează surse	2 %	20 %	35 %	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară;

	2	3	4	5	6
	regenerabile de energie, (%)				Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
Obiectivul specific 6. Stimularea colectării, procesării și gestionării datelor de la cel puțin 85 % dintre fermierii înregistrați, în vederea asigurării unei baze statistice fiabile în sectorul de acvacultură până la finele anului 2030					
6.1.	Ponderea operatorilor înregistrați care raportează voluntar datele statistice (%)	5 %	50 %	85 %	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară
6.2.	Ponderea rapoartelor statistice transmise și procesate, (%)		70 %	85 %	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară

Capitolul V
IMPACT

93. PSSA urmărește dezvoltarea sustenabilă și reziliență a sectorului de acvacultură, recunoscând potențialul său de a contribui la bunăstarea economică și la securitatea alimentară a țării. Prin urmare, o dezvoltare strategică a acvaculturii va genera un impact pozitiv multidimensional, vizând aspecte economice, de securitate alimentară, de mediu și de consolidare a capacității instituționale și umane.

94. Impactul economic:

94.1. creșterea producției și a valorii adăugate – prin modernizarea fermelor existente și înființarea de noi capacități (în special cele intensive/ superintensive), PSSA va duce la o majorare a volumului și a valorii producției de pește și produse de acvacultură;

94.2. stimularea investițiilor – un cadru legal clar, scheme de finanțare atractive și o viziune strategică vor atrage investiții considerabile, atât naționale, cât și străine, în infrastructura de producție, procesare și distribuție;

94.3. crearea locurilor de muncă – dezvoltarea sectorului va genera noi locuri de muncă calificate și bine plătite de-a lungul întregului lanț valoric – de la ferme (piscicultori, tehnicieni) la unități de procesare, distribuție și servicii conexe (cercetare, consultanță, fabricare furaje);

94.4. dezvoltarea afacerilor conexe – PSSA va stimula creșterea altor sectoare economice, cum ar fi producția de furaje, echipamente specifice, servicii veterinare și de consultanță, creând un ecosistem economic integrat;

94.5. sporirea contribuției la Produsul Intern Brut (PIB), atât la nivel agricol, cât și național, diversificând structura economiei agricole și sporind reziliența acesteia.

95. Îmbunătățirea securității alimentare:

95.1. PSSA va asigura o ofertă mai stabilă și mai diversificată de pește și produse din acvacultură, contribuind la reducerea decalajului dintre cerere și oferta internă. Aceasta va avea un impact direct asupra consolidării securității alimentare a țării. Totodată, peștele, fiind o sursă valoroasă de proteine și nutrienți esențiali, va deveni mai accesibil populației, contribuind la îmbunătățirea alimentației și a stării de sănătate a populației;

95.2. consumatorii vor avea acces la produse de calitate superioară, sigure și cu origine controlată, prin promovarea bunelor practici, a certificărilor și a sistemelor de trasabilitate.

96. Impactul asupra mediului și sustenabilității:

96.1. măsurile privind promovarea sistemelor RAS și a gestionării durabile a obiectivelor acvatice va reduce semnificativ consumul de apă și va reduce impactul negativ asupra mediului (de ex., reducerea poluării cu furaje);

96.2. reabilitarea obiectivelor acvatice degradate și gestionarea durabilă a ecosistemelor acvatice vor contribui la protejarea și îmbunătățirea biodiversității, inclusiv a speciilor autohtone;

96.3. adaptarea la schimbările climatice – prin promovarea speciilor rezistente și a tehnologiilor eficiente în gestionarea apei, sectorul va deveni mai rezilient la fenomenele climatice extreme (secetă, inundații, fluctuații de temperatură).

97. Consolidarea capacității instituționale și umane:

97.1. implementarea PSSA va asigura sectorul cu un cadru legal aliniat la standardele Uniunii Europene, facilitând dezvoltarea și reglementarea eficientă a sectorului;

97.2. un sistem robust de colectare a datelor va furniza informații actualizate, esențiale pentru elaborarea de politici publice bazate pe dovezi și pentru monitorizarea progresului. Aceasta va permite autorităților să ia decizii informate și să aloce resurse eficient;

97.3. programele de formare profesională vor îmbunătăți semnificativ cunoștințele și abilitățile fermierilor, tehnicienilor și managerilor, adaptându-le la cerințele tehnologiilor moderne.

98. Implementarea PSSA va asigura o transformare fundamentală a sectorului, contribuind la atingerea următoarelor obiective și ținte strategice:

98.1. creșterea producției și asigurarea securității alimentare. PSSA vizează o creștere a producției interne de pește. Acest lucru se va realiza prin reabilitarea infrastructurii, prin modernizarea pepinierelor și prin aplicarea noilor tehnologii de producție. Rezultatul direct va fi sporirea ponderii producției autohtone pe piața internă, contribuind astfel la securitatea alimentară a țării;

98.2. îmbunătățirea calității și a competitivității. Prin implementarea acțiunilor de ameliorare genetică și de consolidare a capacităților producătorilor, prevăzute de PSSA se va asigura o calitate superioară a materialului de populat piscicol. Odată cu implementarea programelor de selecție și cu formarea noilor specialiști, se va obține un material genetic mai rezistent și mai productiv, ceea ce va crește direct competitivitatea produselor pe piața locală și regională.

99. Implementarea PSSA poate genera efecte pozitive pentru dezvoltarea durabilă a sectorului, prin modernizarea practicilor de producere:

99.1. Impactul asupra producției și consumului:

99.1.1. creșterea volumului de producție – PSSA va contribui la majorarea producției de pește la nivel național, reducând astfel dependența de importuri și consolidând securitatea alimentară a țării;

99.1.2. îmbunătățirea calității produselor – programele de selecție genetică și implementarea standardelor internaționale de igienă și siguranță alimentară vor asigura o calitate superioară a produselor piscicole autohtone, sporind încrederea consumatorilor;

99.1.3. creșterea competitivității – produsele locale, de înaltă calitate, vor deveni mai competitive pe piață, iar consumatorii vor fi încurajați să opteze pentru produse calitative.

99.2. Impactul asupra resurselor naturale și a mediului înconjurător:

99.2.1. utilizarea eficientă a apei – prin promovarea sistemelor de recirculare a apei (RAS) și a altor tehnologii moderne se va reduce semnificativ consumul de apă, contribuind la o gestionare mai rațională a acestei resurse;

99.2.2. reducerea poluării – PSSA va încuraja utilizarea furajelor ecologice și a metodelor de producție care minimizează poluarea apelor cu nutrienți și deșeuri, protejând astfel ecosistemele acvatice;

99.2.3. conservarea biodiversității – prin implementarea programelor de conservare a fondului genetic și prin promovarea speciilor autohtone, PSSA va contribui la protejarea biodiversității acvatice și la menținerea unui patrimoniu genetic valoros pentru viitor.

100. Indicatorii de creștere reflectă impactul direct al implementării PSSA în sectorul de acvacultură, măsurând progresul real și contribuind la evaluarea obiectivă a succesului acestuia. Acești indicatori vor include:

100.1. indicatori cantitativi de creștere – aceștia măsoară creșterea economică și fizică a sectorului;

100.2. majorarea valorii totale a producției – se va urmări evoluția valorii economice a produselor acestui sector, exprimată în lei. O creștere a acestei valori arată o îmbunătățire a calității produselor și o creștere a competitivității pe piață;

100.3. sporirea ponderii producției de pește autohton pe piața internă – un indicator direct măsurabil succesului PSSA, prin creșterea cotei de consum a peștelui produs local față de cel importat;

100.4. creșterea numărului de ferme moderne – se va monitoriza numărul de ferme care adoptă sisteme de producție avansate, cum ar fi sistemele de recirculare a apei (RAS), care arată o tranziție către o acvacultură intensivă;

100.5. indicatori calitativi de creștere – aceștia măsoară evoluția calitativă și profesională a sectorului;

100.6. rata de adopție a tehnologiilor moderne – se va evalua procentul de fermieri care aplică noile cunoștințe și tehnologii dobândite în urma sesiunilor de instruire;

100.7. creșterea numărului de specialiști tineri – un indicator al atractivității sectorului va fi numărul de absolvenți ai facultăților de profil care aleg să lucreze în sectorul de acvacultură;

100.8. consolidarea capacității instituționale privind colectarea datelor – se va evalua eficiența procesului de colectare a datelor și de transmitere a informațiilor, indicând o mai bună coordonare între autorități și producători.

101. Impactul asupra sănătății populației:

101.1. îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin nutriție de calitate. Creșterea consumului de pește proaspăt din producția autohtonă va facilita accesul cetățenilor la o sursă esențială de proteine cu digestibilitate înaltă, acizi grași Omega-3, vitamine (D, B_{12}) și minerale (iod, seleniu), contribuind direct la reducerea incidenței bolilor cardiovasculare și metabolice la nivel național;

101.2. implementarea măsurilor de prevenire a bolilor prin asigurarea monitorizării calității apei și a sănătății produselor de acvacultură. Aceasta va minimiza riscul de transmitere a zoonozelor și va preveni contaminarea produselor cu metale grele sau reziduuri de pesticide, proporțional cu nivelul de risc identificat în etapa de cartografiere;

101.3. reducerea riscurilor de sănătate publică prin biosecuritate. Stabilirea unor protocoale stricte de igienă și control sanitar-veterinar în unitățile de acvacultură va funcționa ca o măsură de prevenție împotriva apariției focarelor de boli infecțioase, protejând atât ecosistemele acvatice, cât și comunitățile umane limitrofe;

101.4. trasabilitatea produsului și prevenirea riscurilor chimice. Prin modernizarea sectorului, se va asigura o monitorizare strictă a input-urilor (furaje, tratamente), prevenind astfel acumularea substanțelor nocive în țesutul produselor și asigurând un produs finit sigur pentru consumul grupurilor vulnerabile (copii, vârstnici);

101.5. promovarea unui stil de viață sănătos. PSSA va susține campanii de informare privind beneficiile nutriționale ale produselor acvatice locale, aliniind politicile economice ale sectorului cu strategiile naționale de promovare a sănătății și prevenire a bolilor netransmisibile.

Capitolul VI
COSTURI

102. Pentru implementarea cu succes a PSSA este necesară implicarea resurselor umane, financiare și tehnice:

102.1. resursele umane vor include personalul din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, autorităților administrației publice locale, membrii organizațiilor necomerciale (cum ar fi Uniunea de persoane juridice Asociația Națională a Piscicultorilor din Republica Moldova și Asociația producătorilor piscicoli „AQUAELM"), precum și experți în domeniu. Mediul de afaceri, inclusiv operatorii din domeniul de producere și procesare, vor avea un rol esențial în implementarea PSSA;

102.2. resursele financiare sunt veriga importantă pentru implementarea PSSA, prin urmare, se propune mobilizarea finanțării din diverse surse, cum ar fi: bugetul de stat (FDSAOPPPA), fondurile europene (în contextul aderării la Uniunea Europeană), investițiile private și programele de granturi (naționale și internaționale). Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va asigura corelarea anuală a costurilor activităților incluse în Planul de acțiuni a PSSA cu volumul mijloacelor FDSAOPPPA, aprobate prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;

102.3. resursele tehnice înglobează totalitatea necesităților pentru managementul proiectelor în domeniul creșterii și procesării peștelui și a produselor de acvacultură.

103. Costurile estimative privind implementarea PSSA, etapa I, sunt expuse în tabelul 8, fiind structurate pe surse de finanțare, programe bugetare și categorii de activități.

104. În scopul menținerii coerenței intervențiilor până la finalul perioadei de referință, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va elabora și va aproba un nou plan de acțiuni pentru etapa a II-a (2029-2030). Acest plan va fi fundamentat pe o evaluare a Planului de acțiuni pentru anii 2026-2028 și va asigura continuitatea intervențiilor inițiate, precum și următoarele măsuri prioritare:

104.1. dezvoltarea sistemelor de monitorizare în timp real în toate exploatațiile piscicole înregistrate;

104.2. dezvoltarea infrastructurii de procesare pentru extinderea practicilor pentru producerea:

104.2.1. din rezidirile rezultate din procesare (capete, oase, viscere, piele) a produselor cu valoare adăugată mai mare: furaje pentru animale, colagen, gelatină, acizi grași Omega-3, materie primă pentru industria farmaceutică și cosmetică;

104.2.2. din sedimentele acumulate în iazuri a fertilizanților pentru culturile agricole;

104.3. trecerea la colectarea și raportarea sistemică a datelor statistice către Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară;

104.4. diversificarea sectorului prin încurajarea cultivării speciilor de pești cu nivel trofic inferior, precum și stimularea culturilor-pilot de alge și macrofite destinate utilizării industriale sau biofiltrării apelor;

104.5. consolidarea componentelor de atenuare (mitigare) a schimbărilor climatice, cu accent pe recunoașterea, cuantificarea și recompensarea serviciilor ecosistemice și de stocare a carbonului oferite de acvacultura tradițională;

104.6. alinierea completă a standardelor de exploatare la normele Uniunii Europene privind bunăstarea animalelor, concomitent cu dezvoltarea programelor de comunicare publică și creștere a gradului de conștientizare a consumatorilor privind calitatea și trasabilitatea produselor de acvacultură (aquaculture products);

104.7. organizarea funcționării și implicarea decizională a organizațiilor de producători, a organizațiilor interprofesionale și a actorilor implicați în implementarea politicilor sectoriale.

Tabelul 8

Estimarea costurilor pentru implementarea Programului strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030, etapa I (Planul de acțiuni 2026-2028)

Obiectivul specific	**Codul programului bugetar**	**Costurile totale, mii lei**	**Costul estimativ, mii lei**		
1	2	3	4	5	6
Obiectivul specific 1:			**2026**	**2027**	**2028**
Costuri acoperite din bugetul de stat	**5101**	**200,0[1]**	100,0[1]	100,0[1]	-
Costuri acoperite din asistență externă		-	-	-	-
Costuri acoperite de sectorul privat		**187 500,0**	-	93 750,0	93 750,0
Costuri neacoperite		**191 300,0**	-	96 150,0	95 150,0
Obiectivul specific 2:					
Costuri acoperite din bugetul de stat		-	-	-	-
Costuri acoperite din asistență externă		-	-	-	-
Costuri acoperite de sectorul privat		**9 050,0**	-	4 525,0	4 525,0
Costuri neacoperite		**23 970,0**	-	11 985,0	11 985,0
Obiectivul specific 3:					
Costuri acoperite din bugetul de stat	**5101**	-	-	-	-
Costuri acoperite din asistență externă	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6
Costuri acoperite de sectorul privat		**12 925,0**		3 787,5	9 137,5
Costuri neacoperite		**13 185, 0**	-	3 917,5	9 267,5
Obiectivul specific 4:	**5101**				
Costuri acoperite din bugetul de stat		**62,4[1]**	-	-	62,4[1]
Costuri acoperite din asistență externă		-	-	-	-
Costuri acoperite de sectorul privat		-	-	-	-
Costuri neacoperite		**5 120,0**	40	2 540,0	2 540,0
Obiectivul specific 5:	**5101**				
Costuri acoperite din bugetul de stat		**378,2[1]**	378,2[1]	-	-
Costuri acoperite din asistență externă			-	-	-
Costuri acoperite de sectorul privat		**34 575,0**	-	14 975,0	19 600,0
Costuri neacoperite		**34 575,0**	-	14975,0	19 600,0
Obiectivul specific 6:					
Costuri acoperite din bugetul de stat		-	-	-	-
Costuri acoperite din asistență externă		-	-	-	-
Costuri acoperite de sectorul privat		-	-	-	-
Costuri neacoperite		**120,0**		60,0	60,0
TOTAL cost Program, perioada 2026-2028		**512 960,6**	**518,2**	**246 765,0**	**265 677,4**
Costuri acoperite din bugetul de stat	***5101***	***640,6[1]***	***478,2[1]***	***100,0[1]***	***62,4[1]***
Costuri acoperite din asistență externă		**-**	**-**	**-**	**-**
Costuri acoperite de sectorul privat		***244 050,0***	**-**	***117 037,5***	***127 012,5***
Costuri neacoperite		***268 270,0***	***40,0***	***129 627,5***	***138 602,5***

[1] *Resursele financiare necesare pentru realizarea ajustării cadrului normativ național la standardele Uniunii Europene reprezintă nemijlocit remunerarea funcționarilor publici implicați în proces.*

105. Per ansamblu, pentru perioada de implementare a PSSA (etapa I), resursele financiare necesare sunt estimate la 512 960,6 mii de lei, structurate după cum urmează:

105.1. 640,6 mii de lei – costuri acoperite din bugetul de stat (5101), destinați ajustării cadrului normativ național la standardele Uniunii Europene;

105.2. 244 050,0 mii de lei – costuri acoperite de sectorului privat. Sursele financiare necesare pentru realizarea acțiunilor din Planul de acțiuni sunt asigurate în proporție de 50 % din surse publice (FDSAOPPPA) și 50 % prin contribuția

sectorului privat, în conformitate cu prevederile pct. 38 din Regulamentul privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2025.

105.3. 268 270,0 mii de lei – reprezintă costuri neacoperite. În scopul asigurării acoperirii financiare, deficitul este abordat pe două dimensiuni:

105.3.1. 259 150,0 mii de lei – costuri care urmează să fie acoperite din FDSAOPPPA. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a remis propuneri pentru pregătirea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2027-2029 în vederea suplinirii FDSAOPPPA, în conformitate cu prevederile art. 51 din Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, în care este prevăzut că volumul mijloacelor FDSAOPPPA se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat;

105.3.2. 9 120,0 mii de lei – costuri care urmează să fie acoperite din surse externe, cu suportul partenerilor de dezvoltare. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare urmează să identifice parteneri de dezvoltare în vederea acoperirii acestor costuri.

106. Repartizarea costurilor pentru implementarea PSSA (etapa I) este detaliată în tabelul 8, iar distribuția acestora pe acțiuni, ani și surse de finanțare este prevăzută în Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028.

107. Măsurile prevăzute de Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028, în special cele aferente acțiunilor 1.2, 2.1, 2.3, 2.5, 3.1-3.5, 4.1 și 4.2, și 5.1 - 5.6, care urmează să fie finanțate din mijloacele FDSAOPPPA sau din alte surse bugetare, se implementează cu respectarea normelor stabilite de Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

108. În scopul asigurării conformității cu regimul ajutorului de stat, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în calitate de furnizor, va asigura:

108.1. notificarea Consiliului Concurenței, în etapa de intenție, cu privire la orice intervenții de a acorda un ajutor de stat, cu excepția ajutorului de minimis și a ajutoarelor de stat exceptate de la obligația de notificare potrivit prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat;

108.2. raportarea anuală către Consiliul Concurenței, până la data de 31 martie, a informațiilor cu privire la ajutoarele de minimis acordate în anul precedent, conform Regulamentului privind ajutorul de minimus, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 06/2024;

108.3. alinierea deplină, începând cu data de 1 ianuarie 2028, la mecanismele de control ale ajutorului de stat specifice sectorului acvaculturii, exercitate de către Consiliul Concurenței.

109. Având în vedere specificul sectorului acvaculturii și necesitatea redresării etapizate a lacunelor structurale identificate, costul total estimat al PSSA

pentru întreaga perioadă de implementare va fi prezentat în etapa promovării Planului de acțiuni pentru anii 2029-2030, ulterior finalizării etapei de evaluare a implementării Planului de acțiuni pentru anii 2026-2028. Această abordare este impusă de necesitatea de a fundamenta cheltuielile publice pe indicatori reali de piață și de mediu, evitând astfel planificarea unor costuri speculative în contextul lipsei actuale de date tehnice consolidate privind starea activelor din sector.

Capitolul VII
RISCURI DE IMPLEMENTARE

110. În procesul de implementare a PSSA pot apărea diverse bariere și riscuri, motiv pentru care au fost identificate și evaluate riscurile potențiale, precum și măsurile corespunzătoare de diminuare a acestora. Tabelul 9 prezintă categoriile de riscuri identificate, împreună cu estimarea impactului și probabilității acestora.

Tabelul 9

Risc anticipat	**Descriere**	**Impact**	**Probabilitate**
1	2	3	4
Riscuri financiare și bugetare			
Finanțare insuficientă	Alocările bugetare naționale sunt insuficiente sau întârzie. Capacitatea de absorbție a fondurilor externe (europene/donatori) este scăzută	Mediu	Sporită
Creșterea costurilor	Inflația sau creșterea prețului materialelor (ex.: echipamente Sisteme de Acvacultură Recirculante) depășesc estimările inițiale, afectând rentabilitatea investițiilor	Mediu	Medie
Riscuri instituționale și administrative			
Lipsa coordonării	Coordonare slabă între instituțiile-cheie (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția de Mediu, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor), generează întârzieri legislative sau blocaje în emiterea actelor permisive	Mediu	Medie

1	2	3	4
Capacitate administrativă redusă	Deficit de personal calificat sau suprasolicitare în cadrul autorităților responsabile de implementare și monitorizare	Mediu	Sporită
Rezistența la organizare	Reticența producătorilor de a se asocia în organizații de producători și în organizații interprofesionale	Sporită	Sporită
Riscuri umane și de capacitate			
Lipsa de competențe	Fermierii nu adoptă tehnologiile și practicile moderne (sisteme de acvacultură recirculante, biosecuritate, raportare statistică) din lipsă de cunoștințe	Sporită	Sporită
Lipsa sau calitatea datelor din sector	Activitatea clandestină a fermierilor din sector, care nu raportează date statistice, subminând fiabilitatea bazei statistice	Mediu	Mediu
Riscuri externe			
Șocuri climatice extreme	Secete sau inundații majore și neprevăzute provoacă pierderi imediate de stocuri	Sporit	Sporit
Apariția de boli noi/severe	Riscul epidemiologic este crescut de schimbările climatice și de transportul necontrolat de material genetic	Mediu	Mediu

111. Un rol important în ce privește prevenirea fenomenelor de risc și contracararea consecințelor grave de acționare a acestora îl au autoritățile administrației publice locale în realizarea acțiunilor PSSA.

112. Crearea condițiilor de muncă și de trai pentru populație, atragerea tinerilor în diferite proiecte, în scopul combaterii proceselor demografice ce duc la scăderea forței de muncă și a volumului de consum.

113. În absența implementării PSSA, sectorul de acvacultură va continua să se confrunte cu următoarele riscuri și vulnerabilități:

113.1. Riscuri naturale și de mediu caracterizate prin:

113.1.1. reducerea resurselor de apă – schimbările climatice (secete prelungite) vor continua să scadă nivelul apei din râuri și iazuri. Fără investiții în bazine de retenție sau sisteme de acvacultură recirculante, exploatațiile vor rămâne

extrem de vulnerabile. Scăderea volumului de apă crește concentrația de poluanți și temperatura apei, ducând la pierderi economice majore și falimentul fermelor tradiționale;

113.1.2. degradarea habitatelor acvatice – fără reabilitarea infrastructurii hidrotehnice (diguri, sisteme de evacuare) și decolmatare, o mare parte din obiectivele acvatice riscă să devină nefuncționale sau improprii pentru creșterea peștelui. Impactul acestei degradări va duce la scăderea suprafeței productive și, implicit, la reducerea potențialului de creștere a sectorului. De asemenea, calitatea apei se va degrada, afectând sănătatea publică și mediul înconjurător;

113.1.3. infrastructura slabă (lipsa rezilienței) – infrastructura învechită (diguri neîntreținute, lipsa sistemelor de monitorizare) nu va putea face față șocurilor climatice. Impactul acestei degradări va consta în deteriorarea ireversibilă a activelor: inundațiile vor distruge digurile, iar seceta hidrologică va avea impact asupra obiectivelor acvatice, provocând pierderi parțiale sau totale ale stocurilor de pește din exploatațiile piscicole.

113.2. Riscuri biologice și epidemiologice – intensificarea activităților de acvacultură, deși esențială pentru eficiența economică, amplifică riscurile de apariție a bolilor, precum și impactul acestora asupra ecosistemelor adiacente:

113.2.1. risc sanitar-veterinar – lipsa sistemelor de biosecuritate și a unui management sanitar preventiv, din lipsa unui laborator mobil, va conduce la rezultate întârziate și tardive în evaluarea calității apei dar și în depistarea bolilor. Acest fapt va genera un impact negativ asupra peștelui, manifestat prin creșterea necesității de a utiliza produse pentru tratarea apei;

113.2.2. riscuri asociate introducerii speciilor non-nativ – introducerea speciilor exotice fără o reglementare riguroasă în acest scop, poate provoca periclitarea speciilor locale, dar și dezvoltarea unor patogeni noi (virusuri, paraziți), absenți anterior în obiectivele acvatice locale. Acești patogeni pot cauza mortalități în masă în rândul speciilor native. Speciile non-native pot evada și deveni invazive, prin competiția pentru resurse sau prin prădarea directă a speciilor indigene. PSSA prevede la OS 5, acțiunea 5.7: „Elaborarea legislației privind introducerea în acvacultură a speciilor noi de pește prin alinierea la Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local.” Acesta va stabili cerințe clare privind prevenirea evadării speciilor din exploatațiile piscicole, precum și mecanisme eficiente de control al introducerii și răspândirii speciilor alogene, ceea ce poate genera presiuni suplimentare asupra ecosistemelor naturale;

113.2.3. degradarea fondului genetic. Fără programe de selecție și ameliorare susținute, reproducătorii autohtoni vor fi necalitativi din cauza consangvinizării necontrolate și a utilizării materialului piscicol de populare de slabă calitate. Această va determina scăderea productivității și rezilienței peștelui cultivat, fapt ce va face exploatațiile de acvacultură neprofitabile.

113.3. Impact socioeconomic:

113.3.1. impact socioeconomic asupra comunităților locale – declinul sectorului va duce la pierderea continuă a locurilor de muncă (în special în zonele rurale, unde are loc procesarea primară) și la lipsa de oportunități economice. Impactul va fi asupra lipsei oportunităților pentru diversificare (turism piscicol, procesare locală) și va menține dependența de activitățile agricole tradiționale, accentuând sărăcia și migrația;

113.3.2. instabilitate pe piață - lipsa de organizare a producătorilor va avea un impact negativ asupra puterii lor de negociere, acestea confruntându-se astfel cu prețuri de achiziție mici și instabile. Mai mult decât atât, neorganizarea, alături de un control slab asupra calității și a standardelor, va limita creșterea valorii adăugate și diversificarea pieței pentru produsele exploatațiilor piscicole;

113.3.3. decalajul specialiștilor calificați - lipsa de finanțare și modernizare a serviciilor de extensie și învățământ va menține un decalaj între cunoștințele fermierilor și necesitățile tehnologice moderne.

Capitolul VIII
AUTORITĂȚI/INSTITUȚII RESPONSABILE

114. Pentru implementarea PSSA, autoritățile responsabile sunt desemnate în funcție de domeniul de competență și direcția de activitate.

115. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este autoritatea publică centrală responsabilă de:

115.1. organizarea meselor rotunde, discuții, constatări, concluzi și recomandări ca urmare a studiului asupra situației actuale a sectorului de acvacultură;

115.2. promovarea dezvoltării tehnologice și aplicarea tehnologiilor avansate în sector;

115.3. coordonarea campaniilor de informare și promovare a sectorului și a pieței produselor de acvacultură;

115.4. promovarea implementării sistemelor de management al calității și siguranței alimentelor în unitățile de producție și procesare;

115.5. promovarea turismului piscicol. Susținerea formării fermelor pentru pescuit în scop recreativ;

115.6. dezvoltarea serviciilor de extensie și formare.

116. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea publică responsabilă de:

116.1. implementarea prevederilor documentelor de politici în domeniul sănătății animalelor de acvacultură, al siguranței produselor de acvacultură și a produselor procesate;

116.2. înregistrarea și monitorizarea exploatațiilor care desfășoară activități în sectorul de acvacultură, în ceea ce privește:

116.2.1. protecția sănătății animalelor, prevenirea transmiterii de boli de la animale la om și notificarea în cazul apariției bolilor la animalele de acvacultură;

116.2.2. asigurarea salubrității furajelor pentru animale;

116.2.3. controlul importului și al mișcării pe teritoriul țării a materialului piscicol;

116.2.4. corelarea cu standardele europene privind bunăstarea animalelor acvatice, prin includerea standardelor minime privind densitatea populării, calitatea apei și manipularea materialului piscicol;

116.3. asigurarea siguranței produselor de origine animală destinate consumului uman;

116.4. protecția mediului în raport cu activitățile de creștere a animalelor.

117. Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură este autoritatea publică responsabilă de:

117.1. gestionarea mijloacele FDSAOPPPA pentru implementarea PSSA;

117.2. participarea în cadrul Comisiei de evaluare și aprobare pentru examinarea și aprobarea proiectelor investiționale pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură;

117.3. monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor investiționale în sectorul de acvacultură;

117.4. transmiterea informațiilor privind principalele date ale beneficiarului (numele, tipul de beneficiar, dimensiunea întreprinderii, genul și datele de contact) și măsurile sprijinite (obiectivul specific, categoria acțiunii specifice intervenției, sectorul vizat, valorile indicatorilor, stadiul de desfășurare a măsurii și datele financiare);

117.5. efectuează verificări la fața locului pe parcursul perioadei de implementare a proiectelor investiționale;

117.6. raportează anual Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și asigură transparența acțiunilor și a măsurilor finanțate din din FDSAOPPPA, precum și a rezultatelor implementării acestora, prin publicarea anuală a listei beneficiarilor și, după caz, a informațiilor relevante privind sprijinul financiar pe pagina web oficială, cu respectarea prevederilor Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

118. Agenția Proprietății Publice este responsabilă de:

118.1. identificarea statutului juridic al terenurilor și al obiectivelor acvatice;

118.2. gestionarea procesului de inventariere a patrimoniului statului.

119. Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru este autoritatea publică responsabilă de asigurarea datelor cartografice, de delimitarea hotarelor obiectivelor acvatice și de înregistrarea acestora în registrul bunurilor imobile.

120. Instituția Publică Administrația Națională ,,Apele Moldovei” exercită, în limitele competențelor stabilite de cadrul normativ, atribuții în domeniul gospodăririi apelor, după cum urmează:

120.1. ține evidența obiectelor acvatice proprietate a statului utilizate în acvacultură;

120.2. coordonează documentația de proiect în domeniul gospodăririi apelor;

120.3. colectează datele primare din teritoriu privind starea construcțiilor hidrotehnice;

120.4. organizează prospecțiuni tematice ale lacurilor de acumulare în scopul identificării factorilor de risc;

120.5. evaluează resursele de apă și avizează evacuarea apei.

121. Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară este responsabilă de:

121.1. evaluarea fezabilității biologice și economice: Analiza potențialului productiv al obiectivelor acvatice;

121.2. administrarea laboratorului hidrochimic mobil (autolaborator) și organizarea colectării probelor de la obiectivele acvatice;

121.3. conservarea fondului genetic piscicol în conformitate cu principiile de dezvoltare ale sectorului de acvacultură;

121.4. asigurarea lucrărilor de selecție și ameliorare a calităților reproductive a raselor de prăsilă și completarea fondului genetic cu noi obiecte piscicole;

121.5. ameliorarea gradului de conștientizare și competență a producătorilor de pește cu privire la beneficiile programelor de selecție și punerea lor în aplicare.

122. Instituțiile de învățământ superior și profesional tehnic contribuie la formarea personalului calificat necesar pentru funcționarea și dezvoltarea sectorului (medici veterinari, piscicultor, ihtiolog, hidrochimist, operatori pentru stațiile de incubare, specialiști în managementul resurselor de apă, tehnolog în industrie alimentară), precum și la pregătirea specialiștilor în domeniul cercetării științifice.

123. Proprietarii, administratorii sau deținătorii legali ai obiectivelor acvatice și ai construcțiilor hidrotehnice (persoane fizice și juridice din sectorul privat) au următoarele atribuții și responsabilități:

123.1. asigură exploatarea în condiții de siguranță a construcțiilor hidrotehnice (baraje, diguri, deversoare), în conformitate cu regulamentele tehnice și pașapoartele bunurilor respective;

123.2. asigură, din surse proprii (sau prin mecanisme de suport economic/subvenționare), realizarea lucrărilor materiale de întreținere curentă, igienizare, decolmatare (curățare de nămol și pietriș) și reabilitare a albiilor heleștieielor;

123.3. permit accesul specialiștilor Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” în vederea colectării datelor primare privind starea tehnică a construcțiilor hidrotehnice;

123.4. poartă răspundere de siguranța exploatării barajelor din proprietate/gestiune și sunt obligați să solicite avizele hidrologice și de mediu pentru orice lucrare de modificare sau intervenție structurală;

123.5. asigură conformitatea proceselor de producție piscicolă cu normele sanitar-veterinare în vigoare, asumându-și responsabilitatea juridică deplină pentru calitatea produselor piscicole livrate consumatorilor.

Capitolul IX
PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

124. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este autoritatea centrală responsabilă de coordonarea, monitorizarea implementării PSSA și asigurarea cooperării eficiente cu toate autoritățile și instituțiile publice implicate.

125. Monitorizarea se va realiza prin compararea periodică a datelor de facto (realizări) cu datele planificate (țintele), utilizând metoda analizei abaterilor pentru a identifica în timp util progresele, blocajele și necesitățile de ajustare.

126. Ministerele, autoritățile administrației publice centrale de specialitate și entitățile publice, în limitele competențelor atribuite, asigură implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni al PSSA și prezintă Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, până la data de 28 februarie a fiecărui an, informația privind nivelul de realizare a acestora.

Raportarea se efectuează în baza unor formulare standardizate, aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și industriei alimentare, care includ indicatorii de progres, de rezultat și de impact, precum și justificarea eventualelor abateri de la obiectivele, termenele sau rezultatele planificate.

127. Datele necesare pentru raportare se obțin din extragerea informațiilor din sistemele informaționale oficiale (Registrul ajutoarelor de stat, date statistice naționale oficiale), precum și din sondaje specifice și rapoarte de progres prezentate de către beneficiari și de către entitățile publice implicate.

128. Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, în baza rapoartelor anuale prezentate de autoritățile responsabile, generalizează și consolidează informațiile privind realizarea Planului de acțiuni al PSSA și elaborează un raport integral anual, pe care îl va prezenta Guvernului până la data de 31 martie a anului următor celui de raportare.

129. Raportul de evaluare intermediară va fi prezentat Guvernului până la data de 31 martie 2029.

130. Raportul de evaluare finală a gradului de implementare a PSSA va fi prezentat Guvernului până la data de 31 martie 2031, precum și publicat pe site-ul web oficial al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, în vederea asigurării transparenței și informării publicului.

131. Implementarea PSSA este prevăzută pentru o perioadă de 5 ani, iar Planul de acțiuni aferent conține intervenții concrete prevăzute pentru etapa întâi de implementare (2026-2028). În scopul asigurării continuității și coerenței intervențiilor până la finalul perioadei de referință, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va elabora un nou Plan de acțiuni pentru etapa a doua (2029-2030). Această abordare asigură un echilibru între predictibilitatea pe termen mediu și flexibilitatea necesară pentru ajustarea la dinamica economică și bugetară.

Anexă
la Programul strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030

PLAN DE ACȚIUNI
pentru anii 2026-2028 privind implementarea Programului strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030

Nr. crt.	Obiectiv general/ obiective specifice / acțiuni	Indicator de monitorizare	Costuri de implementare, mii lei							Termenul de realizare	Instituții responsabile	Instituții co-responsabile
			total	2026	2027	2028	surse de finanțare	surse bugetare	surse externe			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Obiectivul general. Asigurarea securității alimentare a țării prin sporirea ponderii producției interne, bazată pe optimizarea calității, creșterea competitivității, performanței și rezilienței sectorului de acvacultură la schimbările climatice												
Obiectivul specific 1. Extinderea durabilă a capacității de producție până în anul 2028, prin creșterea cu 35 % a suprafeței obiectivelor acvatice active și reabilitarea a cel puțin 25 % din obiectivele degradate cu potențial de producție												
1.1.	Organizarea inventarierii, cartografierii și evaluării fezabilității economice a obiectivelor acvatice, pentru includerea în complexul de producere a peștelui și produselor de acvacultură.	Minimum 27,6844 ha din suprafața totală a obiectivelor acvatice inventariate, evaluate și cartografiate	2 800,0		1 400,0	1 400,0	Surse externe /parteneri de dezvoltare		2 800,0	2027-2028	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.2.	Valorificarea și introducerea în proces de piscicultură a corpurilor de apă neutilizate. Curățarea chiuvetei (albiei) helești elor de nămol și pietriș. Restabilirea construcțiilor hidrotehnice	527 de corpuri de apă curățate și reabilitate / construcții hidrotehnice reparate	375 000,0		93 750,0/ 93 750,0[2]	93 750,0/ 93 750,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	187 500,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Mediului	Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”; Autoritățile Administrației Publice Locale; Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
1.3.	Organizarea dotării Instituției Publice Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară cu un laborator mobil (Vehicul specializat, echipat cu tehnologii de analiză de precizie, pentru monitorizarea parametrilor apei (oxigen dizolvat, pH, amoniac, nitriți, fosfați,	100 probe de apă testate	1 000,0		1 000,0		Surse externe /parteneri de dezvoltare		1 000,0	2027	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Parteneri de dezvoltare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	metale grele, reziduuri de pesticide).											
1.4.	Modificarea cadrului normativ pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură	Cadru normativ adoptat	200,0	100,0	100,0		Buget de stat (5101)	200,0		2026-2027	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Ministerul Mediului; Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”; Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Asociațiile de profil
Obiectivul specific 2. Realizarea conservării și valorificării fondului genetic piscicol până în anul 2028 prin creșterea cu cel puțin 20 % a numărului de reproducători obținuți din speciile locale prioritare, menținerea purității liniilor genetice obținute pentru producerea anuală a minimum 2000 de tone de material piscicol de calitate superioară												
2.1.	Organizarea reabilitării pepinierelor piscicole. Restabilirea construcțiilor hidrotehnice ale pepinierelor	8 pepiniere piscicole restabilite și puse în funcțiune	7 100,0		1 775,0/ 1 775,0[2]	1 775,0/ 1 775,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	3 550,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară;

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
												Sectorul privat
2.2.	Majorarea efectivului reproducător de prăsilă	1 200 de reproducători de prăsilă	10 400,0		5 200,0	5 200,0	FDSAOPPPA	10 400,0		2027-2028	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Asociațiile de profil; Sectorul privat
2.3.	Organizarea lucrărilor de ameliorare a calității reproductive a raselor de prăsilă și completarea fondului genetic cu noi loturi de reproducători create	2 loturi de reproducători create	4 500,0		2 250,0	2 250,0	FDSAOPPPA	4 500,0		2027-2028	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
2.4.	Consolidarea competențelor producătorilor, privind beneficiile și modalitățile de implementare a programelor de selecție și restabilire fondului genetic piscicol	Minimum 60 de producători instruiți	20,0		10,0	10,0	Bugetul de stat (5101)	20,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Asociațiile de profil; Sectorul privat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2.5.	Organizarea producerii furajelor combinate cu recepturi speciale pentru pești. Susținerea achiziționării echipamentelor necesar pentru producerea furajelor combinate	Cel puțin 2 unități de procesare a furajelor au achiziționat și instalat echipamente specializate cu sprijin financiar din Program	11 000,0		2 750,0/ 2 750,0[2]	2 750,0/ 2 750,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	5500,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Asociațiile de profil; Sectorul privat
Obiectivul specific 3. Îmbunătățirea calității, garantarea siguranței și creșterea competitivității produselor de acvacultură autohtone până în anul 2030												
3.1	Implementarea sistemelor de management al calității și siguranței alimentelor în unitățile de procesare. Organizarea programelor de instruire și asistență tehnică pentru producători și procesatori	Minim 40% din unitățile de procesare au implementat sisteme de management al calității și siguranței alimentelor	60,0		30,0	30,0	Bugetul de stat (5101)	60,0		2027–2028	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală; Asociațiile de profil; Sectorul privat
3.2	Organizarea construcției, reconstrucției și modernizării unităților de procesare a peștelui și produselor de acvacultură	Minimum 10 unități de procesare modernizate sau reconstruite	15 150,0		3 787,5/ 3 787,5[2]	3 787,5/ 3 787,5[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	7 575,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Asociațiile de profil; Sectorul privat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3.3.	Susținerea investițiilor pentru organizarea eficienței energetice a unităților de procesare a peștelui și produselor de acvacultură	Cel puțin 3 proiecte cofinanțate	4 700,0			2 350,0/ 2 350,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	2 350,0		2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Ministerul Energiei; Asociațiile de profil; Sectorul privat
3.4.	Susținerea investițiilor în fermele pentru pescuit în scop recreativ. Promovarea modelelor de gestionare ecologică a resurselor acvatice	Crearea a minimum 4 ferme pentru pescuit în scop recreativ	6 000,0			3 000,0/ 3 000,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	3 000,0		2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
3.5.	Organizarea și participarea la expoziții, festivaluri, târguri sau evenimente prin care se promovează producția locală	Participarea la cel puțin 4 expoziții, festivaluri și târguri organizate	200,0		100,0	100,0	FDSAOPPPA	200,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
Obiectivul specific 4. Dezvoltarea serviciilor de extensie și transfer de cunoștințe în sectorul acvaculturii prin instruirea a cel puțin 70 % din fermierii înregistrați până în anul 2030												
4.1.	Organizarea campaniilor de informare și promovare a acvaculturii performante,	Minimum 3 produse video lansate	120,0	40,0	40,0	40,0	Buget de stat (5101)	120,0		2026–2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Asociațiile de profil; Sectorul privat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	inclusiv prin elaborarea materialelor video de promovare											
4.2.	Consolidarea capitalului uman în sectorul acvaculturii prin implementarea învățământului profesional dual și formarea tinerilor specialiști în domenii critice: ihtiologie, inginerie, hidrochimie și operare tehnologică	Minimum 25/an elevi/studenți înmatriculați anual în programele de învățământ dual/stagii practice în ferme	5 000,0		2 500,0	2 500,0	Buget de stat (5101)	5 000,0		2027-2028	Ministerul Educației și Cercetării	Instituții de învățământ superior și profesional tehnic; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
4.3.	Elaborarea și aprobarea Ghidului investitorului în acvacultură	Ghid aprobat	62,4			62,4	Buget de stat (5101)	62,4		2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Agenția de Investiții; Asociațiile de profil; Sectorul privat
Obiectivul specific 5. Consolidarea rezilienței la impactul schimbărilor climatice pentru cel puțin 50 % din exploatațiile piscicole înregistrate până în anul 2030												
5.1	Implementarea sistemelor inteligente de monitorizare de la	Cel puțin 20% din exploatații au fost dotate cu senzori de	500,0			250,0/ 250,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	250,0		2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură;

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	distanță a parametrilor mediului acvatic pentru piscicultură	monitorizare automatizată										Asociațiile de profil; Sectorul privat
5.2.	Încurajarea investițiilor în infrastructuri reziliente la inundații (de ex.: diguri de protecție, sisteme de drenaj controlat) și la secetă (bazine de retenție, sisteme de colectare a apei pluviale)	3 ferme piscicole au primit investiții din proiectul investițional	8 750,0			4 375,0/ 4 375,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	4 375,0		2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
5.3.	Organizarea diminuării amenințărilor pentru exploatațiile piscicole. Controlul vegetației bazinelor acvatice, promovarea și susținerea instalării dispozitivelor de alungare a prădătorilor din jurul helești exploatate pentru producerea peștelui pentru consum și a materialului	10 ferme mari și 20 mici au implementat tehnologii de protecție	5 700,0		1 425,0/ 1 425,0[2]	1 425,0/ 1 425,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	2 850,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	piscicol de populat											
5.4.	Elaborarea cadrului normativ pentru acordarea ajutoarelor întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul de acvacultură pentru repararea pagubelor cauzate de dezastre naturale, animale protejate, pentru inovarea sectorului de acvacultură	Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței aprobată	189,1	189,1			Buget de stat (5101)	189.1		2026	Consiliul Concurenței	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Asociațiile de profil; Sectorul privat
5.5.	Realizarea valorificării principiilor economiei circulare în acvacultura națională, integrarea sistemelor de recirculare în sectorul de acvacultură (RAS - Recirculating Aquaculture Systems)	Minimum 2 ferme au adoptat sisteme de recirculare intensive	48 000,0		12 000,0/ 12 000,0[2]	12 000,0/ 12 000,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	24 000,0		2027 - 2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură ; Asociațiile de profil; Sectorul privat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5.6.	Implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul întreprinderilor care aplică sistemele de recirculare în sectorul de acvacultură (RAS - Recirculating Aquaculture Systems)	4 unități piscicole care au implementat soluții de eficiență energetică	6 200,0		1 550,0/ 1 550,0[2]	1 550,0/ 1 550,0[2]	FDSAOPPPA /intervenția sectorului privat[2]	3 100,0		2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Ministerul Energiei; Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură; Asociațiile de profil; Sectorul privat
5.7.	Elaborarea legislației privind introducerea în acvacultură a speciilor noi de pește prin alinierea la Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local	Hotărâre de Guvern aprobată	189,1	189,1			Buget de stat (5101)	189,1		2026	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară
Obiectivul specific 6. Stimularea colectării, procesării și gestionării datelor de la cel puțin 85 % dintre fermierii înregistrați, în vederea asigurării unei baze statistice fiabile în sectorul de acvacultură până la finele anului 2030												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
6.1.	Organizarea campaniilor de conștientizare și stimularea angajamentelor voluntare din partea asociațiilor și operatorilor din sectorul acvaculturii, pentru implementarea Hotărârii Guvernului nr. 416/2025	85 % din operatorii înregistrați raportează voluntar și la timp datele statistice	40,0		20,0	20,0	Surse externe/ parteneri de dezvoltare		40,0	2026	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară
6.2.	Organizarea sesiunilor de instruire a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale pentru colectarea, comasarea și transmiterea datelor către Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară	80 % dintre membrii organizațiilor de producători și organizațiilor interprofesionale instruiți pentru colectarea și transmiterea datelor	80,0		40,0	40,0	Surse externe/ parteneri de dezvoltare		80,0	2027-2028	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară Organizațiile de producători și Organizațiile interprofesionale create
ÎN TOTAL:			**512 960,6**	**518,2**	**246 765,0**	**265 677,4**		**264 970,6**	**3 920,0**			

[2] Resursele financiare necesare pentru realizarea acțiunilor urmează să fie asigurate în conformitate cu prevederile pct. 38 din Regulamentul privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2025 (50% din sursele Fondului pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură și 50% din suma totală prevăzută este contribuția sectorului privat (operatorii din domeniile de creștere și procesare a peștelui și a produselor pescărești)).

Notă de fundamentare
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030 (în continuare PSSA) a fost elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

2.1. *Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ*

Elaborarea PSSA rezultă din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, acțiuni 2, prevăzută de Anexa A, Clusterul 5, Capitolul 13 „Pescuit", aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, în temeiul art. 8 alin. (8), în temeiul Legii nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, dar și conform recomandărilor Comisiei Europene, reflectate în raportul din 30 octombrie 2024, care subliniază necesitatea ca: „Moldova să adopte un plan strategic național multianual dedicat acvaculturii".

2.2. *Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative*

Deși Republica Moldova este un stat fără ieșire la mare (landlocked country), sectorul de acvacultură prezintă un peisaj economic dual, marcat de deficiențe structurale majore, dar cu un potențial pentru valorificarea pieței produselor pescărești și de acvacultură.

În prezent, sectorul traversează o perioadă de criză, care este generată de o serie de factori structurali, financiari și instituționali, prezenți prin:

1. *Vulnerabilitatea climatică*

Exploatațiile piscicole naționale, dominate în proporție de peste 90% de sisteme tradiționale de tip iaz sau helești, manifestă o dependență critică de evoluțiile meteorologice. Schimbările climatice accentuate, manifestate prin secete hidrologice ciclice, scăderea severă și prelungită a debitelor în principalele artere fluviale ale țării (bazinele hidrografice ale râurilor Nistru și Prut), precum și ratele ridicate de evaporare a apei pe timp de vară, au transformat acvacultura tradițională într-o activitate cu un grad extrem de incertitudine. Aceste riscuri operaționale majore descurajează plasarea capitalului pe termen lung și diminuează predictibilitatea ciclurilor de producție.

2. *Infrastructura tehnică învechită și eficiența redusă a resurselor de apă*

Majoritatea amenajărilor piscicole de pe teritoriul Republicii Moldova utilizează modele tehnologice extensive sau semi-intensive, concepute și executate în perioada sovietică. Infrastructura hidrotehnică de bază – inclusiv canalele de alimentare, cele de evacuare și digurile de protecție – prezintă un grad avansat de uzură fizică, generând pierderi masive de apă prin infiltrații. Absența tehnologiilor moderne de recirculare a apei (sisteme de tip RAS), a sistemelor automatizate de aerare și de monitorizare în timp real a parametrilor fizico-chimici ai mediului acvatic determină costuri operaționale ridicate

(în special cu furajele și energia) și o productivitate extrem de scăzută la unitatea de suprafață (la hectar).

3. *Accesul limitat la instrumente de finanțare*

Sectorul se confruntă cu o barieră severă în accesarea capitalului comercial. Instituțiile bancare autohtone manifestă un dezinteres sistemic pentru creditarea acvaculturii, clasificând acest domeniu drept unul cu risc major și solicitând garanții colaterale disproporționate. Situația este agravată de disfuncționalitățile de pe piața locală de asigurări, unde lipsesc cu desăvârșire produsele financiare specifice destinate protecției stocurilor piscicole și a biomasei împotriva calamităților naturale sau a epizootiilor. Acest vid lasă producătorii expuși integral în fața riscului de pierdere a capitalului de lucru..

4. *Insuficiența stimulentelor guvernamentale specifice și asimetria subvenționării*

Din perspectivă instituțională, mecanismele de sprijin financiar public nu au reflectat echitabil și proporțional importanța strategică și potențialul multifuncțional al acvaculturii în raport cu restul complexului agroindustrial. Până în prezent, politicile de subvenționare gestionate prin Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural au prioritizat sub sectoarele în dependență de dinamica conjuncturală a cererii de piață și de nivelul de vizibilitate al sectorului agricol primar.

În consecință, resursele alocate pentru modernizarea acvaculturii, stimularea tranziției către metode intensive de producție (cum ar fi sistemele recirculante – RAS) sau pentru reconversia ecologică și structurală a exploatațiilor mici și mijlocii au fost marginalizate. Această alocare disproporționată a lăsat sectorul fără pârghiile de capital necesare pentru a induce o transformare structurală sustenabilă la nivel național, perpetuând dependența de metode tehnologice extensive și vulnerabilitatea în fața schimbărilor climatice. Realitatea deficitului de finanțare este confirmată de datele statistice operaționale ale Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură. Pe parcursul perioadei analizate (anii 2021–2024), se observă o rată critic de scăzută de accesare și debursare a fondurilor destinate modernizării exploatațiilor piscicole (vezi tabelul).

Subvenționarea sectorului de acvacultură

Anul	Beneficiari unici	Valoarea investiției, mil. lei	Suma subvenției solicitată, mil. lei	Suma subvenției debursată, mil lei
2021	3	5.05	1.21	1.07
2022	4	11.80	3.01	2.95
2023	5	6.92	2.45	1.91
2024	4	5.33	1.23	Apel în derulare
Total	**5**	**29,1**	**7,9**	**5,9**

Acest ritm de finanțare — în medie de doar 1,47 milioane lei debursați anual la nivelul întregii țări — este de o insuficiență critică. Pentru a asigura alinierea la standardele europene și obiectivele de reziliență climatică, este imperativă reconfigurarea criteriilor de eligibilitate și dezvoltarea măsurilor dedicate exclusiv sectorului acvaculturii pentru

asigurarea rezilienței, dezvoltarea infrastructurii, asigurarea procesării și eficientizării energetice a sectorului.

5. *Deficitul de capital uman specializat și blocajul transferului tehnologic*

Insuficiența formării profesionale a generat o lipsă acută de tehnologi și ihtiologi calificați, cei prezenți, actualmente în sector, fiind de vârsta a treia, care nu asigură capacitatea întregului sector. Corelarea slabă dintre instituțiile de cercetare științifică și necesitățile practice ale mediului de afaceri are impact direct asupra transferului de cunoștințe în aplicarea metodelor tehnologice și adoptarea inovațiilor la etapa de producere.

Lipsa specialiștilor în sector creează impedimente de a-și atinge potențialul maxim de producție, acest fapt generează un dezechilibru pe piața internă a Republicii Moldova. Incapacitatea producătorilor locali de a asigura o ofertă constantă, diversificată și competitivă ca preț a determinat o reconfigurare a consumului în favoarea produselor de import.

Conform datelor statistice oficiale ale Biroului Național de Statistică (BNS), în perioada ultimilor 7 ani s-a înregistrat o traiectorie ascendentă continuă a volumelor de pește și produse pescărești importate, în raport cu stagnarea sau chiar regresul producției interne autohtone. Este de menționat faptul că masa critică a acestor importuri este constituită din resurse marine și oceanice capturate în afara spațiului național, fapt ce accentuează dependența alimentară a țării de piețele externe și exercită o presiune constantă asupra balanței comerciale a Republicii Moldova.

Evoluția acestei asimetrii de piață, evidențiată prin raportul dintre producția autohtonă și importurile realizate în perioada de referință, este reflectată în detaliu în indicatorii prezentați în tabelul de mai jos:

Dinamica producerii									
Producția și consumul de pește	**anii**								
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Producția piscicolă autohtonă, t	12011	12083	12500	12680	12900	13900	14200	14130	12632
Consumul, total,t	37201	38519	39106	39220	39480	41980	43600	44230	38125
Import, tone	25190	26436	32899	26620	26580	28080	29600	30100	25493

Totodată, dependența de importuri se extinde inclusiv la elemente esențiale precum puietul (materialul biologic de bază) și furajele (hrana specializată). Creșterea cantității de produse importate afectează negativ sectorul acvaculturii, deoarece generează obstacole în dezvoltarea fermelor piscicole. Produsele importate, adesea subvenționate sau produse la scară largă, pot fi vândute la prețuri mai mici, subminând eforturile producătorilor locali de a se dezvolta și de a investi în modernizare.

6. Un alt fenomen prezent în acvacultura actuală este insuficiența materialului reproductiv calitativ pentru popularea fermelor piscicole. Multe stații de reproducere

artificială şi-au pierdut obiectul de activitate, compromițând baza biologică a producției. Această situație a fost determinată de lipsa capitalului pentru achiziționarea anuală a larvelor şi puietului şi orientarea pieței către importuri, o soluție pe termen scurt care nu susține dezvoltarea internă. Drept urmare, o parte semnificativă din pepinierele piscicole și-au sistat activitatea și necesită reparații capitale, ca exemplu pepiniera din r. Cahul, s. Crihana Veche (1260 ha); pepiniera Medeleni, r Ungheni (60 ha); pepiniera s. Oxentea, r. Dubăsari (140 ha); pepiniera s. Drochia, r. Drochia (106 ha), în total 1566 ha au fost excluse din procesul de reproducere și creștere a materialului de populat piscicol. Pierderea capacității de reproducere internă reprezintă o vulnerabilitate majoră. Fără un material reproductiv adaptat condițiilor locale sectorul nu poate deveni sustenabil și rămâne dependent de surse externe, ceea ce îi limitează potențialul de creștere și dezvoltare.

Pornind de la problemele actuale specifice pentru dezvoltarea durabilă a sectorului, în concordanță cu politica economică şi socială a Uniunii Europene, al cărei obiectiv principal constă în diminuarea decalajelor de dezvoltare între regiuni și întrucât condițiile socio-economice ale sectorului s-au diminuat, sectorul de acvacultură necesită o modernizare atât la nivel de producere cât și la nivel de procesare. Astfel ne propunem:

1) inventarierea bazinelor acvatice și cartografia, bonitarea (evaluarea indicilor hidrologi, hidrochimici, biopotențialului) și evaluarea fezabilității economice a includerii bazinului acvatic în complexul piscicol și/sau pentru alte destinații;

2) reabilitarea bazinelor și a construcțiilor hidrotehnice (diguri, canale, instalații hidrotehnice de alimentare sau evacuare a apei, prize de alimentare, etc.);

3) reabilitarea pepinierelor piscicole;

4) ameliorarea genetică a efectivelor de reproducători, și majorarea efectivului de reproducători de prăsilă a raselor de crap autohton (Crap de Telenești cu solzi; Crap de Telenești cu solzi în ramă, Crap de Cubolta cu solzi; crap de Mîndîc cu solzi dispersați) cu rezistența mărită la bolile infecțioase și menținerea lor în „puritate” pentru producerea materialului de populat piscicol înalt calitativ;

5) modernizarea întreprinderilor și creșterea rezilienței acestora la factorii climateric;

6) formare profesională pentru fermieri;

7) asigurarea cu un laborator hidrochimic mobil (autolaborator), pentru organizarea colectării rapide a probelor și obținerea rezultatelor veridice;

8) inițierea organizării producerii nutrețurilor combinate cu recepturi speciale pentru pești;

9) organizarea construcției, reconstrucției și modernizării unităților de procesare a peștelui și produselor de acvacultură;

10) organizarea eficienței energetice a unităților de producere și procesare a peștelui și produselor de acvacultură;

11) organizarea promovării produselor de acvacultură;

12) organizarea colectării datelor din sector;

13) alinierea legislației naționale la normele Uniunii Europene.

Prin urmare, PSSA nu este doar o formalitate legislativă care derivă din statutul de țară candidată la UE, ci o investiție structurală directă în securitatea alimentară, protecția mediului și revitalizarea socio-economică a comunităților rurale din Republica Moldova.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. *Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi*

Proiectul de hotărâre are ca obiect aprobarea PSSA, document multianual prin care se instituie cadrul normativ și financiar de implementare a obiectivelor politicii în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură temeiul, art. 8 alin. (8) din Legea nr. 288/2024.

PSSA este structurat pe direcții esențiale, expuse pe capitole, privind prezentarea actuală a sectorului, lacunele, obiectivele și direcțiile pentru dezvoltarea sustenabilă a sectorului de acvacultură.

În acest sens, PSSA prezintă o analiză ex ante a situației curente a sectorului, care include definirea stării actuale a producției, prezentarea speciilor cultivate, a materialului reproductiv disponibil și a nivelului de dezvoltare tehnologică a fermelor, evaluarea contextului economic și legislativ sectorial. Totodată, PSSA abordează infrastructura fizică existentă a sectorului (pepiniere, stații de reproducție, unități de procesare) și stabilește nevoile de modernizare și investițiile necesare în sector.

PSSA își propune următoarele obiective:

Obiectivul general: **Asigurarea securității alimentare a țării prin sporirea ponderii producției interne, bazată pe optimizarea calității, creșterea competitivității, performanței și rezilienței la schimbările climaterice a sectorului de acvacultură**

Obiectivul general va fi realizat prin următoarele obiective specifice:

1. Extinderea durabilă a capacității de producție până în anul 2028, prin creșterea cu 35% a suprafeței obiectivelor acvatice active și reabilitarea a cel puțin 25% din obiectivele degradate cu potențial de producție.

Direcțiile de acțiune către anul 2028:

1) Organizarea inventarierii, cartografierii și evaluării fezabilității economice a obiectivelor acvatice, pentru includerea în complexul de producere a peștelui și produselor de acvacultură.

2) Valorificarea și introducerea în proces de piscicultură a corpurilor de apă neutilizate. Curățarea chiuvetei (albiei) helețeielor de nămol și pietriș. Restabilirea construcțiilor hidrotehnice.

3) Organizarea dotării Instituției Publice Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară cu un laborator mobil (Vehicul specializat, echipat cu tehnologii de analiză de precizie, pentru monitorizarea parametrilor apei (oxigen dizolvat, pH, amoniac, nitriți, fosfați, metale grele, reziduuri de pesticide).

4) Modificarea cadrului normativ pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură.

2. ***Realizarea conservării și valorificării fondului genetic piscicol până în anul 2028 prin creșterea cu cel puțin 20% a numărului de reproducători obținuți din speciile locale prioritare, menținerea purității liniilor genetice obținute pentru producerea anuală a minimum 2000 tone material piscicol de calitate superioară.***

Direcțiile de acțiune către anul 2028:

1) Reabilitării pepinierelor piscicole. Restabilirea construcțiilor hidrotehnice ale pepinierelor.

2) Majorarea efectivului reproducător de prăsilă.

3) Organizarea lucrărilor de ameliorare a calității reproductive a raselor de prăsilă și completarea fondului genetic cu noi loturi de reproducători create.

4) Consolidarea competențelor producătorilor, privind beneficiile și modalitățile de implementare a programelor de selecție și restabilire fondului genetic piscicol.

5) Organizarea producerii furajelor combinate cu recepturi speciale pentru pești. Susținerea achiziționării echipamentelor necesar pentru producerea furajelor combinate.

3. ***Îmbunătățirea calității, garantarea siguranței și creșterea competitivității produselor de acvacultură autohtone către anul 2030.***

Direcțiile de acțiune către anul 2030:

1) Implementarea sistemelor de management al calității și siguranței alimentelor în unitățile de procesare. Organizarea programelor de instruire și asistență tehnică pentru producători și procesatori.

2) Organizarea construcției, reconstrucției și modernizării unităților de procesare a peștelui și produselor de acvacultură.

3) Susținerea investițiilor pentru organizarea eficienței energetice a unităților de procesare a peștelui și produselor de acvacultură.

4) Susținerea investițiilor în fermele pentru pescuit în scop recreativ. Promovarea modelelor de gestionare ecologică a resurselor acvatice.

5) Suport pentru organizarea și participarea la expoziții festivaluri și târguri prin care se promovează producția locală.

4. ***Dezvoltarea serviciilor de extensie și transfer de cunoștințe în sectorul acvaculturii prin instruirea a cel puțin 70% din fermierii înregistrați până în anul 2030.***

Direcțiile de acțiune către anul 2030:

1) Dezvoltarea campaniilor de informare și promovare a acvaculturii performante, inclusiv prin elaborarea materialelor video de promovare.

2) Consolidarea capitalului uman în sectorul acvaculturii prin implementarea învățământului profesional dual și formarea tinerilor specialiști în domenii critice: ihtiologie, inginerie, hidrochimie și operare tehnologică.

3) Elaborarea și aprobarea Ghidului investitorului în Acvacultură, un instrument destinat facilitării accesului la informații privind cadrul legal, procedurile de autorizare și oportunitățile de finanțare în sector.

5. ***Consolidarea rezilienței la impactul schimbărilor climatice pentru cel puțin 50% din exploatațiile piscicole înregistrate, către anul 2030.***

Direcțiile de acțiune către anul 2030:

1) Promovarea implementării sistemelor inteligente de monitorizare de la distanță a parametrilor mediului acvatic pentru piscicultură (un proiect pilot).

2) Încurajarea investițiilor în infrastructuri reziliente la inundații (ex: diguri de protecție, sisteme de drenaj controlat) și la secetă (bazine de retenție, sisteme de colectare a apei pluviale)

3) Organizarea diminuării amenințărilor pentru exploatațiile piscicole. Controlul vegetației bazinelor acvatice, promovarea și susținerea instalării dispozitivelor de alungare a prădătorilor din jurul helești exploatate pentru producerea peștelui pentru consum și a materialului piscicol de populat.

4) Dezvoltarea cadrului normativ pentru acordarea ajutoarelor de stat întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul de acvacultură pentru lichidarea pagubelor cauzate de dezastre naturale, animale protejate, pentru inovarea sectorului de acvacultură.

5) Valorificarea principiilor economiei circulare în acvacultura națională, integrarea Sistemelor de Acvacultură Recirculante.

6) Organizarea realizării eficientizării energetice a întreprinderilor care aplică sistemele de recirculare în sectorul de acvacultură (RAS - Recirculating Aquaculture Systems).

7) Dezvoltarea legislației privind introducerea în acvacultură a speciilor noi de pește prin alinierea la Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local.

6. ***Stimularea colectării, procesării și gestionării datelor de la cel puțin 85% din fermierii înregistrați, în vederea asigurării unei baze statistice fiabile în sectorul acvaculturii până la finele anului 2030.***

Direcțiile de acțiune către anul 2030:

1) Organizarea campaniilor de conștientizare și stimularea angajamentelor voluntare din partea asociațiilor și operatorilor din sectorul acvaculturii, întru implementarea Hotărârii Guvernului nr.416/2025.

2) Organizarea sesiunilor de instruire a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale pentru colectarea, comasarea și transmiterea datelor către Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară.

Structura PSSA:

Capitolul I. Introducere - stabilește cadrul general și corelează documentul cu politicile publice de nivel național și sectorial.

Capitolul II. Analiza situației - prezintă situația actuală a sectorului de acvacultură din Republica Moldova, nivelul de dezvoltare, problemele structurale ale sectorului și direcții pentru dezvoltare.

Capitolul III. Obiective generale și obiective specifice - definește obiectivul general axat pe sporirea producției interne și a securității alimentare, operaționalizat prin 6 obiective specifice și direcții de acțiune clare ce vizează extinderea capacităților, conservarea fondului genetic, modernizarea unităților de procesare, transferul de cunoștințe, reziliența climatică și colectarea datelor statistice din sectorul de acvacultură.

Capitolul IV. Indicatori de monitorizare - reglementează mecanismul de monitorizare și evaluare a PSSA prin instituirea unui set de indicatori de performanță specifici, măsurabili și încadrați în timp, structurați pe termen scurt, mediu și lung. Acești indicatori stabilesc valori de referință clare și ținte pentru monitorizarea implementării PSSA, acoperind extinderea capacităților, managementul siguranței alimentare, tranziția energetică, formarea profesională și digitalizarea, raportarea fiind asigurată de autoritățile de resort și instituțiile de profil.

Capitolul V. Impact - evidențiază impactul implementării PSSA, anticipând o creștere a valorii adăugate brute și a investițiilor prin modernizarea tehnologică și consolidarea securității alimentare, detaliază beneficiile directe asupra mediului prin gestionarea durabilă a resurselor acvatice, fortificarea capacităților instituționale și profesionale, precum și îmbunătățirea sănătății populației prin facilitarea accesului la produse sigure, trasabile și de o calitate nutritivă superioară.

Capitolul VI. Costuri - reglementează resursele financiare necesare implementării programului (prezentat la secțiunea: „4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative”, distribuit între bugetul de stat, contribuția sectorului privat și asistența externă. Pentru asigurarea sustenabilității bugetare și conformității legale, documentul prevede acoperirea deficitului actual prin mecanismele Cadrului Bugetar pe Termen

Mediu (CBTM), respectarea strictă a regimului ajutorului de stat prin raportări către Consiliul Concurenței și planificarea etapizată a costurilor pentru perioada 2029-2030 în baza indicatorilor reali de piață.

Capitolul VII. Riscuri de implementare - evaluează riscurile de implementare a programului, clasificându-le în categorii financiare, instituționale, umane și externe (climatice sau epidemiologice), asociind fiecăreia măsuri de diminuare și evidențiind rolul autorităților în prevenirea impactului acestora. Totodată, capitolul prezintă scenariul inacțiunilor în sector pentru diminuarea vulnerabilității sectorului la schimbările climatice, epuizării fondului genetic, lipsa specialiștilor și migrației forței de muncă din mediul rural.

Capitolul VIII. Autorități/instituții responsabile – stabilește autoritățile și obligațiunile instituțiilor necesare implementării programului, delimitând competențele instituțiilor de resort și ale instituțiilor de învățământ, corelate cu responsabilitățile directe ce revin sectorului privat privind exploatarea sigură a infrastructurii hidrotehnice și conformitatea produselor livrate pe piață.

Capitolul IX. Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare - reglementează cadrul procedural de monitorizare și evaluare a implementării PSSA, stabilind instituțiile care coordonează procesul prin analiză a rezultatele de facto și țintele planificate. Capitolul prevede obligația autorităților implicate pentru transmiterea datele, asigurând totodată flexibilitatea necesară pentru implementarea etapizată a planurilor de acțiuni.

Totodată, pentru a evita ca PSSA să rămână un document teoretic, acesta este însoțit de un Plan de acțiuni pentru perioada anilor 2026-2028 care transformă recomandările în sarcini concrete. Fiecare acțiune are un indicator de monitorizare, costul acțiunii, dar și sursa finanțării. Pentru monitorizare implementării PSSA, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare anual va evalua progresul implementării acțiunilor, raportând Guvernului gradul de implementare pentru a permite ajustări rapide în funcție de evoluțiile pieței.

Prin urmare, PSSA 2026-2030 nu propune doar o creștere a cantităților de pește din producția internă, ci o trecere treptată de la creșterea peștelui în helești la o industrie sustenabilă, digitalizată și rezilientă, capabilă să ofere consumatorilor produse sigure, calitative și accesibile.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea de a nu face nimic a fost eliminată. Deși la o primă analiză opțiunea neintervenției pare să protejeze bugetul de stat pe termen scurt prin evitarea alocărilor financiare planificate, analiza de impact pe termen mediu și lung demonstrează că neintervenția este, în realitate, cea mai costisitoare opțiune. Lipsa de acțiune va genera un efect de domino, costurile ulterioare fiind estimate a fi cel puțin triple comparativ cu investiția inițială propusă prin PSSA.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. *Impactul asupra sectorului public*

Programul strategic va impune modificări în modul în care instituțiile publice reglementează și monitorizează sectorul. Prin urmare necesitatea alinierii legislației

naționale legislației UE impune autoritățile responsabile de domeniu să accelereze adoptarea și implementarea directivelor și regulamentelor europene. Aceasta include modificarea mecanismului ajutoarelor de Stat pentru sectorul de acvacultură. Sectorul public urmează să creeze și să gestioneze scheme de ajutoare de stat și de minimis în conformitate cu Regulamentele UE (ex: 717/2014 și 2022/2473), asigurând transparența și legalitatea fondurilor alocate. Sistemul de colectare a datelor impune consolidarea capacității instituțiilor de a dezvolta și implementa un sistem național de colectare și gestionare a datelor privind producția, comerțul și stocurile. Acest lucru este vital pentru raportarea corectă către Uniunea Europeană și pentru luarea deciziilor bazate pe dovezi. Totodată, urmează să se intensifice rolul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în monitorizarea sănătății animalelor acvatice și în certificarea produselor de acvacultură, asigurând că acestea îndeplinesc standardele UE pentru consum.

4.2. *Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative*

În ansamblu, implementarea Programului este pe perioada de 5 ani și este preconizată în 2 etape, care va fi expus în două Planuri de acțiuni.

1) Planul de acțiuni pentru perioada 2026-2028 (expus în anexă la Programul Strategic al Sectorului de Acvacultură), conține obiective specifice urmate de acțiuni de bază întru susținerea sectorului de acvacultură pentru dezvoltare, dar și pentru reziliența sectorului la impactul condițiilor climaterici din ultimii ani.

2) Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030, va prevedea acțiuni corective și noi acțiuni pentru susținerea de mai departe a sectorului.

Potrivit tabelul nr. 8, pentru implementarea PSSA, etapa I, resursele financiare necesare sunt estimate la 512 960,6 mii lei, structurate după cum urmează:

- ***640,6 mii lei*** – costuri acoperite din bugetul de stat (5101), destinați ajustării cadrului normativ național la standardele Uniunii Europene;
- ***244 050,0 mii lei*** – costuri acoperite de sectorului privat. Sursele financiare necesare pentru realizarea acțiunilor din Planul de acțiuni sunt asigurate în proporție de 50% din surse publice (Fondul pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură (în continuare FDSAOPPPA)) și 50% prin contribuția sectorului privat, în conformitate cu prevederile pct. 38 din Regulamentul privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2025.
- ***268 270.0 mii lei*** - reprezintă costuri neacoperite la momentul actual. În scopul asigurării acoperirii financiare, deficitul este abordat pe două dimensiuni:
  - *259 150,0 mii lei* - costuri care urmează să fie acoperite din Fondul pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a transmis propuneri pentru pregătirea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2027–2029 în vederea suplinirii Fondului pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, în conformitate cu prevederile art. 51 din Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, volumul mijloacelor FDSAOPPPA se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat;

- *9 120,0 mii lei* – costuri care urmează să fie acoperite din surse externe, cu suportul partenerilor de dezvoltare. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este în etapa de identificare a partenerilor de dezvoltare pentru acoperirea acestor costuri, purtând actualmente discuții cu Banca Mondială, inclusiv pe componenta „Sectoare neperformante", categorie în care este inclus și sectorul de acvacultură. Repartizarea costurilor pentru implementarea PSSA (Etapa I) este detaliată în Tabelul nr. 8, iar distribuția acestora pe acțiuni, ani și surse de finanțare este prevăzută în Planul de acțiuni pentru perioada 2026–2028.

Prin urmare, ***pentru anul 2026***, sunt necesare surse financiare în valoare totală de 518,2 mii lei, dintre care:

- 478,2 mii lei – din bugetul de stat (cod 5101), prin intermediul instituțiilor responsabile de alinierea cadrului normativ național la standardele UE;
- 40,0 mii lei – surse neacoperite, necesare pentru organizarea campaniilor de promovare a acvaculturii performante.

Pentru anul 2027*, sunt necesare surse financiare în valoare totală de 246 765,0 mii lei, dintre care:*

- 100,0 mii lei - din bugetul de stat (cod 5101), prin intermediul instituțiilor responsabile de alinierea cadrului normativ național la standardele UE;
- 117 037,5 mii lei – reprezintă contribuția sectorului privat, în conformitate cu prevederile HG nr. 251/2025, care prevede mecanismul de finanțare din FDSAOPPPA, fiind de 50% surse publice și 50% contribuție proprie a beneficiarului/fermierului.
- 129 627,5 mii lei - reprezintă costuri neacoperite la momentul actual. În scopul asigurării acoperirii financiare, deficitul este abordat pe două dimensiuni:
  - 124 587,5 mii lei - costuri potențial acoperite din FDSAOPPPA instituit prin Legea 288/2024, este sursa potențială pentru finanțarea acțiunilor din Planul de acțiuni pentru perioada 2026-2028. Volumul mijloacelor FDSAOPPPA se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat (Legea nr. 181/2014), destinați pentru valorificarea bazinelor acvatice, conservarea fondului genetic piscicol, producția de furaje combinate și modernizarea unităților de producere și procesare a peștelui și produselor de acvacultură. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a transmis propuneri pentru pregătirea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2027–2029 în vederea suplinirii Fondului pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, în conformitate cu prevederile art. 51 din Legea nr. 288/2024.
  - 5 040,0 mii lei - constituie surse neacoperite, necesare pentru inventarierea bazinelor acvatice și dotarea IP „INCAAMV" cu un laborator mobil. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a inițiat discuții cu Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO) și urmează să identifice și alți parteneri de dezvoltare în acest scop.

Pentru anul 2028*, necesarul de finanțare este estimat la 265 677,4 mii lei, repartizat după cum urmează:*

- 62,4 mii lei din bugetul de stat (cod 5101), din bugetul instituțiilor responsabile de alinierea cadrului normativ național la standardele UE;
- 127 012,5 mii lei - reprezintă contribuția sectorului privat, în conformitate cu prevederile HG nr. 251/2025, care prevede mecanismul de finanțare din FDSAOPPPA, fiind de 50% surse publice și 50% contribuție proprie a beneficiarului/fermierului;
- 138 602,5 mii lei - reprezintă costuri neacoperite la momentul actual. În scopul asigurării acoperirii financiare, deficitul este abordat pe două dimensiuni:
  - 134 562,5 mii lei - costuri potențial acoperite din FDSAOPPPA instituit prin Legea 288/2024, este sursa potențială pentru finanțarea acțiunilor din Planul de acțiuni pentru perioada 2026-2028. Volumul mijloacelor FDSAOPPPA se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat (Legea nr. 181/2014), destinați pentru valorificarea bazinelor acvatice, conservarea fondului genetic piscicol, producția de furaje combinate și modernizarea unităților de producere și procesare a peștelui și produselor de acvacultură. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a transmis propuneri pentru pregătirea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2027–2029 în vederea suplinirii Fondului pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, în conformitate cu prevederile art. 51 din Legea nr. 288/2024.
  - 4 040,0 mii lei constituie surse neacoperite, necesare pentru inventarierea bazinelor acvatice, consolidarea competențelor producătorilor, programe de instruire pentru implementare a programelor de selecție și restabilire fondului genetic piscicol, precum și pentru implementarea campaniilor de promovare a acvaculturii performante.

Implementarea acțiunilor de sprijin (în special acțiunile 1.2, 2.1, 3.1-3.5 etc.) din mijloacele FDSAOPPPA va fi condiționată de notificarea prealabilă a Consiliului Concurenței. Această procedură garantează utilizarea eficientă a surselor publice și respectarea pragurilor de minimis specifice sectorului pescuitului și acvaculturii.

4.3. *Impactul asupra sectorului privat*

PSSA va realiza un impact pozitiv asupra dezvoltării sectorului privat prin creșterea rezilienței și performanței sectorului, promovarea produselor din sector pe piețele locale și externe, crearea locurilor de muncă, și va avea un efect pozitiv asupra creșterii investițiilor realizate de către beneficiarii de sprijin financiar. Sectorul privat, reprezintă motorul de implementare al PSSA 2026-2030. Programul este conceput pentru a reduce riscurile investiționale și pentru a crește rentabilitatea exploatațiilor piscicole. Astfel, prin subvenționarea puietului certificat și alimentația acestuia cu furaje de calitate, rata de conversie a hranei se va îmbunătăți semnificativ. Fermierii vor produce mai mult pește cu aceleași resurse, reducând costul de producție per unitate. Totodată, trecerea la procesarea primară (filetare, ambalare) permite accesul în marile lanțuri unde prețurile de vânzare sunt cu 40-60% mai mari decât la poarta fermei. Certificarea și diversificarea produselor va deschide oportunități de export pe piața Uniunii Europene, iar crearea organizațiilor de producători va permite sectorului privat să negocieze achiziții colective de inputuri (furaje,

echipamente) la prețuri preferențiale și să asigure volume constante pentru marii cumpărători.

În condițiile actuale suntem obligați să acordăm atenție și asupra diminuării riscurilor climatice. Investițiile în sisteme de aerare și decolmatări vor reduce drastic pierderile cauzate de perioadele de caniculă și secetă, care în prezent pot ruina o exploatație în câteva zile.

Acțiunile privind transferul de cunoștințe va avea impact asupra pregătirii fermierilor, aceștia vor avea acces permanent la consultanță tehnică gratuită, reducând pierderile cauzate de erori de management sau tehnologic.

4.4. *Impactul social*

Acvacultura nu este doar o ramură a economiei, ci un mod de viață pentru mii de familii din zonele rurale ale Republicii Moldova. Modernizarea acestui sector va genera un „efect de undă" pozitiv pentru un număr extins de beneficiari. Această inițiativă va facilita nu doar dezvoltarea afacerilor existente, ci și consolidarea unor entități economice reziliente în mediul rural și urban, stimulând astfel crearea de noi locuri de muncă.

Prin urmare, tranziția către o acvacultură mai performantă, implementarea sistemelor cu circuit închis, înalt productive şi prietenoase mediului, pentru producerea speciilor cu valoare comercială, dar și nutrițională ridicată și investițiile în unități moderne de procesare, va genera creșterea cererii pe piața muncii, atragerea specialiștilor de înaltă calificare — ingineri, tehnologi și biologi, transformând sectorul într-o alternativă profesională atractivă, capabilă să diminueze fenomenul migrației forței de muncă din Republica Moldova.

Un sector de acvacultură dinamic stimulează logistica, turismul rural (pescuitul sportiv/agrement) și gastronomia locală, creând micro-economii circulare în sate. Totodată, prin creșterea producției la 25.000 tone, peștele proaspăt autohton va deveni mai accesibil ca preț și disponibilitate geografică. Consumul de pește proaspăt (bogat în Omega-3 și fosfor) contribuie direct la reducerea incidenței bolilor cardiovasculare în rândul populației, diminuând pe termen lung presiunea asupra sistemului public de sănătate. Prin urmare, o comunitate cu un helești productiv este o comunitate vie. PSSA transformă resursele de apă din simple peisaje în motoare de stabilitate socială, asigurând generațiilor viitoare un motiv real de a rămâne și de a prospera acasă.

4.5. *Impactul asupra mediului*

Implementarea Programului va genera un impact pozitiv asupra mediului prin modernizarea infrastructurii și adoptarea unor tehnologii care reduc presiunea asupra ecosistemelor naturale. Astfel, prin implementarea sistemelor de tip RAS (Recirculating Aquaculture Systems), volumul de apă necesar scade cu peste 90% față de sistemele clasice, aceasta fiind o măsură vitală pentru adaptarea la stresul hidric prognozat pentru Republica Moldova.

Reabilitarea bazinelor prin decolmatare sporește capacitatea de autoepurare a corpurilor de apă. Apa evacuată din fermele moderne va trece prin filtre biologice și bazine de decantare, prevenind eutrofizarea (înverzirea excesivă) a bazinelor receptoare.

De asemenea, investiția în bazinele de selecție și reproducție asigură supraviețuirea celor patru rase locale de crap (Crapul de Telenești cu solzi, Crapul de Cubolta cu solzi, Crapul de Mîndîc cu solzi și Crapul de Mîndîc cu solzi dispersați), care sunt mai bine

adaptate ecosistemului nostru decât speciile importate. Producerea de material de populat din specii locale, utilizat nu doar în scopuri comerciale, ci și pentru repopularea corpurilor de apă naturale, va contribui la controlul biologic al speciilor de pești de talie mică, fără valoare economică.

5. Compatibilitatea proiectului actului normative cu legislația UE

5.1. *Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională*

PSSA 2026–2030 nu constituie un instrument de aliniere normativă directă la regulamentele sau directivele UE, ci reprezintă un document strategic fundamentat pe orientările UE pentru o acvacultură sustenabilă și pe obiectivele Legii nr. 288/2024. Strategia este structurată pe patru piloni esențiali: reziliență, sustenabilitate, productivitate și organizarea eficientă a pieței.

Totodată, PSSA 2026–2030 conține acțiuni normative care vizează dezvoltarea legislației privind introducerea în acvacultură a speciilor noi de pește prin aliniere la Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local, modificarea Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura dar și acțiuni pentru implementarea și implementarea Hotărârii Guvernului nr. 416/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind colectarea, recepționarea, procesarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice din sectorul de acvacultură, prevăzute pentru pregătirea producătorilor și specialiștilor IP Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară privind organizarea colectării datelor din sector, pentru producerea datelor științifice, astfel cum sunt prevăzute de Anexei A și B de la Capitolul 13, Clusterul 5, PNA 2025 - 2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025 – 2029.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile pct. 171 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 și întru respectarea prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, în data de 9.10.2025 anunțul privind inițierea consultării publice a PSSA a fost publicat pe pagina web a MAIA, compartimentul Transparența decizională:
https://particip.gov.md/ru/document/stages/proiect/15282 .

Totodată, PSSA a fost consultat cu asociațiile de profil: Uniunea de persoane juridice Asociația Națională a Piscicultorilor din Republica Moldova, Asociația Producătorilor Piscicoli "ACVACULTURA", Asociația producătorilor piscicoli "AQUAELM" și Asociația Obștească Asociația Uniunea Producătorilor, Importatorilor Produselor de Origine Animalieră „Agro Vector". Urmare în data de 23.10.2025 și data de 19.05.2026 au fost organizate ședințe comune pentru examinarea propunerilor și obiecțiilor înaintate de acestea. Prin urmare proiectul PSSA a fost completat cu noi acțiuni conform recomandărilor asociațiilor de profil

Potrivit prevederilor subpct. 63.13 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Ministerul Agriculturii și Industriei

Alimentare prin scrisoarea nr. 10-05/2801 din 08.10.2025, proiectul PSSA și materialele conexe au fost remise Cancelariei de Stat pentru evaluare. Urmare evaluării, proiectul a fost modificat și completat conform obiecțiilor și recomandărilor.
În conformitate cu pct. 221 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 și conform deciziilor luate în ședința secretarilor generali din data de 6 aprilie 2026, PSSA a fost remis la avizare instituțiilor publice de resort. După definitivarea etapei de avizare propunerile și obiecțiile au fost generalizate în tabelul de sinteză și luate în considerare la ajustarea proiectului.
Totodată, comunicăm că, în procesul de definitivare a PSSA au fost luate în considerare obiecțiile Ministerului Finanțelor vis-a-vis de acoperirea costurilor prevăzute pentru perioada anilor 2027-2028. În acest sens proiectul (tabelul nr. 8 și pct. 105.3) au fost redactate conform recomandării acesteia. În conformitate cu pct. 172 din Regulamentul Guvernului proiectul și materialele conexe au fost remise la Comisia Europeană pentru consultare. În urma acestei evaluări, DG MARE a confirmat nivelul documentului elaborat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, stipulând că: „Strategia prezentată este suficientă pentru a considera că această cerință este îndeplinită. Documentul este bine structurat, conține obiective relevante și măsurabile, o foaie de parcurs clară și alte elemente esențiale.” .
Totodată, experții DG MARE au venit cu unele recomandări care vor fi integrate în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030. Prin urmare ne propunem dezvoltarea următoarelor direcții prioritare:
1. extinderea practicilor economiei circulare dincolo de sistemele recirculante (RAS), prin implementarea mecanismelor de valorificare a subproduselor rezultate din procesare și utilizarea durabilă a sedimentelor organice;
2. diversificarea sectorului prin încurajarea cultivării speciilor de pești cu nivel trofic inferior, precum și stimularea culturilor pilot de alge și macrofite destinate utilizării industriale sau biofiltrării apelor;
3. consolidarea componentelor de atenuare (mitigare) a schimbărilor climatice, cu accent pe recunoașterea, cuantificarea și recompensarea serviciilor ecosistemice și de stocare a carbonului oferite de acvacultura tradițională;
4. alinierea completă a standardelor de exploatare la normele Uniunii Europene privind bunăstarea animalelor, concomitent cu dezvoltarea programelor de comunicare publică și creștere a gradului de conștientizare a consumatorilor privind calitatea și trasabilitatea produselor de acvacultură;
5. organizarea funcționării și implicarea decizională a Organizațiilor de Producători, a Organizațiilor Interprofesionale și a producătorilor și procesatorilor în implementarea politicilor sectoriale.
Această eșalonare este justificată din punct de vedere economic și administrativ, permițând ca în prima etapă (2026-2028) să fie consolidat sectorul capacitățile fermierilor, ajustat cadru normativ la legislația UE, urmând ca perioada 2029-2030 să fie dedicată unor măsuri avansate de performanță ecologică și integrare pe piața comunitară.

7. Concluziile expertizelor

În temeiul art. 36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, PSSA a fost supus expertizei juridice efectuată de către Ministerul Justiției. Constatările și

propunerile formulate în cadrul expertizei au fost examinate și sunt reflectate în tabelul de sinteză.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul este elaborat în temeiul art. 8 alin. (8) din Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 1-4 art. 4), nu contravine și nu abrogă alte acte normative naționale.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În scopul asigurării conformității cu regimul ajutorului de stat, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în calitate de furnizor, va asigura:

1. notificarea Consiliului Concurenței, la nivel de intenție, asupra oricărei intervenții de a acorda un ajutor de stat, cu excepția ajutorului de minimis și a ajutoarelor de stat exceptate de la obligația de notificare potrivit prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat;

2. raportarea anuală Consiliului Concurenței informația cu privire la ajutoarele de stat acordate în anul precedent, conform procedurilor aprobate prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței;

3. raportarea anuală, până la 28 februarie a fiecărui an, către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, performanța implementării PSSA, indicatorii de progres (rezultat și impact).

Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și entitățile publice în limita competențelor atribuite, conform Planului de acțiuni, asigură implementarea PSSA. Acestea au obligația de a raporta către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, până la 28 februarie a fiecărui an, acțiunile și măsurile realizate. Datele necesare pentru raportare vor proveni din extragerea de informații din sistemele informaționale oficiale (Registrul Ajutoarelor de Stat, date statistice naționale oficiale), precum și din sondaje specifice și rapoarte de progres furnizate de beneficiari și entitățile publice implicate.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va consolida informațiile, și va prezenta Guvernului anual, până la data de 31 martie a anului următor celui de raportare:

1. raportul integral anual privind realizarea Planului de acțiuni al PSSA;
2. raportul de evaluare intermediară privind realizarea Planului de acțiuni al PSSA;
3. raportul de evaluare finală a gradului de implementare a PSSA și va publica pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, în vederea asigurării transparenței și informării publicului.

Secretar general al Ministerului **Sergiu GHERCIU**

SINTEZA
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizarea proiectului			
Ministerul Afacerilor Externe *Nr. DI/3/041-4110 din 09 aprilie 2026*	1	În limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri, menționând că proiectul nu vizează domeniul de activitate al MAE.	
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru *Nr.36/01-06/514 din 14.04.2026*	1.	La pct. 1 din proiectul hotărârii, sintagma „Se aprobă Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026–2030 (se anexează)" conține o eroare gramaticală, întrucât substantivul „Programului" este utilizat în cazul genitiv, în loc de nominativ. Respectiv, recomandăm reformularea textului după cum urmează: „Se aprobă Programul Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026–2030 (se anexează)"	**Se acceptă** Pct. 1 a fost redactat conform recomandării.
	2.	Întrucât, potrivit pct. 107 din Program, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru este desemnată ca autoritate responsabilă pentru asigurarea datelor cartografice, delimitarea hotarelor bazinelor acvatice și înregistrarea acestora în registrul bunurilor imobile, menționăm că, în conformitate cu pct. 2.2 din proiectul hotărârii, aceasta urmează să prezinte anual, până în data de 1 februarie, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare informația privind realizarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru anii 2026–2028. Considerăm că termenul stabilit, 1 februarie, este prea restrâns pentru acumularea și consolidarea tuturor informațiilor necesare. Propunem stabilirea termenului de raportare către minister până la 28 februarie, pentru a asigura colectarea completă și corectă a datelor.	**Se acceptă** Pct. 2.2 a fost redactat conform recomandării.
	3.	Potrivit proiectului, autoritățile desemnate responsabile de inventarierea, cartografierea și evaluarea fezabilității economice a bazinelor acvatice, în vederea includerii acestora în complexul de producere a peștelui și a produselor de acvacultură, sunt IP Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei", Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, Agenția Proprietății Publice, autoritățile administrației publice locale, precum și asociațiile de profil. Având în vedere că responsabilitățile sunt distribuite între mai multe autorități publice, se consideră inoportună impunerea	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

		obligației ca toate autoritățile responsabile să prezinte anual, până în data de 1 februarie, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare informația privind măsurile întreprinse în vederea realizării acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru anii 2026–2028. În acest context, recomandăm ca, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, să desemneze, cu indicarea expresă în proiect, una dintre autoritățile responsabile, care va avea atribuția de a colecta informațiile privind măsurile realizate de toate entitățile implicate, elaborând o sinteză consolidată pe care o va prezenta ministerului.	
	4.	Observăm că, în textul proiectului, este utilizată denumirea „Agenția Relații Funciare și Cadastru”, care nu corespunde denumirii oficiale a autorității publice. Conform Hotărârii Guvernului nr. 959/2023, denumirea corectă este „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru”. Recomandăm substituirea, pe întreg parcursul documentului, a denumirii incorecte cu cea oficială: „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru”. Subsdidiar, Atragem atenția că, în Program, pct. 56 este numerotat de două ori. Recomandăm corectarea numerotării, cu respectarea succesiunii logice a punctelor.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
Cancelaria de Stat *Nr. 21/1-78-4410 din 16.04.2026*	1.	La proiectul hotărârii Guvernului: Potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării sau la data indicată în text, care nu poate fi anterioară publicării, cu excepțiile prevăzute la alin. (3). În cazul în care se propune stabilirea unei date de intrare în vigoare mai devreme decât termenul prevăzut la art. 56 alin. (1), este necesară respectarea condițiilor prevăzute la alin. (3), iar Nota de fundamentare urmează a fi completată cu argumente corespunzătoare, inclusiv pentru justificarea stabilirii datei de 1 august 2026, conform pct. 6 din proiect. Se propune completarea proiectului hotărârii cu un subpunct 3.4, care să prevadă expres obligația prezentării raportului anual de progres generalizat privind implementarea Programului, până la data de 15 februarie a fiecărui an, în concordanță cu Capitolul „Proceduri de evaluare și raportare” din Program.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	2.	La proiectul Programului: Se reiterează necesitatea ajustării structurii documentului în conformitate cu pct. 16 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 (în continuare – Regulament), precum și cu lista de control privind structura Programului, prevăzută în Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul secretarului general al Guvernului nr. 65/2021 (în continuare – Ghid metodologic). Documentul nu conține o formulare distinctă a scopului Programului. Obiectivul general nu substituie scopul, care trebuie să reflecte finalitatea intervenției. Se	**Se acceptă parțial** Proiectul a fost completat conform solicitării. Ce ține de modificarea structurii Tabelului nr. 6, comunicăm că, conform evaluării Cancelariei de stat Nr. 21/1-113-11587 din 18.11.2025 a fost solicitată modificarea formei tabelului 6 (anterior 5), astfel cum

	recomandă introducerea unei secțiuni distincte dedicate scopului Programului. Indicatorii de monitorizare urmează a fi prezentați într-un capitol distinct, cu o structură care să includă: denumirea indicatorului, unitatea de măsură, valoarea de referință, ținta (anuală și finală), sursa de verificare și instituția responsabilă. Indicatorii incluși în Tabelul 6 sunt preluați din Planul de acțiuni, fără a fi adaptați la nivel strategic, ceea ce nu corespunde cerințelor metodologice. Programul urmează să stabilească indicatori de monitorizare care vor include: indicatori de impact – asociați obiectivelor generale, indicatori de rezultat – asociați obiectivelor specifice, indicatori de resurse – prezentați în partea de analiză și de produs – asociați acțiunilor. Utilizarea unor indicatori de tip „numărul de campanii organizate" sau „numărul de instruiri realizate" reflectă implementarea acțiunilor, fără a evidenția efectele intervențiilor. De asemenea, utilizarea valorii „0" sau lipsa bazei de calcul nu permite evaluarea progresului. În acest sens, se recomandă revizuirea indicatorilor prin: - delimitarea clară între indicatorii de impact, de rezultat și de produs; - reformularea acestora astfel încât să reflecte efectele și schimbările generate; - completarea cu valori de referință corespunzătoare anului inițial de implementare.	este prevăzut în evaluare: „Pentru a asigura uniformitate, claritate și accesibilitate în prezentarea indicatorilor de monitorizare, se recomandă ca tabelul din proiect să fie structurat după modelul următor:… (forma tabelului este indicată în raport)". Prin urmare forma tabelului nr. 6 din Proiectul PSSA este astfel cum a fost propusă în Raportul de evaluare.
3.	Se atestă dublarea informației privind corelarea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), atât în partea descriptivă, cât și în tabelul de corelare, ceea ce generează redundanță. Se recomandă consolidarea acestora într-o singură secțiune sintetică. Unele obiective specifice sunt formulate prea amplu, combinând mai multe rezultate, ceea ce afectează claritatea și monitorizarea. Acestea urmează a fi reformulate conform principiului SMART. De exemplu, obiectivul specific 5 combină două rezultate distincte (dezvoltarea serviciilor de extensie și atragerea specialiștilor tineri). Se recomandă reformularea acestuia astfel: Dezvoltarea serviciilor de extensie și transfer de cunoștințe în sectorul acvaculturii prin instruirea a cel puțin 70% din fermierii autorizați până în anul 2030, iar aspectele privind atragerea specialiștilor tineri să fie reflectate distinct în Planul de acțiuni.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
4.	Nu este asigurată corelarea clară între costurile din Planul de acțiuni și cele agregate în Tabelul 8 din Capitolul VI, ceea ce nu permite evaluarea fezabilității Programului. Se impune asigurarea trasabilității costurilor, corelarea cu programele /subprogramele bugetare și indicarea explicită a surselor de finanțare.	**Se acceptă** Costurile estimate pentru implementarea Programului vor fi corelate etapizat cu programele și subprogramele bugetare existente, în funcție de prioritățile stabilite și de disponibilitatea resurselor financiare.

		În același timp, o parte dintre măsurile prevăzute în Program implică necesități financiare suplimentare, care nu sunt integral acoperite din sursele bugetare existente. În acest sens, implementarea Programului va fi susținută prin mobilizarea unui mix de surse de finanțare, inclusiv alocații din bugetul de stat, fonduri externe nerambursabile, asistență financiară internațională și parteneriate cu sectorul privat. Identificarea și atragerea resurselor financiare suplimentare vor constitui un proces continuu, corelat cu oportunitățile de finanțare disponibile, inclusiv în cadrul programelor europene și internaționale relevante.
5.	La Planul de acțiuni: Se reiterează necesitatea asigurării estimării costurilor pentru toate acțiunile și pentru întreaga perioadă de implementare, evitând formulările generice, precum „buget de stat/ surse externe”. Analiza relevă următoarele deficiențe: - utilizarea neclară a separatorului „/” în coloana „Costuri” (de exemplu: 93 750,0 / 93 750,0); - indicarea generică a surselor de finanțare („Buget”, „Alte surse”); - lipsa corelării explicite cu programele/subprogramele bugetare. Se impune ajustarea structurii tabelului astfel încât informațiile să fie clare, explicite și verificabile.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
6.	În ceea ce privește termenul de realizare, se recomandă uniformizarea modului de prezentare („2026–2028”, „Anual”), evitând formulările descriptive redundante („Anual (2026 – 1 eveniment, 2027 – 1 eveniment, 2028 – 1 eveniment)”).	**Se acceptă** Planul de acțiuni a fost redactat conform recomandării
7.	Unele acțiuni sunt formulate general, fără a reflecta intervenții concrete.	**Se acceptă** Acțiunile au fost redactate conform recomandării

		Se recomandă utilizarea unor formulări operaționale („elaborarea”, „implementarea”, „organizarea”, „realizarea”), care să reflecte clar activitățile planificate.	
	8.	Planul de acțiuni va include doar acțiuni care reflectă intervențiile de politică, fiind evitate acțiunile recurente sau de rutină ale autorităților publice. De exemplu, acțiunea 5.1 poate fi reformulată astfel: Organizarea campaniilor de informare și promovare a acvaculturii performante, inclusiv prin elaborarea materialelor video de promovare.	**Se acceptă** Planul de acțiuni a fost redactat conform recomandării.
	9.	Indicatorii de monitorizare vor fi revizuiți astfel încât să fie corelați direct cu acțiunile, să fie măsurabili și să permită evaluarea nivelului de realizare. Totodată, indicatorii vor fi exprimați într-o formă cuantificabilă, care să permită aprecierea gradului de realizare a acțiunilor (acțiunile: 1.2, 2.2, 2.3).	**Se acceptă** Indicatorii de monitorizare au fost reformulați conform recomandării.
	10.	Pentru delimitarea clară a responsabilităților, Planul de acțiuni va fi completat cu o coloană suplimentară „Co-executori”, care va include toate părțile implicate în realizarea obiectivelor Programului.	**Se acceptă** Planul de acțiuni a fost completat conform recomandării.
	11.	La Nota de Fundamentare: Se solicită actualizarea Notei informative în conformitate cu ultima versiune a proiectului Programului.	**Nu se acceptă**
	12.	Totodată, se recomandă revizuirea temeiului legal, prin corelarea acestuia cu prevederile art. 8 alin. (8)-(9) din Legea nr. 288/2024, care constituie baza juridică pentru elaborarea și aprobarea Programului. Referința la art. 1 alin. (2) poate fi menținută doar ca justificare a obiectivelor de politică.	**Se acceptă** Nota de fundamentare a fost modificată conform recomandării.
	13.	De asemenea, se va revizui referința la Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, întrucât acesta nu mai este aplicabil pentru anul 2026.	**Se acceptă** Nota de fundamentare a fost modificată conform recomandării.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova *Nr.03-1399 din 24.04.2026*	1.	La acțiunea nr. 5.3 „Elaborarea și promovarea Ghidului investitorului în Acvacultură”, la compartimentul „Instituții responsabile” urmează de substituit „Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării” cu „Agenția de Investiții”, reieșind din domeniul de competență și funcțiile acesteia prevăzute la pct. 7 subpct.1) și pct.8 subpct.1) din Statutul Instituției Publice Agenția de Investiții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 439/2023.	**Se acceptă parțial** Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Agenția de Investiții vor fi instituții co-responsabile
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova *Nr. 04-2182 din 24.04.2026*		În limitele competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.	
Plenul Consiliului Concurenței *Nr. DJ-06/320-668 din 24 aprilie 2026*	1.	Proiectul propune aprobarea Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030 (în continuare PSSA), în vederea asigurării securității alimentare a Republicii Moldova prin sporirea ponderii producției	**Se acceptă** Recomandarea a fost inclusă în Capitolul VI (Estimarea costurilor), fiind adăugate prevederi

		interne, bazată pe optimizarea calității, creșterea competitivității, performanței și rezilienței la schimbările climaterice a sectorului de acvacultură. Pentru implementarea PSSA vor fi acordate resurse financiare din bugetul de stat (Fondul pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură (FDSAOPPPA), fonduri europene (în contextul aderării la UE), investiții private și programe de granturi (naționale și internaționale). Costul per ansamblu estimat al PSSA pentru etapa I este de 513 210,6 mii lei o parte din resurse fiind acoperite din bugetul de stat. Ținem să menționăm că, începând cu 01 ianuarie 2028, Consiliul Concurenței va prelua atribuția de control al ajutorului de stat în sectorul acvaculturii. Proiectul în Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028 privind implementarea PSSA la acțiunea 1.2; 2.1; 2.3; 2.5; 4.1-4.5; 5.1-5.2; 6.1-6.6 propune acordarea unor măsuri de sprijin întreprinderilor din sectorul de acvacultură din FDSAOPPPA, care ar putea fi calificate ca ajutor de stat sau ajutor de minimis în sensul regulilor ajutorului de stat reglementat de legislația cu privire la ajutorul de stat. Respectiv, la acordarea măsurilor de sprijin întreprinderilor din sectorul acvaculturii prevăzute în PSSA din FDSAOPPPA, furnizorul ajutorului de stat sau ajutorului de minimis urmează să asigure respectarea legislației ajutorului de stat și a normelor speciale din regulamentele privind ajutoarele de minimis ce vizează domeniul agricol și sectorul acvaculturii și pescuitului aprobate de Consiliul Concurenței, să notifice Consiliul Concurenței, la nivel de intenție, proiectele de acte juridice prin care se propune acordarea măsurilor de sprijin și, ulterior, să raporteze anual Consiliului Concurenței.	exprese privind obligativitatea notificării schemelor de sprijin.
	2.	Subsecvent, considerăm necesar substituirea denumirii valorii țintă intermediară 2027 pentru acțiunea nr. 6.4 din Planul de acțiuni pentru anii 2026 - 2028 privind implementarea PSSA "hotărâre de Guvern" cu textul "hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței", având în vedere că autoritate responsabilă de realizarea acțiunii ce vizează adoptarea de acte normative privind ajutoarele de stat și ajutorul de minimis în domeniul acvaculturii este Consiliul Concurenței.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor *Nr.05-2186 din 23 aprilie 2026*	1.	La pct.104.3, cu referire la eliberarea autorizației sanitar veterinară de funcționare exploatațiilor piscicole și monitorizarea activității acestora. În partea a II-a anexa nr.6 din Legea 221/2007 privind activitatea sanitar veterinară se menționează că activitatea de creștere a peștilor și a altor organisme acvatice se supune înregistrării sanitar veterinare și nu autorizării. Prin urmare pct. 104.3 din proiect se va ajusta corespunzător. Obiecție valabilă pe tot parcursul proiectului unde se face referire la autorizarea sanitar veterinară a unităților de acvacultură.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	2.	Art.5 alin.(1) litera a) din Legea 221/2007 privind activitatea sanitar veterinară menționează faptul că	**Se acceptă**

		„Agenția are drept scop: a) apărarea sănătății animalelor, protecția animalelor, prevenirea transmiterii de boli de la animale la om, realizarea siguranței produselor de origine animală destinate consumului uman...". Având în vedere cele menționate supra, se consideră oportun completarea pct. 104 cu prevederi suplimentare privind responsabilitățile Agenției.	Proiectul a fost completat conform recomandării.
	3.	Totodată, Agenția recomandă includerea unor prevederi în partea ce ține de notificarea în cazul apariției bolilor, controlul importului și mișcării pe teritoriul țării a materialului piscicol, precum și corelarea cu standardele europene privind bunăstarea animalelor acvatice prin includerea standardelor minime privind densitatea de populare, calitatea apei și manipularea materialului piscicol.	**Se acceptă** Proiectul a fost completa conform recomandării.
Ministerul Finanțelor *Nr. 09/2-03/301/691 din 06 aprilie 2026*	1.	La pct.1 din proiectul hotărârii, sintagma „Programului" se substituie cu sintagma „Programul".	**Se acceptă** Pct. 1 a fost redactat conform obiecției
	2.	Pe întreg textul proiectului, recomandăm substituirea „Agenția Relații Funciare și Cadastru" cu denumirea oficială: „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru" în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.959/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru (restructurarea domeniului geodezie, cartografie și cadastru și modificarea unor acte normative).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform obiecției
	3.	La pct. 93 conform Tabelului nr.8 „Estimarea costurilor pentru implementarea Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030, etapa I (Planul de acțiuni 2026-2028)" sunt indicate costuri acoperite din bugetul de stat în perioada anilor 2027-2028 în mărime de 244,3 mil.lei, fiind însoțit de explicația că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a înaintat spre examinarea solicitarea de mijloace financiare în cadrul elaborării CBTM 2027-2029. Reflectarea acestor sume ca acoperite, reprezintă o informație eronată, dat fiind faptul că la moment Ministerul Finanțelor este doar în proces de examinare a propunerilor înaintate de către autoritățile publice centrale, privind măsurile/ acțiunile ce urmează a fi incluse spre finanțate în următorii ani. Respectiv, în funcție de identificarea mijloacelor financiare disponibile și prioritățile stabilite ale Guvernului, Ministerul Finanțelor în comun cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va analiza alinierea acțiunilor din proiectul programului cu reglementările asumate în procesul de aderare la Uniunea Europeană și va înainta propuneri de soluționare. Totodată, în condițiile de finanțare prudentă a cheltuielilor, identificarea mijloacelor financiare adiționale din bugetul de stat este dificilă, iar acceptarea unor angajamente neacoperite financiar, încalcă principiul sustenabilității bugetare.	**Se acceptă parțial** Reflectarea sumei de 244,3 mil. lei pentru anii 2027-2028 reiese din mecanismul financiar dedicat: Fondului pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, definit expres ca „parte integrantă a programelor de cheltuieli finanțate din bugetul de stat". Programul Strategic nu creează angajamente noi ad-hoc, ci doar operaționalizează un instrument financiar deja aprobat prin lege. Reflectarea costurilor derivă direct din prevederile imperative ale Art. 51 și 52 din Legea nr. 288/2024, care instituie Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii.

			Prin urmare Programul propus nu face decât să structureze destinația acestor surse stabilite prin lege. Totodată menționăm că, Nota de fundamentare a fost completată cu unele concretizări în acest scop.
	4.	**La planul de acțiuni** este necesară asigurarea trasabilității costurilor, alinierea acestora cu programele și subprogramele bugetare, precum și indicarea explicită a surselor de finanțare. În contextul celor expuse, proiectul urmează a fi ajustat conform obiecțiilor și propunerilor menționate.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform obiecției
Ministerul Mediului *Nr. 02-07/1292 din 21.04.2026*	1.	Proiectul programului analizat constituie un instrument de planificare sectorială cu impact direct și indirect asupra ecosistemelor acvatice naturale și seminaturale, asupra structurii și funcționării comunităților biotice, precum și asupra integrității fondului genetic piscicol autohton. Deși documentul reflectă, la nivel conceptual, necesitatea promovării acvaculturii durabile și a utilizării eficiente a resurselor piscicole, se constată că dimensiunea privind conservarea biodiversității și biosecuritatea este insuficient dezvoltată din punct de vedere tehnic și operațional.	Se acceptă Proiectul a fost completat conform recomandării.
	2.	În contextul extinderii și intensificării activităților de acvacultură, inclusiv prin utilizarea sistemelor intensive și semi-intensive și a speciilor non-native, riscurile ecologice asociate sunt insuficient abordate. În mod particular, documentul nu tratează în mod adecvat riscurile de invazivitate biologică, hibridizare și transmitere a agenților patogeni către populațiile piscicole autohtone. Totodată, lipsesc prevederi clare privind prevenirea evadării speciilor din exploatațiile piscicole, precum și mecanisme eficiente de control al introducerii și răspândirii speciilor alogene, ceea ce poate genera presiuni suplimentare asupra ecosistemelor naturale.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării. Totodată, obiecția este integrată sub aspectul stabilirii cadrului de reglementare, prevăzută la OS 6, care prevede elaborarea cadrului național aliniat Regulamentului (CE) nr. 708/2007, care prevede norme privind prevenirea evadării speciilor din exploatațiile piscicole, precum și mecanisme eficiente de control al introducerii și răspândirii speciilor lipsă la nivel local.
	3.	De asemenea, componenta de biosecuritate și ihtiopatologie nu este suficient detaliată, lipsind protocoale clare privind monitorizarea stării sanitare veterinare a efectivelor	**Se acceptă parțial** Obiecția este integrată sub aspectul stabilirii cadrului

	piscicole, prevenirea și controlul bolilor, precum și gestionarea riscurilor de transmitere a agenților patogeni către populațiile sălbatice. Un alt aspect esențial îl constituie lipsa unui cadru funcțional pentru monitorizarea impactului asupra biodiversității acvatice. Deși documentul constată insuficiența datelor disponibile, nu sunt propuse mecanisme concrete de evaluare și raportare. În acest sens, se recomandă instituirea unui sistem de monitorizare bazat pe indicatori biologici și ecologici relevanți (diversitatea specifică, structura populațiilor piscicole, prezența speciilor invazive, starea ecologică a corpurilor de apă, indicatori de biosecuritate).	de reglementare, prevăzută la OS 5, care prevede elaborarea cadrului național aliniat Regulamentului (CE) nr. 708/2007 și impune: 1.obligativitatea evaluării riscurilor biologice și a impactului asupra biodiversității pentru orice introducere de specii noi în acvacultură; 2. Monitorizarea post-diseminare în unitățile de acvacultură; 3. Prevenirea și controlul sănătății animalelor de acvacultură, precum și gestionarea riscurilor de transmitere a agenților patogeni.
4.	Totodată, Programul nu reflectă în mod suficient principiile de prevenire și precauție în gestionarea riscurilor biologice și nu asigură o corelare deplină cu cadrul normativ relevant privind conservarea biodiversității și protecția fondului genetic piscicol autohton.	Se acceptă Proiectul a fost completat conform recomandărilor
5.	Cu referire la integrarea dimensiunii schimbărilor climatice și creșterea rezilienței sectorului acvaculturii, se constată că Programul Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030 menționează vulnerabilitatea sectorului la schimbările climatice, însă obiectivele și măsurile concrete de adaptare și reziliență sunt insuficient dezvoltate, iar cadrul operațional este incomplet. Textul Programului face referire la tehnologii recirculante și la reabilitarea infrastructurii hidrotehnice, dar nu există un set clar de acțiuni operaționale, indicatori cu privire la reziliență sau mecanisme de monitorizare climatică. De asemenea, nu sunt incluse ținte cantitative privind reducerea pierderilor de producție cauzate de secetă/inundații, nu sunt prevăzute măsuri de diversificare genetică și adaptare a speciilor la stres climatic, lipsesc indicatori de reziliență climatică (de exemplu, procentul fermelor adaptate la tehnologii eficiente în utilizarea apei), nu sunt menționate mecanisme de finanțare verzi sau stimulente pentru tehnologii cu emisii reduse, nu există o corelare explicită cu Contribuția Națională Determinată (NDC) și cu Programul de dezvoltare cu emisii reduse (HG nr. 659/2023). În vederea consolidării componentei climatice, se recomandă completarea Programului cu un set coerent de obiective, măsuri și indicatori structurate pe următoarele domenii de intervenție:	**Se acceptă parțial** Proiectul a fost completat ținându-se cont de unele recomandări. Totodată, comunicăm că, proiectul a fost elaborat în colaborare cu Walter Dubner, expert delegat pentru suport instituțional, care ne-a ghidat la etapa de stabilire a obiectivelor PSSA, ținându-se cont și de Orientările Strategice ale UE pentru dezvoltarea pescuitului și acvaculturii.

	- Infrastructură și tehnologii reziliente; - Diversificarea genetică și adaptarea speciilor; - Monitorizare climatică și digitalizare; - Finanțare verde și stimulente; - Educație și capacitate instituțională.	
6.	Pe lângă aspectele menționate, se impune revizuirea redacțională a proiectului, după cum urmează: - În tot textul proiectului, cuvântul „bazin” se va substitui cu „obiectiv acvatic”, la toate formele gramaticale, conform noțiunii prevăzute de Legea nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura. Totodată, potrivit Legii apelor nr. 272/2011, bazinul de apă reprezintă un corp de apă artificial provizoriu, care se umple prin pompare sau prin scurgere, destinat irigației și/sau altor scopuri, cu excepția reproducerii și creșterii peștelui. De asemenea, denumirile corpurilor de apă unice și indivizibile, așa cum sunt iazurile, lacurile de acumulare și helești eiele, urmează a fi utilizate în conformitate cu noțiunile prevăzute de actele normative menționate.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
7.	Toate actele normative la care se face trimitere necesită a fi indicate cu denumirea completă corespunzătoare, conform prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării.
8.	La Capitolul II, Secțiunea 1, cuvântul „acvatic” se va substitui cu „resursele de apă”, întrucât termenul „acvatic” definește ceva care trăiește, crește sau se află în apă ori care ține de apă.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării.
9.	La pct. 16: - cuvântul „pârâuri” se va corecta cu forma corectă „pâraie”, iar cifra „16.000” se va substitui cu „18.000”. Totodată, sintagma „pe un sector de 700 m curge și Dunărea” se va exclude ca fiind nerelevantă în contextul analizei generale. În schimb, la compartimentul „Cele mai lungi râuri” se va include explicit fluviul Dunărea.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării.
10.	La figura nr. 1, cuvântul „bazinelor” se va substitui cu „subbazinelor”, conform noțiunii prevăzute de Legea apelor nr. 272/2011 și anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 775/2013 cu privire la hotarele districtelor bazinelor și subbazinelor hidrografice și hărțile speciale în care sunt determinate, sau sintagma „Bazinul hidrografic al Republicii Moldova” este improprie și se va substitui cu „Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova”, având în vedere că teritoriul țării este parte a mai multor districte hidrografice.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării.
11.	Pct. 17 va avea următorul cuprins: „Densitatea medie a rețelei hidrografice este de aproximativ 0,48 km2. Cel mai mare debit al râurilor se înregistrează în timpul ploilor abundente, al viiturilor și primăvara, ca urmare a topirii zăpezilor, în cazul iernilor cu ninsori consistente. Resursele de apă ale Republicii Moldova sunt limitate și depind în proporție semnificativă de aportul fluviului Nistru și al râului Prut, care constituie principalele surse de apă de suprafață ale țării.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării.

	Districtul bazinul hidrografic al fluviului Nistru ocupă cea mai mare parte a teritoriului Republicii Moldova, de 56,6% din suprafața țării, și se caracterizează prin densitatea reţelei hidrografice de 0,56 km/km2 și este reprezentată de 1591 de râuri, inclusiv cinci cu lungimea de peste 100 km. Cele mai lungi râuri din cadrul districtului sunt Răut, Bîc și Botna. Cel mai mari lac de acumulare este Dubăsari pe fluviul Nistru (67,5 km2). Debitul mediu multianual al fluviului Nistru la intrarea pe teritoriul Republicii Moldova (postul hidrometric Naslavcea) este de aproximativ 301 m³/s, iar la ieșire (zona Palanca) de circa 303 m³/s, valorile fiind influențate de regimul hidrologic natural și de exploatarea acumulărilor hidrotehnice din amonte’”	
12.	Tabelul nr. 1 se va exclude, nefiind clar sensul informațiilor prezentate, unele dintre acestea fiind, totodată, irelevante.	**Se acceptă** Tabelul a fost exclus.
13.	Pct. 18 va avea următorul cuprins: „Fluviul Nistru reprezintă una dintre principalele surse de apă de suprafață pentru Republica Moldova, fiind utilizat în special pentru alimentarea cu apă potabilă a localităților, inclusiv a municipiului Chișinău, precum și pentru unele regiuni ale Ucrainei, inclusiv regiunea Odesa, prin infrastructură hidrotehnică transfrontalieră.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării.
14.	Pct. 19 va avea următorul cuprins: „Al doilea district este cel al bazinului hidrografic Dunărea–Prut și Marea Neagră, care în hotarele Republicii Moldova reprezintă 43,6% din suprafața țării, cu resurse de apă de suprafață destul de modeste. Densitatea rețelei hidrografice este neuniformă în cadrul districtului. Debitul mediu multianual al râului Prut (postul hidrometric Șirăuți) este de aproximativ 71,6 m³/s, iar cel de ieșire (postul hidrometric Cahul) de circa 78,6 m³/s. Suprafață bazinului râului Prut este de aproximativ 22,16% din teritoriul țării, iar valoarea medie a densității hidrografice este de 0,54 km/km2. În partea de sud al districtul bazinul hidrografic Dunărea–Prut și Marea Neagră densitatea rețelei hidrografice este mai redusă, fiind aproximativ de 0,45 km/km2. Pe râul Prut cele mai mari lacuri de acumulare fiind Costești-Stânca, cu suprafața 59 km2 și ferma piscicolă de la Crihana cu suprafața de aproximativ 14,7 km2.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării
15.	Pct. 20 va avea următorul cuprins: „Lacurile naturale în districtul bazinului hidrografic Dunărea–Prut și Marea Neagră sunt Beleu și Manta, cu o suprafață de 60 km2 și respectiv 6,5 km2, iar în districtul bazinului hidrografic al fluviului Nistru este albia veche a fluviului, denumită Nistrul Chior, cu o lungime de circa 42 km.	**Se acceptă** Proiectul a fost modificat conform recomandării.
16.	Pct. 21 va avea următorul cuprins: „Urmare ultimilor inventarieri pe teritoriul țării au fost identificate 6763 de iazuri și lacuri de acumulare, o căror suprafață totală este de aproximativ 513 km2. Apa din aceste iazuri și lacuri de	Se acceptă Proiectul a fost completat conform recomandării.

		acumulare este destinată pentru acvacultură, irigație, pescuit, recreere, necesități industriale, protecția contra inundațiilor.	
	17.	Textul „și o capacitate totală de păstrare a apei de circa 1,5 km³, din acestea 126 cu un volum mai mare de 1 mil. m³” se va exclude, deoarece nu mai corespunde realității, fiind reprezentat de date preluate din perioada anilor ’90.	Se acceptă Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	18	Pct. 22 se va exclude, informația dată fiind deja expusă la pct. 17 și 19.	**Se acceptă** Punctul 22 a fost exclus conform recomandării.
	19.	Pct. 23 va avea următorul cuprins: „Apa subterană reprezintă o sursă strategică de alimentare cu apă potabilă și, într-o măsură mai redusă, pentru alte utilizări industriale în Republica Moldova. Reîncărcarea naturală a acviferelor se realizează preponderent prin infiltrarea precipitațiilor, însă procesul de reîncărcare este relativ lent și variabil în funcție de condițiile climatice, ceea ce determină vulnerabilitatea acestora la o supraexploatare. Regimul apelor subterane este influențat în principal de factorii climatici (precipitații, evapotranspirație) și de condițiile hidrogeologice locale, precum și de interacțiunea cu apele de suprafață, în special în zonele adiacente fluviului Nistru, râurilor Prut, Răut, Ichel, Bîcul și alte zone unde rocile acvifere aflorează. Influența directă a iazurilor și lacurilor de acumulare asupra nivelului apelor subterane este, în general, locală și dependentă de conectivitatea hidrogeologică dintre aceste sisteme. Nivelul apelor din iazuri și lacurile de acumulare este determina t de regimul precipitațiilor și de aportul hidrologic sezonier, fiind de regulă mai ridicat în perioadele de primăvară. Din punct de vedere socio-economic, resursele de apă de suprafață și subterane au un rol esențial în dezvoltarea sectorului agroalimentar, contribuind la: 23.1 asigurarea necesarului de apă pentru irigare; 23.2 stabilizarea microclimatului local; 23.3 susținerea activităților de piscicultură; 23.4 conservarea biodiversității și dezvoltarea activităților de recreere și turism rural.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	20.	La pct. 29 se propune excluderea sintagmei „obținută din”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	21.	La pct. 31, sintagma „deficit între” se va substitui cu „deficit de”	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	22.	La pct. 42 se propune completarea cu sintagma „al Ministerului Mediului”	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	23.	La Tabelul 6 se va indica denumirea completă a actelor normative.	**Se acceptă parțial** Tabelul a fost modificat conform solicitării Cancelariei de Stat.

24.	La pct. 88.2, sintagma „produselor de populat piscicol” urmează a fi reformulată, ori popularea și repopularea nu se efectuează cu „produse”	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
25.	Pct. 85.1. de expus în următoarea redacție „PSSA va asigura o ofertă mai stabilă și mai diversificată de pește și produse din acvacultură, contribuind la reducerea decalajului dintre cerere și oferta internă. Aceasta va avea un impact direct asupra consolidării securității alimentare a țării. Totodată, peștele, fiind o sursă valoroasă de proteine și nutrienți esențiali, va deveni mai accesibil populației, contribuind la îmbunătățirea alimentației și a stării de sănătate a populației”	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
26.	De asemenea, la Capitolul VIII „AUTORITĂȚI/INSTITUȚII RESPONSABILE” se recomandă includerea, în calitate de instituție de implementare, a Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” (în continuare Administrația), ținând cont că, potrivit pct. 5–7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, aprobat prin HG nr. 849/2024, aceasta gestionează și protejează resursele de apă, administrează terenurile fondului apelor, lacurile de acumulare, iazurile și construcțiile hidrotehnice proprietate publică a statului, monitorizează și execută lucrări asupra infrastructurii hidrotehnice, ține Sistemul informațional „Cadastrul de stat al apelor”, colectează date privind starea corpurilor de apă și coordonează regulamentele de exploatare a lacurilor și iazurilor. În acest context, măsurile din PSSA privind inventarierea obiectivelor acvatice, reabilitarea infrastructurii hidrotehnice și introducerea în circuitul economic a corpurilor de apă, cu excepția monitorizării calității apei, se încadrează direct în competențele instituției. Se recomandă completarea PSSA cu prevederi exprese privind rolul Administrației în: • gestionarea și evidența corpurilor de apă utilizate în acvacultură; • avizarea lucrărilor asupra construcțiilor hidrotehnice; • evaluarea hidrologică a corpurilor de apă utilizate în scop piscicol.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
27.	Totodată, se recomandă completarea proiectului cu următoarele precizări: - Regimul juridic al corpurilor de apă - utilizarea obiectivelor acvatice în scop piscicol, precum și intervențiile și lucrările hidrotehnice asupra acestora urmează a fi realizate cu respectarea competențelor Administrației și în coordonare cu aceasta. - Corelarea cu „Cadastrul de stat al apelor” - se propune utilizarea obligatorie a datelor oficiale în procesele de inventariere și planificare. - Regulamente de exploatare - exploatarea lacurilor și iazurilor urmează a se realiza în baza regulamentelor înregistrate și coordonate cu Administrația.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat la Secțiunea a 2-a „Managementul și capacitatea de producție”

	28.	De asemenea, denumirea „Agenția «Apele Moldovei»” se va substitui corespunzător cu „Instituția Publică Administrația Națională «Apele Moldovei».	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
Etapa de expertizare			
Consiliul Concurenței *(Notificare prin E-legiferare)*		Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor asupra proiectului definitivat.	
Ministerul Afacerilor Externe *(Notificare prin E-legiferare)*		Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor *(Notificare prin E-legiferare)*		Lipsa de obiecții și propuneri.	
Cancelaria de Stat *nr.21/1-78-6611 din 10.06.2026*	1.	**La proiectul hotărârii Guvernului:** Se reiterează obiecția formulată în avizul Cancelariei de Stat nr.13/1-05/799 din 17.03.2025 privind aplicarea prevederilor art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Întrucât Nota de fundamentare nu conține argumente care să justifice stabilirea unei date distincte de intrare în vigoare, pct. 6 din proiectul hotărârii urmează a fi exclus, iar actul normativ va intra în vigoare în condițiile generale prevăzute la art. 56 alin. (1) din legea menționată.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	2.	Se constată neconcordanțe între termenele de raportare stabilite în proiectul hotărârii (pct. 3.3 – 31 martie) și cele prevăzute în Program (15 februarie). Se recomandă uniformizarea termenelor de raportare și stabilirea unui termen unic.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	3.	**La proiectul Programului:** Se reiterează necesitatea ajustării structurii documentului în conformitate cu pct. 16 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 (în continuare – Regulament), precum și cu Ghidul metodologic cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Ordinul secretarului general al Guvernului nr. 191/20251 (în continuare – Ghid metodologic). Astfel, Capitolului III urmează a fi dispersat în două capitole distincte, respectiv „Obiective generale și specifice” și „Indicatori de monitorizare”, cu repartizarea corespunzătoare a informațiilor aferente fiecărei componente.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	4.	Se reiterează necesitatea revizuirii indicatorilor de monitorizare din Tabelul 7, întrucât aceștia sunt preponderent orientați spre produse și activități (de exemplu: numărul de corpuri de apă reabilitate, numărul de probe testate, numărul de unități modernizate, numărul de expoziții	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

	organizate, numărul de elevi/studenți înmatriculați, numărul de exploatații care au beneficiat de sprijin etc.), fără delimitarea clară a indicatorilor de impact și rezultat aferenți obiectivelor Programului. Totodată, se vor exclude valorile „0” ca punct de referință inițial, întrucât acestea nu permit evaluarea obiectivă a progresului în implementare.	
5.	Se constată că obiecția privind dublarea informației referitoare la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) nu a fost valorificată. Menținerea atât a descrierii narative, cât și a tabelului de corelare generează redundanță. Se recomandă consolidarea informațiilor într-o singură secțiune sintetică.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
6.	Se reiterează necesitatea asigurării coerenței și uniformității obiectivelor specifice între secțiunile Programului, întrucât se constată neconcordanțe între formularile incluse în partea descriptivă și Planul de acțiuni. Se constată neconcordanțe între Tabelul 6 și Tabelul 7 privind formularea Obiectivului specific nr. 4. Se recomandă uniformizarea formulării acestuia în toate compartimentele. La nivel de obiective generale și specifice se recomanda utilizarea indicatorilor din capitolul „Analiza situației”, utilizați la identificarea problemelor. Includerea acestora la nivel de obiective este argumentată de necesitatea asigurării în documentele strategice a corelării dintre cauze, probleme, obiective și efecte.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării
7.	Se constată o discrepanță între suma indicată pentru Etapa I (512 960,0 mii lei) și totalizarea costurilor aferente (512 960,6 mii lei). Se recomandă verificarea calculelor și asigurarea coerenței datelor financiare în întregul document.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării
8.	Capitolul „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare” se va completa cu periodicitatea, termenele și responsabilitățile privind prezentarea către Guvern a rapoartelor de monitorizare, evaluare intermediară și evaluare finală.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării
9.	**La Planul de acțiuni:** Se reiterează obiecția privind prezentarea surselor de finanțare. Formularile generale de tip „sectorul privat” și „surse externe” nu sunt însoțite de precizarea mecanismelor concrete de finanțare. Se solicită detalierea acestora prin indicarea mecanismelor, programelor sau instrumentelor de finanțare.	**Se acceptă** Proiectul a fost completat conform recomandării
10.	Se reiterează necesitatea revizuirii acțiunilor, întrucât unele includ mai multe intervenții distincte într-o singură formulare, ceea ce afectează monitorizarea și evaluarea implementării. Se recomandă delimitarea acestora în acțiuni separate (De exemplu: acțiunea 2.2).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării
11.	În rubrica „Instituții responsabile” se vor indica exclusiv autoritățile publice din subordinea Guvernului, celelalte entități urmând a fi incluse în calitate de parteneri de implementare.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării

	12.	La Nota de Fundamentare: Se solicită actualizarea Notei de fundamentare în conformitate cu versiunea finală a Programului și a proiectului hotărârii, inclusiv sub aspectul justificării termenului de intrare în vigoare și al reflectării modificărilor operate.	**Se acceptă** Nota de fundamentare a fost actualizată.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Notificare prin E-legiferare)		Comunică lipsa de propuneri și obiecții.	
Ministerul Mediului *Nr. 02-07/1860*	1.	Punctul nr. 21 va avea următorul cuprins „Creșterea peștelui în obiecte acvatice cu apă dulce reprezintă o ramură importantă a acvaculturii în Republica Moldova, având un potențial semnificativ pentru dezvoltarea economică și asigurarea securității alimentare. În prezent, obiectele acvatice se află în proprietatea statului, a unităților administrativ-teritoriale și a persoanelor fizice și juridice de drept privat”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	2.	Punctul nr. 27 va avea următorul cuprins „Intervențiile și lucrările hidrotehnice efectuate în cadrul obiectelor acvatice, inclusiv lucrările de decolmatare, consolidare a malurilor, construcție, reconstrucție sau reabilitare a construcțiilor hidrotehnice, se realizează în coordonare cu Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, în conformitate cu cadrul normativ aplicabil.”	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	3.	Punctul nr. 28 va avea următorul cuprins „Inventarierea, planificarea și înregistrarea unităților de acvacultură se efectuează cu utilizarea datelor oficiale din Cadastrul de Stat al Apelor. Identificarea obiectelor acvatice utilizate pentru activități de acvacultură se realizează în baza informațiilor cadastrale, inclusiv a coordonatelor geografice și a datelor tehnice aferente acestora.”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	4.	Punctul nr. 29 va avea următorul cuprins „Exploatarea obiectelor acvatice utilizate pentru activități de acvacultură se realizează în conformitate cu regulamentele de exploatare elaborate pentru fiecare lac de acumulare, iaz sau helești, iar pentru bazinele de apă, lacurile și helești cu umplere prin pompare, în baza fișelor tehnice întocmite în condițiile cadrului normativ aplicabil. Persoanele care desfășoară activități de acvacultură în cadrul obiectelor acvatice de suprafață au obligația de a deține regulamente de exploatare sau, după caz, fișe tehnice elaborate, coordonate și înregistrate în conformitate cu Regulamentul-tip de exploatare a lacurilor de acumulare, iazurilor și helești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016.”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	5.	La punctul nr. 44.2 cuvintele „bazinele de acumulare” se vor substitui cu „obiectele acvatice”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	6.	În tabelul nr. 7, la obiectivul 1.2 „Numărul de corpuri de apă (helești/iazuri) cărora li s-au restabilit/reparat construcțiile hidrotehnice (diguri, stăvilare, sisteme de evacuare)” la	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

	rubrica ,,furnizor de date” se vor indica și administrațiile publice locale precum și persoanele fizice, în dependență de dreptul de proprietate deținut asupra obiectelor acvatice. Or, conform prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 849/2024, instituția exercită atribuții de gestionare, întreținere, reconstrucție și monitorizare a construcțiilor hidrotehnice și a obiectelor de gospodărire a apelor aflate în proprietatea publică a statului și gestionate de aceasta. Totodată, conform pct. 6 subpct. 6.2 și 6.3 din Regulament, competențele instituției se limitează la terenurile fondului apelor, lacurile de acumulare/iazurile și construcțiile hidrotehnice proprietate publică a statului. În același timp, obiectivele acvatice din Republica Moldova se află atât în proprietatea publică a statului, cât și în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și în proprietatea privată. În consecință, responsabilitatea privind întreținerea, reabilitarea și repararea construcțiilor hidrotehnice aferente acestor obiective revine proprietarilor sau deținătorilor legali ai acestora, în conformitate cu regimul juridic al bunului. Prin urmare, atribuirea integrală a indicatorului Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” nu reflectă delimitarea competențelor stabilite de cadrul normativ și poate conduce la asumarea unor responsabilități care excedează atribuțiilor instituției.	
7.	De asemenea, se constată necesitatea revizuirii punctului nr. 119 din proiect în partea ce stabilește atribuțiile Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, în vederea asigurării coerenței juridice, a corelării cu cadrul normativ de organizare și funcționare a instituției și a evitării extinderii nejustificate a competențelor acesteia. Astfel, se propune următoarea redacție: ,,119. Instituția Publică Administrația Națională ,,Apele Moldovei” exercită, în limitele competențelor stabilite de cadrul normativ, atribuții în domeniul gospodăririi apelor, după cum urmează: 119.1 ține evidența obiectelor acvatice proprietate a statului utilizate în acvacultură; 119.2 coordonează documentația de proiect în domeniul gospodăririi apelor, pentru intervențiile și lucrările menționate la pct. 27; 119.3 colectează datele primare din teritoriu privind starea construcțiilor hidrotehnice; 119.4 organizează prospecțiuni tematice ale lacurilor de acumulare în scopul identificării factorilor de risc; 119.5 evaluează resursele de apă și avizează evacuarea apei.” Concomitent, la Capitolul VIII se invocă necesitatea prevederii atribuțiilor și pentru proprietarii obiectelor acvatice, în special al construcțiilor hidrotehnice, asigurându-se astfel	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

		concordanța dintre atribuțiile instituționale și responsabilitățile efective ale subiecților de drept implicați.	
	8.	La punctul nr. 1.2 din Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028 privind implementarea Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030 se solicită, fie includerea responsabilităților și după persoanele de drept privat, ca proprietari de baraje sau obiecte acvatice, fie menționarea atribuțiilor Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei" doar în cazul bunurilor proprietate a statului. Or, potrivit Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei", aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 849/2024, Administrația are misiunea de a implementa legislația în domeniul gestionării și protecției resurselor de apă și a construcțiilor hidrotehnice proprietate publică a statului, nefiind abilitată să inițieze sau să dezvolte activități de producție piscicolă. Subsidiar, „curățarea chiuvetei (albiei) helești eielor de nămol și pietriș" reprezintă lucrări materiale de întreținere sau reabilitare a unor obiective concrete, care trebuie realizate de proprietarii sau deținătorii legali ai acestora, în funcție de regimul juridic al bunurilor respective. Instituirea unei asemenea sarcini în sarcina Administrației ar extinde nejustificat competențele acesteia asupra unor obiective care nu se află în proprietatea publică a statului sau în gestiunea sa. De asemenea, formularea „restabilirea construcțiilor hidrotehnice" este excesiv de generală și poate fi interpretată ca atribuind Administrației obligația de a executa lucrări de reconstrucție asupra tuturor construcțiilor hidrotehnice, indiferent de titularul dreptului de proprietate.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	9.	La punctul nr. 4.3 din Plan, este de menționat că elaborarea și promovarea Ghidului investitorului în acvacultură nu se încadrează în misiunea și atribuțiile Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei". O asemenea activitate are caracter de promovare investițională și dezvoltare sectorială, excedând competențelor stabilite prin cadrul normativ de organizare și funcționare a instituției.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (Notificare prin E-legiferare)		Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor pe proiectul definitivat	
Ministerul Finanțelor *09/2-09/391 din 16.06.2026*	1.	Conform punctului 6 al proiectului de hotărâre prevederile acesteia se preconizează să intre în vigoare începând cu 1 septembrie 2026, or în lipsa identificării și alocării resurselor financiare necesare, implementarea proiectului la data respectivă este imposibilă.	**Se acceptă** Pct. 6 a fost exclus

	2.	Totodată, reiterăm obiecția expusă anterior prin avizul nr.09/2-03/301/691 din 08 mai 2026 referitor la indicarea eronată a faptului că, costurile în mărime de 244,3 mil.lei în perioada anilor 2027-2028 sunt acoperite din bugetul de stat. Explicația Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare precum că au fost înaintate spre examinare solicitări de mijloace financiare în cadrul elaborării CBTM 2027-2029 nu este relevantă dat fiind faptul, că la moment Ministerul Finanțelor este doar în proces de examinare a propunerilor înaintate de către autoritățile publice centrale, privind măsurile/ acțiunile ce urmează a fi incluse spre finanțate în următorii ani.	**Se acceptă** Proiectul (Tabelul 8 și pct. 105.3) a fost redactat conform recomandării.
Ministerul Justiției Nr. 04/2-6026 din 02.06.2026	1.	**La proiectul hotărârii:** La pct. 2, termenul „Autoritățile administrative centrale" se va substitui cu termenul „autoritatea administrației publice centrale de specialitate", astfel cum este indicat în Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (obiecție valabilă și la pct. 124 din Program). În același punct, cuvintele „instituțiile publice" se vor substitui cu cuvintele „entitățile publice", or, cuvântul „entitate" cuprinde și instituțiile (obiecție valabilă și la subpct. 11.3, pct. 124, 125 din Program).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	2.	La subpct. 2.2, cuvintele „data de" se vor exclude ca fiind excedente (obiecție valabilă și la subpct. 3.1 și 3.2).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	3.	La proiectul Programului strategic al sectorului de acvacultură 2026-2030: La subpct. 3.1, în referința la Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030", se va indica și legea prin care a fost aprobată (Legea nr.315/2022). În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Pornind de la prevederea legală enunțată, în cuprinsul propus la subpct. 3.1, abrevierea „SND" se va substitui cu cuvintele „Strategia Națională de Dezvoltare", or, la prima utilizare în text nu este indicată mențiunea „în continuare - SND Moldova Europeană 2030"	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	4.	La pct. 4, textul „aprobat prin HG nr. 624/2023" se va substitui cu textul „aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 624/2023", iar la pct. 5, textul „aprobat prin HG nr. 816/2023" se va substitui cu textul „aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 816/2023".	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	5.	La pct. 7, în referința la Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030, se va indica și actul normativ prin care a fost aprobată (Hotărârea Guvernului nr. 56/2023) (obiecție valabilă și la pct. 84).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	6.	La subpunctele de la pct. 11 primul cuvânt se va scrie cu minusculă (obiecție valabilă și la subpunctele de la pct. 48, 52, etc.).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

	7.	La subpct. 11.2 se va indica denumirea deplină a formei juridice de organizare a Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	8.	Prevederea de la pct. 12 privind consultarea proiectului cu mediul asociativ se va exclude din proiect, or, mențiunea enunțată urmează a fi indicată în nota de fundamentare la pct. 6 „Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ”.	**Se acceptă parțial** Pct. 12 a fost redactat pentru a prezenta aportul asociațiilor din sector în elaborarea PSSA, care a fost recomandarea Cancelariei de Stat la etapa de evaluare.
	9.	Pornind de la faptul că în proiect este o singură figură, aceasta nu se va numerota.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	10.	Potrivit art. 9 alin. (2) lit. b) și art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, de domeniul public al statului, al unităților administrativ teritoriale de nivelul întâi țin terenurile fondului apelor. În conformitate cu art. 4 alin. (2) din Legea apelor nr. 272/2011, apele de suprafață și subterane fac parte din domeniul public al statului. Potrivit art. 50 alin. (2) din Legea nr. 272/2011, Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” este responsabilă de întreținerea corpurilor de apă de suprafață și subterane. Pornind de la prevederile legale enunțate, enunțul al doilea de la pct. 21 „În prezent, corpurile de apă ce se află în proprietatea/autorităților publice locale și Administrației Naționale Apele Moldovei și a proprietarilor privați” se va revizui corespunzător. Mai mult, în modul în care este formulată, dispoziția nu constituie un enunț distinct.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	11.	În conformitate cu art. 52 alin. (2) și (3) din Legea nr. 100/2017, „(2) Punctele, de regulă, nu au denumire, sunt expuse fără utilizarea cuvântului „punct” şi se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul şi până la sfârșitul actului normativ. (3) Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.”. Pornind de la prevederile legale enunțate, la pct. 24 subpunctele se vor renumerota, iar semnele grafice se vor exclude (obiecție valabilă și la pct. 52, 54, 105 etc.).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	12.	La pct. 29, referința la Hotărârea Guvernului nr. 977/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/helețeielor se va substitui cu referința la Regulamentul-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/helețeielor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016, or, prevederile referitoare la înregistrarea și coordonarea Regulamentului de exploatare	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

		cu I.P. Administrația Națională „Apele Moldovei” sunt indicate în Regulament și nu în hotărârea Guvernului de aprobare a acestuia.	
	13.	La pct. 32, textul „Tabelul 1” se va substitui cu textul „Tabelul nr. 1” (obiecție valabilă și la tabelele nr. 2-nr. 7).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	14.	În conformitate cu art. 11 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale. Pornind de la regula enunțată, la pct. 42 referința la Ordinul nr. 113/2025 se va ajusta corespunzător. Totodată, se va indica și denumirea acestuia. Întru respectarea condiției preciziei, la pct. 73, referința la actul normativ se va substitui cu referința la actul normativ concret.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	15.	La pct. 75, întru corectitudinea redactării, textul „Regulamentul privind măsurile și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea investițiilor, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 491/2023 cu privire la subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural” se va substitui cu textul „Regulamentul privind măsurile și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 491/2023”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	16.	În același punct, textul „Regulamentul privind acordarea plăților directe în sectorul zootehnic, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 492/2023” se va substitui cu textul „Regulamentul privind acordarea de plăți directe în sectorul zootehnic din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 492/2023”	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	17.	Pornind de la prevederile art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, la subpct. 77.1.4, abrevierea „PIB” se va substitui cu denumirea completă.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	18.	În tabelul indicat la pct. 79: semnele grafice se vor exclude, deoarece nu sunt caracteristice actelor normative; cuvântul „Moldova” se va substitui cu cuvintele „Republica Moldova”; la deficiențe se va revizui mențiunea „disponibilitatea actuală a datelor”, deoarece este indicată greșit. În acest sens, se va examina oportunitatea completării cu cuvântul „lipsa” la debut.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	19.	La pct. 84, textul „potențial, durabilitate/inteligență și reziliență” este indicat de două ori, prin urmare, textul indicat în mod repetat se va exclude din proiect.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	20.	Întru corectitudinea redactării, la subpct. 86.1, textul „Programul Național de Management Durabil al Substanțelor Chimice (Hotărârea Guvernului nr.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

		816/2023)” se va substitui cu textul „Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 816/2023”.	
	21.	Pornind de la prevederile Legii apelor nr. 272/2011, la obiectivul specific nr. 1 din Tabelul nr. 6, cuvintele „obiectivele acvatice” se vor substitui cu cuvintele „bazinele de apă” (obiecție valabilă și la subacțiunea nr. 1.1 din Plan).	Temeiul PSSA este art. 8 alin. (8) din Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, iar unul din obiectivele legii menționate este: „ b) exploatarea, refacerea și întreținerea obiectivelor acvatice piscicole prin popularea/repopularea acestora cu specii de pești productive, de valoare sporită, pentru obținerea unei producții de pește și de acvacultură competitive și de calitate.” Din acest considerent proiectul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 288/2024.
	22.	La subpct. 2.5 de la obiectivul specific 2 din tabelul nr. 7, abrevierea „min.” se va substitui cu denumirea completă.	**Se acceptă** Proiectul a fost redacta conform recomandării.
	23.	Denumirea obiectivului specific 4 indicat la tabelul nr. 7 nu este similară cu denumirea obiectivului specific 4 indicat în tabelul 6, prin urmare, se va uniformiza.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	24.	La obiectivul specific 5.4 coloana a patra, referința la Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței aprobată până la finele anului 2026 se va indica obiectul de reglementare al acesteia (obiecție valabilă și la obiectivul specific 5.7).	**Se acceptă parțial** Acțiunile care prevăd măsuri normative (acț. 1.4 5.4 și 5.7.) a fost excluse din tabelul nr.7, conform recomandării Cancelarie de Stat.
	25.	Pornind de la prevederile Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, la subpct. 102.1, cuvintele „Autorităților Publice Locale” se vor substitui cu cuvintele „autorităților administrației publice locale”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	26.	La subpct. 102.2, cuvintele „ne propunem” se vor substitui cu cuvintele „se propune”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	27.	Pornind de la prevederile art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, la același subpunct, abrevierile „UE” și „MAIA” se vor substitui cu denumirile complete (obiecție valabilă și la abrevierile „INCAAMV”, „DSAOPPA”).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

	28.	Pornind de la faptul că la subpct. 102.2, în referința la Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, în paranteze este utilizat textul (FNDSAOPPPA), la pct. 105 alineatul al doilea, abrevierea se va utiliza în toate cazurile (obiecție valabilă și la alineatul al treilea).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	29.	La pct. 105 alineatul al treilea, textul „în conformitate cu prevederile pct. 38, din Hotărârea Guvernului nr. 251/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură" se va substitui cu textul „în conformitate cu prevederile pct. 38 din Regulamentul privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2025" (obiecție valabilă și la indicele 2 din Plan).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	30.	Pornind de la faptul că doar în cazul în care se face referire la mai mult de două acțiuni consecutive, acțiunile se divizează prin cratimă, la pct. 106, textul „4.1- 4.2" se va substitui cu textul „4.1 și 4.2".	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	31.	Dispoziția de la subpct. 107.1, conform căreia în scopul asigurării conformității cu regimul ajutorului de stat, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în calitate de furnizor, va asigura notificarea Consiliului Concurenței, la nivel de intenție, asupra proiectelor de acte juridice prin care se propune acordarea ajutoarelor de stat sau a ajutoarelor de minimis, anterior aprobării acestora, se va revizui prin prisma art. 8 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, în conformitate cu care „(1) Orice intenţie de a acorda un ajutor de stat sau de a modifica un ajutor existent în baza unui proiect de act juridic trebuie să fie notificată Consiliului Concurenţei de către furnizorul şi/sau iniţiatorul ajutorului de stat, cu excepţia ajutorului de minimis şi a ajutoarelor de stat prevăzute la art. 4."	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	32.	Potrivit pct. 41 din Regulamentul privind ajutorul de minimus, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 06/2024 „41. Furnizorii care acordă ajutoare de minimis vor raporta anual, până la data de 31 martie, Consiliului Concurenței informația cu privire la ajutoarele de minimis acordate în anul precedent. Informațiile urmează să fie prezentate conform formularului de raportare a ajutorului de minimis aprobat prin Anexa nr. 2 la Regulamentul privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1112/2016."	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	33.	La subpct. 107.2, din sintagma „legislația în vigoare" se vor exclude cuvintele „în vigoare" ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

		specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.	
	34.	În Tabelul nr. 9 de la pct. 109, pornind de la prevederile art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, abrevierile „RAS”, „MAIA”, „AM”, „ANSA”, „OP”, „OI” se vor substitui cu denumirile complete.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	35.	Întru uniformizarea terminologiei, la pct. 110, cuvintele „organele de administrare publică locală” se vor substitui cu cuvintele „autoritățile administrației publice locale”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	36.	La subpct. 112.2.3, la mențiunea „PSSA la OS 6, acțiunea 6.7 prevede: „Elaborarea legislației privind introducerea în acvacultură a speciilor noi de pește prin alinierea la Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local.”, textul „PSSA la OS 6, acțiunea 6.7” se va substitui cu textul „PSSA la OS 5, acțiunea 5.7”, la care se face referință la dezvoltarea legislației privind introducerea în acvacultură a speciilor noi de pește.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	37.	Dispozițiile de la subpct. 114.8 și 114.9 nu asigură succesiunea logică a dispozițiilor de la subpct. 114.1-114.7, prin urmare, se vor ajusta corespunzător	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	38.	Întru asigurarea condiției preciziei, la subpct. 116.1, referința la Fond se va substitui cu referința la Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	39.	Pornind de la prevederile pct. 50 din Regulamentul privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2025, subpct. 116.5 se va completa cu cuvintele „a proiectelor investiționale”.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	40.	Întru respectarea condiției preciziei, la subpct. 116.7, referința la minister se va substitui cu referința la ministerul concret. Totodată, se va precizia unde urmează să fie publicate lista beneficiarilor și informațiile relevante pentru sprijinul financiar.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	41.	Dispoziția de la subpct. 119.2, conform căreia Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” este autoritatea publică responsabilă pentru avizarea lucrărilor asupra construcțiilor hidrotehnice, se va revizui prin prisma dispoziției subpct. 7.3 din Regulamentul Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 849/2024, în conformitate cu care Administrația asigură și monitorizează executarea lucrărilor ce țin de construcția, întreținerea, reconstrucția și demolarea construcțiilor hidrotehnice proprietate publică a statului.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	42.	Dispoziția de la pct. 124 este similară cu mențiunea de la subpct. 2.2 din proiectul hotărârii. Este de menționat că la pct. 2 din proiectul hotărârii nu sunt indicate asociațiile de	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.

		profil prevăzute la pct. 124 din Program. Prin urmare, se va elucida acest aspect.	
	43.	Prevederea de la pct. 126 privind prezentarea de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a Planului de acțiuni al Programului Strategic al Sectorului de Acvacultură până la 15 martie a fiecărui an se va revizui prin prisma subpct. 3.3 din proiectul hotărârii, care prevede data de 31 martie. Totodată, cuvintele „data de” se vor exclude ca fiind excedente.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	44.	La proiectul anexei (Planul de acțiuni pentru anii 2026-2028 privind implementarea Programului strategic al Sectorului de acvacultură 2026-2030): Pornind de la acțiunea 1.1, indicatorul de monitorizare se va completa cu cuvântul „inventariate”. Totodată, menționăm că în cazul în care nu vor fi identificate surse externe/parteneri de dezvoltare, acțiunea va rămâne doar la nivel de intenție (obiecție valabilă și la acțiunea 1.3).	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
	45.	La acțiunea 2.1 din Plan lipsește acțiunea indicată la pct. 90 direcția de acțiune 2.1 „Popularea pepinieriilor cu material genetic reproductiv”. Prin urmare, se va elucida acest aspect.	**Se acceptă** Punctul 90 a fost modificat.
	46.	La acțiunea 2.2, se va revizui referința la „Organizarea conservării fondului genetic în conformitate cu principiile dezvoltării durabile”, deoarece lipsește la direcția de acțiune 2.2 de la pct. 90. Totodată, se va exclude cuvântul „Susținerea” ca fiind excedent. De asemenea, menționăm că la acțiunea 2.2 din Plan lipsește referința la „atestarea exploatațiilor piscicole în categoria de prăsilă”. Suplimentar, menționăm că indicatorul de monitorizare „Minim 35% din materialul piscicol certificat din totalul producției de populat” nu corelează cu acțiunea „Majorarea efectivului reproducător de prăsilă”.	**Se acceptă** Indicatorul a fost redactat.
	47.	Acțiunea 3.2 se va completa cu mențiuni privind „Implementarea sistemelor de management al calității și siguranței alimentelor în unitățile de producere și procesare” astfel cum este indicat la direcția de acțiune 3.2 de la pct. 90.	**Se acceptă** Direcția de acțiune 3.2 de la pct. 90 a fost adaptată conform Planului de acțiuni.
	48.	Pornind de la prevederile direcției de acțiune 4.3 de la pct. 90, la acțiunea 4.3, cuvintele „Elaborarea și promovarea Ghidului investitorului în Acvacultură” se vor substitui cu cuvintele „Elaborarea și aprobarea Ghidului investitorului în Acvacultură”.	**Se acceptă** Acțiunea 4.3 de la pct. 90 a fost adaptată conform acțiunii prevăzute de Planul de acțiuni.
	49.	La obiectivul specific 5, sunt utilizate cuvintele „exploatațiile piscicole înregistrate”, iar la direcția de acțiune 5.1 de la pct. 90, sunt utilizate cuvintele „exploatațiile piscicole autorizate”. Prin urmare, prevederile se vor uniformiza.	**Se acceptă** Proiectul a fost redactat conform recomandării.
Recomandările DG MARE			

DG MARE *2 iulie 2026*	1.	Per ansamblu, evaluarea noastră este pozitivă. Documentul este bine structurat, conține obiective relevante și măsurabile, o foaie de parcurs clară și alte elemente esențiale. Totuși, DG MARE ar fi apreciat o aliniere mai strânsă la Orientările strategice pentru o acvacultură a UE mai durabilă și mai competitivă pentru perioada 2021–2030 (EUR-Lex - 52021DC0236 - EN - EUR-Lex). În plus, și mai specific, ne face plăcere să vă transmitem câteva sugestii care ar putea consolida și mai mult această strategie: Ar putea fi pus un accent mai puternic pe dimensiunea durabilității în dezvoltarea sectorului acvaculturii. Strategia ar beneficia dacă durabilitatea ar fi prezentată drept cadrul general de dezvoltare a sectorului, astfel încât creșterea producției să fie corelată în mod explicit cu performanța de mediu, protecția ecosistemelor și reziliența pe termen lung.	**Se acceptă** Ne propunem integrarea recomandării în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030, prin dezvoltarea unor acțiuni privind utilizarea eficientă și reducerea tratamentelor chimice ale resurselor de apă exploatate pentru creșterea animalelor de acvacultură.
	2.	Ar putea fi acordată o atenție mai mare abordării ecosistemice în acvacultură, evidențiind rolul acvaculturii în susținerea ecosistemelor acvatice sănătoase, asigurând totodată compatibilitatea cu celelalte utilizări ale resurselor de apă.	Proiectul PSSA acordă o atenție mare abordării ecosistemice în acvacultură și conține măsuri pentru reabilitarea a cel puțin 25% din obiectivele degradate cu potențial de producție. Decolmatarea bazinelor va aduce noi surse de apă, inclusiv pentru irigare, turism și divertisment. Totodată, ne propunem integrarea recomandării în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030 prin asigurarea continuității măsurilor inițiate în acest scop.
	3.	Ar putea fi consolidată componenta privind economia circulară (dincolo de sistemele de acvacultură recirculantă – RAS).	**Se acceptă** Proiectul a fost completat ținând cont de recomandare. Totodată, ne propunem integrarea recomandării în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030 prin extinderea practicilor pentru producerea din resturile rezultate din procesare (capete, oase, viscere, piele) a produselor cu valoare adăugată mai mare: furaje pentru animale, colagen, gelatină, acizi

		grași Omega-3, materie primă pentru industria farmaceutică și cosmetică, dar și posibilitatea prelucrării mâlului/sedimentelor acumulate în iazuri pentru a fi folosite ca fertilizant pentru culturile agricole.
4.	Strategia ar putea include un accent mai mare asupra diversificării. Deși Republica Moldova este un stat fără ieșire la mare, documentul ar putea încuraja într-o măsură mai mare cultivarea speciilor cu nivel trofic inferior, acolo unde este relevant, inclusiv a algelor, ca parte a unui sector al acvaculturii diversificat și durabil.	**Se acceptă** Republica Moldova are un avantaj prin creșterea tradițională a speciilor fitofage. Ne propunem integrarea recomandării în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030 prin diversificarea sectorului și încurajarea cultivării speciilor de pești cu nivel trofic inferior, precum și stimularea culturilor pilot de alge și macrofite destinate utilizării industriale sau biofiltrării apelor.
5.	Ați putea lua în considerare includerea unor elemente suplimentare referitoare la bunăstarea animalelor, comunicarea cu publicul și creșterea gradului de conștientizare a consumatorilor.	**Se acceptă** Ne propunem integrarea recomandării în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030 prin alinierea completă a standardelor de exploatare la normele Uniunii Europene privind bunăstarea animalelor, concomitent cu dezvoltarea programelor de comunicare publică și creștere a gradului de conștientizare a consumatorilor privind calitatea și trasabilitatea produselor de acvacultură.
6.	Deși componenta privind adaptarea la schimbările climatice este foarte bine dezvoltată, referințele la măsurile de atenuare (mitigare) sunt limitate. Reamintim că Orientările noastre strategice acordă importanță ambelor dimensiuni și evidențiază, în special, rolul acvaculturii în iazuri în furnizarea de servicii de atenuare a schimbărilor climatice.	**Se acceptă** Ne propunem integrarea recomandării în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030 prin consolidarea componentelor de

			atenuare (mitigare) a schimbărilor climatice, cu accent pe recunoașterea, cuantificarea și recompensarea serviciilor ecosistemice și de stocare a carbonului oferite de acvacultura tradițională.
	7.	Strategia pune un accent considerabil pe soluțiile tehnologice (în special pe sistemele RAS), dar se încurajează o atenție mai sporită asupra soluțiilor bazate pe natură.	Deși sistemele tehnologice de tip RAS rămân esențiale pentru producția intensivă care este dependentă de resurse energetice și financiare mari, sunt nedisponibile pentru IMM-urile care activează în sector. PSSA conține acțiuni pentru susținerea asigurării eficientizării energetice ale întreprinderilor din sector.
	8.	Capitolul privind guvernanța ar putea descrie mai clar participarea producătorilor, mecanismele de consultare și implicarea actorilor locali. În forma actuală, acesta se concentrează în principal asupra responsabilităților administrației publice.	**Se acceptă** Ne propunem integrarea recomandării în Planul de acțiuni pentru perioada 2029-2030 prin organizarea funcționării și implicarea decizională a Organizațiilor de producători, a Organizațiilor Interprofesionale și a actorilor implicați în implementarea politicilor sectoriale.
	9.	În final, recomandăm utilizarea unei terminologii mai consecvente, în special prin diferențierea clară între "aquaculture products" și "fishery products". Strategia face referire în mod repetat la “fishery products”, deși este evident că se intenționează utilizarea noțiunii de “aquaculture products”. Această distincție este consacrată și în Regulamentul privind Organizarea Comună a Piețelor (CMO).	**Se acceptă** Proiectul a fost modificat conform recomandării.